№ 49. ВТОРНИКЪ, 26 ІЮНЯ. 1862. WTOREK, 26 CZERWCA. № 49.

ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

KURYER WILEŃSKI

ГАЗЕТА
ОФФИЦІАЛЬНАЯ, ПОЛИТИЧЕСКАЯ И ЛИТЕРАТУРНАЯ.

ВЫХОДИТЪ ПО ВТОРНИКАМЪ И ПЯТНИЦАМЪ.

Цѣна на мѣстѣ: За годъ 10 р. За полъ-года 5 р. За четверть года 3, р. За 1 мѣсяцъ 1 р.
Съ пересылкою за годъ 12 р. За полъ-года 6. р, За четверть года 3 р. 50 к.
За объявленія: За строку изъ 40 буквъ платится 17 коп. сер.

GAZETA
URZĘDOWA, POLITYCZNA I LITERACKA.

WYCHODZI WE WTORKI I PIĄTKI.

Cena na miejscu: Roczna rs. 10, Półroczna rs. 5, Kwartałowa rs. 3, Miesięczna rs. 1.
Z przesyłką: Roczna rs. 12, półroczna rs. 6, kwartałowa rs. 3 kop. 50.
Za wiersz ze 40 liter ogłoszenia płaci się 17 kop. sr.

СОДЕРЖАНІЕ.

TREŚĆ.

Часть оффиціальная.

Ст.-Петербургъ, *24 іюня.*

Телеграфическія извѣстія изъ Варшавы

I.

ГОСУДАРЮ ИМПЕРАТОРУ отъ Его Высочества Намѣстника.

20-го іюня въ 7 ч. 42 м. вечера.

Благополучно пріѣхали въ пять часовъ. Встрѣча была весьма привѣтливая.

„КОНСТАНТИНЪ.“

21-го іюня 4. ч.48 м. дня.

Сегодня утромъ былъ у меня пріемъ, въ 10 часовъ— военныхъ чиновъ, а въ 11 часовъ гражданскихъ; затѣмъ я ѣздилъ въ соборы православный и римско-католическій; оба были совершенно наполнены служащими и народомъ. Встрѣча была весьма радушна.

„КОНСТАНТИНЪ.“

21-го іюня, 11 ч. 15 м. вечера.

Въ 9½ часовъ, выходя изъ театра и садясь въ коляску, я увидѣлъ человѣка, подошедшаго ко мнѣ какъ бы съ просьбою; но вдругъ онъ приложилъ ко мнѣ вплотную пистолетъ и выстрѣлилъ. Богъ спасъ; пуля прошла чрезъ пальто, сюртукъ, рубашку, и только оцарапавши ключицу, тутъ же остановилась. Мнѣ совершенно хорошо; чувствую только небольшой ушибъ. Злодѣй тотчасъ схваченъ.

„КОНСТАНТИНЪ.“

22-го іюня, 8 ч. 35 м. утра.

У Его Высочества Великаго Князя Константина Николаевича раненіе ограничилось поврежденіемъ одной кожи надъ лѣвою ключицею. Рана невелика, кость не переломлена. Лихорадочное состояніе незначительное.

Графъ Лидерсъ провелъ минувшія сутки спокойно; боли въ поврежденной челюсти умѣреныя; больной нѣсколько часовъ спалъ и чувствуетъ себя нѣсколько крѣпче.

Докторъ *Боголюбовъ*

22-го іюня 3 ч. 6 м. дня.

Сегодня являлись ко мнѣ совѣтъ управленія, государственный совѣтъ, муниципальный совѣтъ и кредитное общество, съ объявленіемъ соболѣзнованія и поздравленіемъ. Особенно тронули меня привѣтствія начальства арміи. Полки просятъ прислать завтра депутаціи съ поздравленіями.

Здоровье мое хорошо, лихорадки нѣтъ.

Преступника зовутъ Ярошинскій, портной-подмастерье.

„КОНСТАНТИНЪ.“
(Свв. Поч.)

Телеграфическія извѣстія о состояніи здоровья генералъ-адъютанта графа Лидерса.

Варшава.

17 іюня. Припухлость около раны не уменьшается; покровы шеи напряжены; глотаніе не свободно и болѣзненно. Лихорадочное состояніе небольшое. Ночь проведена не совсѣмъ спокойно.

19 іюня. Въ болѣзни графа Лидерса улучшенія нѣтъ; всю правую щеку занимаетъ твердая, напряженная опухоль. Отъ сильныхъ болей ночь проведена безъ сна. Лихорадочное состояніе небольшое.

20 іюня. Въ городѣ все спокойно.— Болѣзненное положеніе графа Лидерса какъ вчера. Отъ болей ночь проведена почти безъ сна.

21 іюня. Въ болѣзни графа Лидерса никакого улучшенія не послѣдовало; опухоль щеки хотя нѣсколько меньше, но боли стали упорнѣе и сильнѣе въ поврежденной челюсти; больной отъ постоянныхъ страданій и безсонницы замѣтно ослабъ.

Докторъ *Боголюбовъ.*
Докторъ *Вольфингъ.*

ВЫСОЧАЙШЕЕ ПОВЕЛѢНІЕ.

Государственному совѣту.

Въ случаѣ отсутствія или болѣзни предсѣдателя государственнаго совѣта, Нашего статсъ-секретаря, дѣй-

Dział urzędowy.

St.Petersburg, *24 czerwca.*

Depesze telegraficzne z Warszawy.

I.

CESARZOWI JEGO MOŚCI od Jego Wysokości Namiestnika.

20 czerwca, o godz. 7 m. 42 wieczorem.

Szczęśliwie przyjechaliśmy o godzinie 5-éj. Spotkanie było gościnne.

„KONSTANTY.“

21 czerwca, godz. 4 min. 48 we dnie.

Dzisiaj rano było u mnie przyjęcie o godzinie 10-éj władz wojennych a o godzinie 11-éj cywilnych; potém zwiedziłem sobory prawosławny i kościoł katedralny rzymsko-katolicki; oba były przepełnione urzędnikami i ludem. Spotkanie było bardzo serdeczne.

„KONSTANTY.“

21 czerwca 11 godz. 5 min. wieczorem.

O pół do dziesiątéj, wychodząc z teatru i wsiadając do kocza, spostrzegłem człowieka, który podszedł do mnie jakby chcąc podać prośbę; lecz nagle przyłożył do mnie pistolet i wystrzelił. Bóg uratował; kula przeszła przez paleto, surdut, koszulę i drasnąwszy tylko obojczyk tam się zatrzymała. Mam się zupełnie dobrze, czuję tylko małą kontuzję. Złoczyńca natychmiast został schwytany.

„KONSTANTY.“

22 czerwca, godz. 8 min. 35 rano.

U Jego Wysokości Wielkiego Księcia Konstantego Mikołajewicza zranienie ograniczyło się uszkodzeniem jednéj tylko skóry nad lewym obojczykiem. Rana niewielka, kość nie złamana. Stan gorączkowy nieznaczny.

Hrabia Lüders przepędził upłynioną dobę spokojnie; bole w uszkodzonéj szczęce umiarkowane; chory spał kilka godzin i czuje się trochę mocniejszym.

Doktor *Bogolubow.*

22 czerwca godz. 3 min. 6 po południu.

Dzisiaj odwiedzały mnie Rada administracyjna, Rada Stanu, Rada municypalna i Towarzystwo kredytowe z wyrażeniem współczucia i powinszowaniami. Szczególniéj wzruszyły mnie powinszowania naczelników armji. Półki proszą, żeby im pozwolono przysłać jutro deputacje z powinszowaniami.

Zdrowie moje jest dobre, gorączki nie ma.

Przestępca nazywa się Jaroszyński, czeladnik krawiecki.

„KONSTANTY.“
(Pszczoła Półn.)

Wiadomości telegraficzne o stanie zdrowia jenerał-adjutanta hrabiego Lüdersa.

Warszawa.

Czerwca 17. Nabrzękłość około rany nie zmniejsza się; opony szyi natężone; przełykanie utrudzone i boleśne. Stan gorączkowy nie wielki. Noc przepędzona nie zupełnie spokojnie.

Czerwca 19. W chorobie hrabiego Lüdersa poprawy nie ma; cały policzek prawy zajmuje twarda, natężała puchlina. Z powodu mocnych bolów noc przepędzona bez snu. Stan gorączkowy niewielki.

Czerwca 20. W mieście wszystko spokojnie.— Chorobliwy stan hrabiego Lüdersa jak wczoraj. Z powodu bolów noc przepędzona prawie bez snu.

21 Czerwca. W chorobie hrabiego Lüdersa żadne polepszenie nie zaszło; puchlina twarzy, chociaż trochę mniejsza, lecz bole stały się uporczywszemi i silniejszemi w uszkodzonéj szczęce; chory od ciągłych bolów i bezsenności znacznie osłabł.

Doktor Bogolubow.
Doktor Wolfing.

NAJWYZSZY ROZKAZ

do rady państwa.

W razie nieobecności albo choroby prezydenta rady państwa, Naszego sekretarza stanu, rzeczywistego

---

Уставъ общества могилевскихъ врачей утвержденъ г. министромъ внутреннихъ дѣлъ 7 іюня 1862 г. Уставъ состоитъ въ слѣдующемъ:

Составъ общества. § 1. Общество врачей въ губернскомъ городѣ Могилевѣ имѣетъ цѣлію способствовать развитію успѣховъ медицинской науки и служить для удобнѣйшаго сближенія врачей. § 2. Общество состоитъ изъ членовъ, добровольно соединяющихся для достиженія цѣлей его учрежденія и единодушно содѣйствующихъ имъ, на основаніи сего устава. § 3. Члены составляющіе общество, раздѣляются на дѣйствительныхъ, почетныхъ и корреспондентовъ. § 4. Число членовъ общества не ограничено. § 5. Общество имѣетъ своего президента и секретаря.

Избраніе членовъ общества. § 6. Члены общества избираются изъ врачей и изъ мѣстныхъ ученыхъ фармацевтовъ § 7. Каждый врачъ, желающій поступить въ дѣйствительные члены общества, предварительно долженъ быть предложенъ въ собраніе общества однимъ дѣйствительнымъ членомъ, который обязанъ, въ то же время, представить отъ его имени письменное изъявленіе желанія поступить въ число членовъ общества и исполнять уставъ его. § 8. Кромѣ того, желающій поступить въ дѣйствительные члены общества въ то же время обязанъ; представить обществу, по крайней мѣрѣ, одну статью своего сочиненія о медицинскомъ предметѣ. § 9. Статья эта разсматривается въ засѣданіи общества, и если найдена будетъ заслуживающею вниманія, то сочинитель вносится въ списокъ кандидатовъ общества. § 10. Избраніе кандидатовъ въ члены общества производится въ слѣдующемъ затѣмъ собраніи общества, закрытою баллотировкою, по большинству, по крайней мѣрѣ, ⅔ голосовъ присутствующихъ дѣйствительныхъ членовъ, которыхъ общее число должно быть не менѣе половины находящихся въ губернскомъ городѣ Могилевѣ наличныхъ дѣйствительныхъ членовъ. § 11. Избранный въ дѣйствительные члены общества получаетъ дипломъ на это званіе, за подписью президента и секретаря. § 12. Общество избираетъ въ почетные члены свои врачей, сдѣлавшихся извѣстными своею ученостію, заслугами и опытностію по части медицины. Почетнымъ членамъ выдаются на это званіе дипломы, за подписью президента и секретаря общества. § 13. Членами-корреспондентами называются тѣ врачи, которые, по предложенію общества или по собственному вызову, примутъ на себя обязанность сообщать обществу періодически о важнѣйшихъ ученыхъ медицинскихъ событіяхъ того мѣста, гдѣ они находятся. Не исполнившій этого условія и въ теченіе года не доставившій обществу никакихъ свѣдѣній считается сложившимъ съ себя свое званіе и можетъ быть вновь избранъ не ранѣе, какъ черезъ два года. Члены-корреспонденты получаютъ дипломъ на это званіе, за подписью президента и секретаря общества.

Избраніе президента и секретаря. § 14. Президентъ и секретарь избираются въ годовомъ собраніи общества (§ 34), посредствомъ баллотированія, на одинъ годъ, изъ числа дѣйствительныхъ членовъ общества, имѣющихъ постоянное жительство въ губернскомъ городѣ Могилевѣ. § 15. При избраніи президента, каждый членъ, присутствующій въ собраніи, подаетъ закрытую записку съ именемъ того члена, котораго онъ предлагаетъ въ кандидаты на званіе президента. Изъ числа сихъ кандидатовъ трое, получившіе наибольшее число голосовъ, баллотируются, и изъ нихъ получившій большинство и не менѣе ⅔ шаровъ присутствующихъ членовъ признается президентомъ на текущій годъ. Въ случаѣ, если-бы болѣе трехъ членовъ получили одинаковое наибольшее число голосовъ при выборѣ кандидатовъ всѣ они баллотируются, и получившій по баллотировкѣ наибольшее число шаровъ признается президентомъ. § 16. Такимъ-же образомъ избирается секретарь общества. § 17. Протоколъ объ избраніи президента и секретаря подписывается всѣми членами, присутствующими въ собраніи, и хранится при дѣлахъ общества.

Занятія общества. § 18. Общество имѣетъ два рода собраній: 1) обыкновенныя, одинъ или болѣе разъ въ мѣсяцъ, и 2) годовое, въ день первоначальнаго открытія общества. § 19. Въ собранія члены общества приглашаются повѣстками отъ имени президента. § 20. Въ обыкновенныхъ собраніяхъ общества: 1) читается протоколъ предыдущаго засѣданія и утверждается подписью президента и секретаря; 2) представляются собранію письма и другія бумаги, присланныя на имя общества, а также ученыя сообщенія, присланныя отъ иногородныхъ членовъ или постороннихъ лицъ; 3) слушаются: а) сообщенія объ интересныхъ практическихъ случаяхъ, заслуживающихъ вниманія или по своей рѣдкости, или по особенному теченію болѣзни, или по новому способу леченія, или потому, что они не уступаютъ никакому методу леченія, или раскрываютъ новыя понятія о натурѣ болѣзни; б) ходъ и характеръ господствующихъ болѣзней, появляющихся эпидемически и эндемически, ихъ причины и способъ леченія; в) демонстрація анатомическихъ и патологическихъ препаратовъ въ различныхъ отношеніяхъ; г) демонстрація новыхъ инструментовъ и машинъ, съ объясненіемъ ихъ способа употребленія и значенія; 4) читаются: разборъ поступающихъ въ общество сочиненій, ученыя статьи, наблюденія и замѣчанія членовъ, и обсуживаются факты, въ нихъ содержащіеся; 5) избираются члены и корреспонденты общества, предложенные въ предыдущемъ собраніи, и предлагаются кандидаты. § 21. Всякій членъ, сообщающій что-либо устно обществу, обязывается написать на бумагѣ въ главныхъ очеркахъ то, о чемъ онъ говорилъ, и передаетъ эту записку секретарю, для внесенія въ протоколъ. § 22. Возраженія дѣлаемыя членами общества, записываются кратко секретаремъ. § 23. Во время чтенія наблюдается совершенное молчаніе, и только по прочтеніи сообщенія каждый членъ имѣетъ право высказать свое мнѣніе § 24. Словесныя разсужденія членовъ излагаются каждымъ изъ нихъ отдѣльно, такъ, чтобы голосъ одного не былъ прерываемъ голосомъ другаго. Если-бы два или нѣсколько членовъ въ одно время желали изложить свое мнѣніе, то президентъ опредѣляетъ между ними очередь. § 25. Во время засѣданія не дозволяются посторонніе разговоры или разсужденія о предметахъ, не входящихъ въ курсъ занятій собранія; не дозволяется также прерывать читающихъ, прежде окончанія ими чтеній. § 26. Президентъ открываетъ и закрываетъ засѣданія общества и назначаетъ очередь статей, предложенныхъ къ чтенію присутствующими членами. § 27. Статьи и сообщенія, доставленныя членами отсутствующими или посторонними врачами, читаются секретаремъ общества. § 28. Если поступившее въ общество сочиненіе, по содержанію своему, требуетъ особаго подробнаго разсмотрѣнія или повѣрки описываемыхъ въ нихъ опытовъ, то общество назначаетъ для этого временную коммисію, изъ числа дѣйствительныхъ членовъ своихъ, которая обязана представить письменное донесеніе о результатахъ своего разсмотрѣнія, или поручаетъ одному изъ членовъ представить разборъ о достоинствѣ написаннаго. § 29. Подобныя комиссіи могутъ быть назначаемы, по усмотрѣнію общества, во всѣхъ тѣхъ случаяхъ, когда возникшіе вопросы или предложенные предметы не могутъ быть рѣшены и обсуждены безъ предварительныхъ разно-стороннихъ и частныхъ соображеній, изслѣдованій или изысканій. § 30. Если бы въ собраніи общества произошло какое-либо нарушеніе порядка, препятствующее чтенію или изустнымъ объясненіямъ, то президентъ возстановляетъ тишину звономъ колокольчика. Сверхъ того, онъ имѣетъ право вовсе прекратить сужденія или даже закрыть засѣданіе, въ которомъ оказалось-бы уклоненіе отъ должнаго порядка. § 31. Почетные члены и корреспонденты общества могутъ присутствовать въ собраніяхъ его съ совѣщательнымъ только голосомъ § 32. Пріѣзжіе врачи могутъ быть вводимы въ собраніе общества дѣйствительными членами, которые ихъ представляютъ обществу. Они могутъ давать свои мнѣнія при сужденіи о медицинскихъ предметахъ, но не имѣютъ голоса. § 33. Въ обыкновенныя собранія общества могутъ быть вводимы больные или выздоровѣвшіе отъ болѣзней, для показанія замѣчательныхъ болѣзненныхъ формъ или произведенныхъ операцій. § 34. Въ годовомъ собраніи читается годовой отчетъ о всѣхъ дѣйствіяхъ общества и избираются президентъ и секретарь онаго.

1. Права и обязанности общества. § 35. По истеченіи каждаго года, общество представляетъ отчетъ о своихъ дѣйствіяхъ, вмѣстѣ съ именнымъ спискомъ своихъ членовъ. § 36. Общество имѣетъ свою печать съ надписью: „печать общества могилевскихъ врачей“. § 37. Общество издаетъ, признаваемыя имъ за лучшія, статьи и занимательныя сужденія о медицинскихъ предметахъ, въ видѣ особой книги, ежегодно или за нѣсколько лѣтъ, или отсылаетъ занимательные по своему содержанію протоколы для напечатанія въ одной изъ медицинскихъ газетъ. § 38. Общество снабжаетъ всѣхъ своихъ членовъ экземпляромъ своего устава.

2. Права и обязанности членовъ: а) Президента. § 39. Президентъ предсѣдательствуетъ въ собраніяхъ общества и наблюдаетъ за порядкомъ. § 40. Попеченію президента подлежитъ, зависящими отъ него мѣрами, поддерживать цѣль и достоинство общества и стараться о развитіи круга его дѣйствій. § 41. Президентъ обязанъ непремѣнно присутствовать во всякомъ засѣданіи. Онъ направляетъ совѣщанія и наблюдаетъ за успѣшнымъ ходомъ дѣлъ. Онъ приводитъ въ исполненіе всѣ постановленія общества по дѣламъ и предметамъ, входящихъ въ кругъ занятій общества, но самъ собою не можетъ дѣлать никакихъ распоряженій, касающихся общества. При сужденіяхъ онъ собираетъ голоса, для рѣшенія того или другаго мнѣнія. § 42 Президентъ, подобно всѣмъ другимъ дѣйствительнымъ членамъ общества, имѣетъ только одинъ голосъ; но въ случаѣ равенства голосовъ на обѣихъ сторонахъ голосъ президента имѣетъ перевѣсъ. § 43. Президентъ отъ имени общества сносится съ разными лицами и о послѣдствіяхъ увѣдомляетъ членовъ. § 44. Президентъ распечатываетъ бумаги, получаемыя на имя общества къ разнымъ лицамъ и назначаетъ день засѣданія. б) Секретаря. § 45. Секретарь завѣдываетъ всѣми письменными дѣлами общества и ведетъ протоколъ каждаго засѣданія его, съ поименованіемъ членовъ, присутствовавшихъ въ ономъ, и съ объясненіемъ, кто имено о чемъ говорилъ, сообразно поданной имъ запискѣ, и кѣмъ какія были дѣланы противъ того возраженія, какія были разсматриваемы сочиненія, съ мнѣніемъ общества о достоинствѣ ихъ. § 46. Секретарь обязанъ присутствовать въ каждомъ собраніи общества; въ случаѣ же болѣзни его, другой членъ, по приглашенію президента, заступаетъ его мѣсто. § 47. Секретарь хранитъ денежныя суммы общества, ведетъ приходо-расходную книгу, входящій и исходящій журналъ, книгу членамъ и расходуетъ суммы, съ согласія общества. § 48. Секретарь имѣетъ въ своемъ вѣдѣніи архивъ и библіотеку общества. § 49. Секретарь составляетъ годовые отчеты о занятіяхъ общества, о движенія денежныхъ суммъ и читаетъ ихъ въ годовыхъ собраніяхъ, передавая при семъ приходорасходную книгу на ревизію общества. в) Членовъ § 50. Дѣйствительные члены общества присутствуютъ во всѣхъ собраніяхъ общества съ правомъ голоса. § 51. Каждый дѣйствительный членъ принимаетъ на себя обязанность содѣйствовать достиженію цѣли общества, исполняетъ порученія его и вообще заботится о преуспѣяніи общества. § 52. Дѣйствительные члены общества вносятъ единовременно не менѣе пяти рублей, а ежегодно не менѣе трехъ руб. сер. на расходы общества. § 53. Единовременные взносы доставляются въ общество спустя не болѣе двухъ мѣсяцевъ, по полученіи диплома; а ежегодные въ теченіе первыкъ трехъ мѣсяцевъ каждаго года. § 54. Дѣйствительные, налицо находящіеся члены общества обязываются постоянно бывать въ засѣданіяхъ его. Если-же кто-либо изъ членовъ, по какимъ-либо уважительнымъ причинамъ, не можетъ быть въ засѣданіи, то онъ долженъ объ этомъ написать на самой повѣсткѣ. § 55. Каждый дѣйствительный членъ обязанъ представить обществу ежегодно не менѣе трехъ письменныхъ сообщеній по предметамъ, относящимся къ роду занятій общества. § 56. Каждый дѣйствительный членъ, не исполнившій условій устава общества, не имѣетъ права считаться дѣйствительнымъ членомъ онаго.

Касса общества. § 57. Касса общества составляется изъ взноса суммы дѣйствительными членами (§ 53) и изъ пожертвованій. § 58. Приходъ и расходъ суммы записываются тотчасъ по полученіи или израсходованіи въ шнуровую приходо-расходную книгу, выдаваемую за подписью президента, которая повѣряется при окончаніи каждаго года обществомъ.

Библіотека. § 59. Библіотека общества составляется изъ книгъ, присылаемыхъ въ даръ отъ разныхъ лицъ и пріобрѣтаемыхъ покупкою. § 60. Книгамъ, поступающимъ въ библіотеку общества, ведется особый каталогъ. § 61. Книги и журналы изъ библіотеки могутъ брать одни дѣйствительные члены, подъ росписку. § 62. Выписка книгъ и періодическихъ изданій дѣлается съ согласія общества, по большинству голосовъ. § 63. Обществу предоставляется право, если оно признаетъ необходимымъ, сдѣлать въ этомъ уставѣ нѣкоторыя измѣненія или дополненія. Но всѣ такія перемѣны не иначе могутъ быть приведены въ исполненіе, какъ по утвержденіи ихъ въ установленномъ порядкѣ.

ствительнаго тайнаго совѣтника графа **БЛУДОВА**, повелѣваемъ предсѣдательствовать въ совѣтѣ предсѣдателю департамента законовъ, дѣйствительному тайному совѣтнику князю **ГАГАРИНУ**.

На подлинномъ собственною ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА рукою подписано:

„АЛЕКСАНДРЪ.“

Въ Царскомъ Селѣ, 16-го іюня 1862 года.

(Свв. Поч.)

— Высочайшимъ приказомъ по министерству народнаго просвѣщенія, 12 іюня, исправляющій должность попечителя Казанскаго учебнаго округа, дѣйствительный статскій совѣтникъ, къ званіи камергера, князь Павелъ **ВЯЗЕМСКІЙ** Всемилостивѣйше уволенъ, согласно его прошенію, отъ управленія Округомъ, съ причисленіемъ къ министерству народнаго просвѣщенія; помощникъ попечителя Казанскаго учебнаго округа, статскій совѣтникъ **СТЕНДЕРЪ**, назначенъ попечителемъ сего округа, съ производствомъ въ дѣйствительные статскіе совѣтники.

— Вслѣдствіе донесеній Московскаго цензурнаго комитета о неисполненіи редакторомъ газеты *„День“*, отставнымъ надворнымъ совѣтникомъ *Аксаковымъ*, цензурныхъ правилъ, состоялось, по докладу г. управляющаго министерствомъ народнаго просвѣщенія, Высочайшее **ГОСУДАРЯ ИМПЕРАТОРА** повелѣніе о лишеніи г. Аксакова права на изданіе газеты. Во исполненіе сей Высочайшей воли г. Московскій военный генералъ-губернаторъ сдѣлалъ распоряженіе о воспрещеніи г. Аксакову продолжать помянутое изданіе.

— На основаніи § VI Высочайше утвержденныхъ 12 мая сего года временныхъ правилъ по цензурѣ, г. министръ внутреннихъ дѣлъ и г. управляющій министерствомъ народнаго просвѣщенія, по взаимному соглашенію, признали нужнымъ прекратить на 8 мѣсяцевъ изданіе журналовъ *„Современникъ“* и *„Русское слово“*, о чемъ сообщено предсѣдателю С.-Петербургскаго цензурнаго комитета.

ИМЕННОЙ ВЫСОЧАЙШІЙ УКАЗЪ,
данный правительствующему сенату.

Въ видахъ благоустройства финансовой части, признавъ необходимымъ установить на болѣе опредѣлительныхъ и однообразныхъ началахъ составленіе ежегодныхъ смѣтныхъ назначеній государственныхъ доходовъ и расходовъ по всѣмъ министерствамъ и главнымъ управленіемъ, и вслѣдствіе того утвердивъ прилагаемыя при семъ, въ особой коммиссіи составленныя и государственнымъ совѣтомъ разсмотрѣнныя, правила о составленіи, разсмотрѣніи, утвержденіи и исполненіи государственной росписи и финансовыхъ смѣтъ министерствъ и главныхъ управленій, Мы повелѣваемъ правила сіи привесть въ исполненіе установленнымъ порядкомъ *).

Правительствующій сенатъ не оставитъ сдѣлать надлежащія по сему предмету распоряженія.

На подлинномъ собственною ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА рукою написано:

„АЛЕКСАНДРЪ.“

Въ Царскомъ Селѣ, 22-го мая 1862 г.

— Приказомъ управляющаго министерствомъ финансовъ, 13 іюня, опредѣленъ управляющимъ питейно-акцизными сборами: чиновникъ особыхъ порученій при Кіевскомъ военномъ, Подольскомъ и Волынскомъ генералъ-губернаторѣ надворный совѣтникъ **РУККЕРЪ** — въ Волынскую губернію; помощниками управляющихъ питейно-акцизными сборами: отставной титулярный совѣтникъ **ЛАКОЩЕНКОВЪ** — въ Могилевскую губернію; надворные совѣтники: чиновникъ для особыхъ порученій VII класса департамента внѣшней торговли **ДРУЖИНИНЪ** — въ Виленскую, помощникъ управляющаго Владимірскою удѣльною конторою **МАЛЕВАНСКІЙ** — въ Гродненскую; младшими ревизорами по тому-же управленію: отставной лейбъ-гвардіи подпоручикъ баронъ фонъ **ШТАКЕЛЬБЕРГЪ** — въ Минскую губернію, старшій помощникъ столоначальника лѣснаго департамента министерства государственныхъ имуществъ титулярный совѣтникъ **МИКУЛИЧЪ-РАДЕЦКІЙ** — въ Гродненскую, и письмоводитель Рижской губернской почтовой конторы коллежскій секретарь **КАРЫШКОВСКІЙ** — въ Волынскую губернію.

— *По вопросу о порядкѣ сплава въ Россіи заграничныхъ лѣсныхъ матеріяловъ.* Высочайше утвержденнымъ, 2 апрѣля, мнѣніемъ государственнаго совѣта, по вопросу о порядкѣ сплава въ Россіи заграничныхъ лѣсныхъ матеріяловъ, *положено:* опредѣленіе правительствующаго сената утвердить, и въ слѣдствіе того, въ дополненіе подлежащихъ статей св. зак. постановить: 1) При сплавѣ по внутреннимъ сообщеніямъ заграничнаго лѣса и издѣлій изъ онаго, не исключая разнаго рода поташа и сажи, особыхъ на сіе билетовъ не выдается, а вмѣсто оныхъ служатъ выданныя на лѣсъ и издѣлія таможенныя свидѣтельства и 2) при сплавѣ по внутреннимъ сообщеніямъ заграничнаго лѣса и издѣлій изъ онаго предъявляются, вмѣсто установленныхъ статьею 764 уст. лѣсн. сплавныхъ билетовъ, таможенныя на означенныя лѣса и издѣлія свидѣтельства, за непредъявленіе каковыхъ промышленники подвергаются взысканіямъ, опредѣленнымъ въ сей статьѣ и въ статьяхъ 1,003 и 1,004-й улож. о наказ.

— *Объ освобожденіи владѣльцевъ заповѣдныхъ имѣній отъ взноса въ кредитное установленіе особой суммы при уступкѣ ими временно-обязаннымъ крестьянамъ безвозмездно ¼ поземельнаго надѣла.* Государственный совѣтъ въ общемъ собраніи, разсмотрѣвъ заключеніе соединеннаго присутствія главнаго комитета объ устройствѣ сельскаго состоянія и департамента законовъ государственнаго совѣта, по представленію министра внутреннихъ дѣлъ, объ освобожденіи владѣльцевъ заповѣдныхъ имѣній отъ взноса въ кредитное установленіе особой суммы при уступкѣ ими крестьянамъ, безвозмездно, ¼ надѣла, *мнѣніемъ положилъ:* въ дополненіе къ Высочайше утвержденному 4 іюня 1861 года мнѣнію государственнаго совѣта объ измѣненіи и дополненіи нѣкоторыхъ статей свода законовъ гражданскихъ о заповѣдныхъ имѣніяхъ, постановить, что „при уступкѣ крестьянамъ, въ заповѣдномъ имѣніи водвореннымъ, ¼ части высшаго или указнаго надѣла безвозмездно, съ прекращеніемъ обязательныхъ ихъ отношеній на основаніи Высочайше утвержденныхъ 19 февраля 1861 г. мѣстныхъ положеній о поземельномъ устройствѣ крестьянъ (ст. 123 великороссійскаго и 116 малороссійскаго положеній), владѣлецъ заповѣднаго имѣнія освобождается отъ установленнаго означеннымъ мнѣніемъ государственнаго совѣта (измѣн. ст. 485 св. зак. гражд. т. X ч. 1 изд. 1857 г.) взноса въ кредитное установленіе суммы, равной цѣнности уступаемой земли, во всѣхъ случаяхъ, когда въ имѣніи, за предоставленіемъ крестьянамъ въ собственность, безвозмездно, части ихъ надѣла, въ распоряженіи владѣльца останется земли не менѣе ½ высшаго или указнаго надѣла, опредѣленнаго для той мѣстности, къ которой принадлежитъ имѣніе.“ **ЕГО ИМПЕРАТОРСКОЕ ВЕЛИЧЕСТВО** воспослѣдовавшее мнѣніе въ общемъ собраніи государственнаго совѣта Высочайше утвердить соизволилъ и повелѣлъ исполнить, 28 мая 1862 г.

— *Временныя правила по дѣламъ книгопечатанія.* **ГОСУДАРЬ ИМПЕРАТОРЪ**, по разсмотрѣніи въ совѣтѣ министровъ, Высочайше повелѣть соизволилъ принять къ руководству по цензурѣ нижеслѣдующія временныя правила, впредь до пересмотра всѣхъ постановленій по дѣламъ книгопечатанія: I. Во всѣхъ вообще произведеніяхъ печати не допускать нарушенія должнаго уваженія къ ученію и обрядамъ христіанскихъ исповѣданій, охранять неприкосновенность верховной власти и ея атрибутовъ, уваженіе къ особамъ Царствующаго Дома, непоколебимость основныхъ законовъ, народную нравственность, честь и домашнюю жизнь каждаго. II. Не допускать къ печати сочиненій и статей, излагающихъ вредныя ученія соціализма и коммунизма, клонящіяся къ потрясенію или ниспроверженію существующаго порядка и къ водворенію анархіи. III. При разсмотрѣніи сочиненій и статей о несовершенствѣ существующихъ у насъ постановленій, дозволять къ печати только спеціальныя ученыя разсужденія, написанныя тономъ приличнымъ предмету и притомъ касающіяся такихъ постановленій, недостатки которыхъ обнаружились уже на опытѣ. IV. Въ разсужденіяхъ о недостаткахъ и злоупотребленіяхъ администраціи не допускать печатанія именъ лицъ и собственнаго названія мѣстъ и учрежденій. V. Разсужденія, указанныя въ двухъ предъидущихъ пунктахъ, дозволять только въ книгахъ, заключающихъ не менѣе десяти печатныхъ листовъ, и въ тѣхъ періодическихъ изданіяхъ, на которыя подписная цѣна съ пересылкою не менѣе семи рублей въ годъ. VI. Министрамъ внутреннихъ дѣлъ и народнаго просвѣщенія предоставляется, по взаимному ихъ соглашенію, въ случаѣ вреднаго направленія какого-либо періодическаго изданія, причислять оное къ разряду тѣхъ, коимъ не дозволяется печатать разсужденія, показанныя въ пунктахъ III и IV, и прекращать каждое періодическое изданіе, на срокъ не долѣе восьми мѣсяцевъ. VII. Не допускать къ печати статьи: а) въ которыхъ возбуждается непріязнь и ненависть одного сословія къ другому и б) въ которыхъ заключаются оскорбительныя насмѣшки надъ цѣлыми сословіями или должностями государственной и общественной службы. VIII. Не дозволять распубликованія, по однимъ слухамъ, предполагаемыхъ будто-бы правительствомъ мѣръ, пока онѣ не объявлены законнымъ образомъ. IX. Статьи за подписью правительственныхъ лицъ дозволять къ печатанію не иначе, какъ по положительному удостовѣренію въ дѣйствительной присылкѣ ихъ отъ этихъ лицъ. X. Въ отношеніи къ статьямъ и извѣстіямъ политическимъ наблюдать общее правило объ охраненіи чести и домашней жизни царствующихъ иностранныхъ государей и членовъ ихъ семействъ отъ оскорбленій печатнымъ словомъ, и о соблюденіи приличія при изложеніи дѣйствій иностранныхъ правительствъ. XI. Редакція каждаго періодическаго изданія, представляя въ цензуру какую-либо статью, обязана знать, кто именно авторъ оной, для сообщенія по востребованію судебныхъ мѣстъ и министерствъ внутреннихъ дѣлъ и народнаго просвѣщенія. XII. Независимо изложенныхъ здѣсь правилъ, цензора обязаны руководствоваться нижеслѣдующими особыми наставленіями при цензированіи статей, касающихся военной части, судебной, финансовой и предметовъ вѣдомства министерства внутреннихъ дѣлъ (приложеніе 1). XIII. Засимъ считать отмѣненными состоявшіяся съ 1828 по 1 января 1862 года постановленія и распоряженія по цензурѣ, исключая поименованныхъ въ прилагаемомъ при семъ спискѣ (приложеніе 2 *).

Новый университетъ. **ГОСУДАРЬ ИМПЕРАТОРЪ**, по обсужденіи въ совѣтѣ министровъ представленія управляющаго министерствомъ народнаго просвѣщенія объ учрежденіи университета въ Одессѣ или Николаевѣ, 10-го сего іюня, Высочайше повелѣть соизволилъ:

1) Учредить новороссійскій университетъ въ Одессѣ, преобразовавъ для сего въ университетъ тамошній ришельевскій лицей.

2) Управляющему министерствомъ народнаго просвѣщенія составить подробное по сему предмету предположеніе, для открытія въ Одессѣ университета на основаніи новаго университетскаго устава, по утвержденіи общимъ порядкомъ. *(Спб. В.)*

Приказъ по 1-й арміи. 4-го стрѣлковаго баталіона: поручикъ Иванъ Аргнгольдтъ, подпоручикъ Петръ Сливицкій 2-й и унтеръ-офицеръ Францъ Ростовскій, переведенный, 8 мая сего года, изъ этого баталіона во владимірскій пѣхотный генерала отъ инфантеріи князя Горчакова полкъ, поручикъ Василій Каплинскій, переведенный, 27 апрѣля сего года, изъ штаба начальника артиллеріи 1-й арміи въ 7-ю артиллерійскую бригаду, поручикъ Станиславъ Абрамовичъ и 4-го же стрѣлковаго баталіона, рядовой Левъ Щуръ, по произведенному надъ ними, на основаніи полевыхъ военныхъ законовъ, военному суду, оказались виновными:

1) Поручикъ Аргнгольдтъ и подпоручикъ Сливицкій 2-й: а) въ оскорбленіи священной особы **ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА**, распространеніемъ между нижними чинами состоявшей въ завѣдываніи подсудимаго Сливицкаго 2-го фехтовальной команды ложныхъ и дерзкихъ разсказовъ объ особѣ **ЕГО ВЕЛИЧЕСТВА** и царствующемъ домѣ, взятыхъ изъ враждебныхъ Россіи сочиненій; б) въ порицаніи и превратномъ истолкованіи правительственныхъ реформъ по крестьянскому дѣлу и въ Царствѣ Польскомъ; в) въ возбужденіи нижнихъ чиновъ къ явному неповиновенію начальству и даже бунту; г) въ томъ, что имѣли у себя возмутительнаго содержанія сочиненія, и распространяли ихъ между нижними чинами, и д) вообще въ распространеніи между нижними чинами крайне зловредныхъ идей имѣвшихъ цѣлію поколебать въ нихъ духъ вѣрности и повиновенія законнымъ властямъ.

2) Унтеръ офицеръ Ростовскій: а) въ храненіи и распространеніи между нижними чинами брошюръ возмутительнаго содержанія; б) въ чтеніи и передачѣ для того же рядовому Щуру полученныхъ имъ отъ поручика Аргнгольдта и подпоручика Сливицкаго 2-го сочиненій крайне возмутительнаго содержанія; в) въ участіи въ преступленіяхъ поручика Аргнгольдта и подпоручика Сливицкаго 2-го, тѣмъ, что зная о неблагонамѣренныхъ ихъ дѣйствіяхъ, не донесъ объ этомъ начальству, и кромѣ того, взялся исполнить порученіе подпоручика Сливицкаго 2-го, подговорить нижнихъ чиновъ шлиссельбургскаго и олонецкаго пѣхотныхъ полковъ, не отвѣчать, во время смотра, на привѣтствіе начальника, чего не исполнилъ только потому что означенные полки уже были выведены на смотръ; г) въ храненіи у себя и непредставленіи начальству двухъ запрещенныхъ пѣсенъ, и д) въ самовольныхъ отлучкахъ изъ команды въ партикулярномъ платьѣ въ заѣздные и развратные дома.

---

*) Правила сіи помѣщены въ приложеніи къ N. 49 „Сен. Вѣд.“.

*) Приложенія сіи будутъ сообщены особо.

radcy tajnego hrabiego **BŁUDOWA**, rozkazujemy prezydować w radzie prezydentowi departamentu praw księciu **GAGARYNOWI**.

Na autentyku własną JEGO CESARSKIEJ MOŚCI ręką podpisano:

„ALEKSANDER.“

W Carskiem Siole, 16 czerwca 1862 r.

— Przez Najwyższy rozkaz dzienny w wydziale ministerstwa narodowego oświecenia, 12 czerwca, pełniący obowiązek kuratora Kazańskiego okręgu naukowego, rzeczywisty radca stanu, w godności szambelana, książe Paweł **WIAZEMSKI**, Najłaskawiéj został uwolniony, na własną prośbę, od zarządzania okręgiem, z zaliczeniem do ministerstwa narodowego oświecenia; pomocnik kuratora Kazańskiego okręgu naukowego, radca stanu **STENDER**, naznaczony został kuratorem tego okręgu, z mianowaniem rzeczywistym radcą stanu.

— W skutek doniesienia Moskiewskiego komitetu cenzurowego o niewypełnieniu przez redaktora gaz. *„Dzień,“* odstawnego radcy dworu *Aksakowa*, przepisów cenzury, na przełożenie p. zarządzającego ministerstwem narodowego oświecenia, nastał Najwyższy **JEGO CESARSKIEJ MOŚCI** rozkaz o pozbawieniu p. Aksakowa prawa wydawania gazety. W skutek téj Najwyższéj woli, p. Moskiewski wojenny jenerał-gubernator uczynił rozporządzenie względem zabronienia p. Aksakowowi dalszego wydawania pomienionego pisma.

— Na zasadzie § VI Najwyżéj utwierdzonych 12 maja ter. roku przepisów czasowych o cenzurze, p. minister spraw wewnętrznych i p. zarządzający ministerstwem narodowego oświecenia, w skutek wzajemnego porozumienia się, uznali za rzecz potrzebną wstrzymać na ośm miesięcy wydawanie dzienników *„Sowremiennik“* i *„Słowo Ruskie,“* o czém uwiadomiono prezydenta St.-Petersburskiego komitetu cenzurowego.

NAJWYŻSZY UKAZ,
do rządzącego senatu.

W widokach lepszego urządzenia wydziału skarbowości, uznając za rzecz potrzebną ustanowić na zasadach bardziéj oznaczonych i ujednostajnionych, układanie corocznych budżetowych wyliczeń dochodów i rozchodów państwa we wszystkich ministerstwach i głównych zarządach, i w skutek tego utwierdziwszy załączone przytém w osóbnéj kommisji ułożone i przez radę państwa rozpatrzone, prawidła o układaniu, rozpatrywaniu, utwierdzaniu i wypełnianiu budżetu państwa i wyliczeń skarbowości ministerstw i głównych zarządow, rozkazujemy prawidła te przyprowadzić do skutku porządkiem ustanowionym *).

Rządzący senat nie zaniecha uczynić należyte w tym przedmiocie rozporządzenia.

Na oryginale własną JEGO CESARSKIEJ MOŚCI ręką napisano:

„ALEKSANDER.“

W Carskiem Siole, 22 maja 1862 r.

— Przez zarządzającego ministerstwem skarbu, 13-go czerwca, zostali naznaczeni: urzędnik do szczególnych poleceń przy Kijowskim wojennym, Podolskim i Wołyńskim jenerał-gubernatorze, radca dworu **RUKKIER**, zarządzającym trunkowo-akcyznemi poborami w gubernji Wołyńskiéj; pomocnikami zarządzających trunkowo-akcyznemi poborami: odstawny radca honorowy **ŁAKOSZCZEŃKÓW** — w gubernji Mohylewskiéj; radcy dworu: urzędnik do szczególnych poleceń VII klassy departamentu handlu zewnętrznego **DRUŻYNIŃ** — w Wileńskiéj; pomocnik zarządzającego Włodzimierskim kantorem udziałowym **MALEWAŃSKI** — w Grodzieńskiéj; młódszymi rewizorami w tymże zarządzie: odstawny podporucznik gwardji baron von-**SZTAKELBERG** w gubernii Mińskiéj, starszy pomocnik naczelnika stołu departamentu leśnego ministerstwa dóbr państwa, radca honorowy **MIKULICZ-RADECKI** — w Grodzieńskiéj i sekretarz Ryzkiego gubernialnego kantoru pocztowego, sekretarz kollegjalny **KARYSZKOWSKI** — w gubernji Wołyńskiéj.

— *Na pytanie o porządku spławiania w Rossji zagranicznego materjału drzewnego.* Przez Najwyżéj utwierdzoną, 2-go kwietnia opinję rady państwa, w rzeczy pytania o porządku spławiania w Rossji zagranicznych materjałów drzewnych, *uchwalono:* decyzję rządzącego senatu utwierdzić, i w skutek tego, na dopełnienie właściwych artykułów zb. pr. postanowić: 1) Przy spławianiu drogami wewnętrznych kommunikacij drzewa zagranicznego i wyrobów z tegoż drzewa, nie wyłączając różnego rodzaju potażu i sadzy, osóbnych na to biletów nie wydaje się, i zamiast ich służą wydane na drzewo i wyroby świadectwa komor celnych i 2) przy spławianiu drogami kommunikacij wewnętrznych drzewa zagranicznego i wyrobów z tego drzewa składają się, zamiast przepisanych artykułem 764 ust. leśn. biletów spławnych, świadectwa komór celnych na to drzewo i wyroby wydane, za których nieokazanie przemysłowcy ulegają sztrafom, w tym artykule i w artykułach 1,003 i 1,004 kodeksu karnego ustanowionym.

— *O uwolnieniu właścicieli majątków ordynackich od składaniu w ustanowieniu kredytowém summy osóbnéj, przy bezpłatném ustąpieniu przez nich włościanom czasowie-obowiązanym ¼ wydziału poziemnego.* Rada państwa na ogólném zebraniu, rozpatrzywszy wniosek połączonego posiedzenia głównego komitetu o urządzeniu stanu wiejskiego i departamentu praw rady państwa, w skutek przedstawienia ministra spraw wewnętrznych, o oswobodzenie dziedziców majątków ordynackich od składania w ustanowieniu kredytowem summ osóbnéj przy bezpłatném przez nich ustąpieniu włościanom ¼ wydziału, *przez opinję uchwaliła:* na uzupełnienie Najwyżéj utwierdzonéj 4-go czerwca 1861 roku opinji rady państwa względem zmian i dopełnień niektórych artyknłów zbioru praw cywilnych o majątkach ordynackich, postanowić, że „przy ustąpieniu włościanom, w ordynackim majątku osiadłym, ¼ części wyższego albo prawem przepisanego wydziału bezpłatnie, z ustaniem obowiązkowych ich stosunków na zasadzie Najwyżéj utwierdzonych 19 lutego 1861 r. ustaw miejscowych o poziemném urządzeniu włościan (art. 123 ustawy Wielkorossyjskiéj i 116 małorossyjskiéj), właściciel majątku ordynackiego uwalnia się od ustanowionego rzeczoną opinją rady państwa (zmien. art. 485 zb. pr. cywil. t. X cz. I wyd. 1857 r.) złożenia w ustanowieniu kredytowém summy, równéj wartości ziemi ustępowanéj, we wszystkich zdarzeniach, kiedy w majątku, po bezpłatném oddaniu włościanom na własność części ich wydziału, w rozporządzeniu dziedzica pozostanie ziemi nie mniéj ½ wyższego albo przepisanego prawem wydziału, ustanowionego dla téj miejscowości, do któréj majątek należy. **JEGO CESARSKA MOŚĆ** nastałą opinję na ogólném zebraniu rady państwa, Najwyżéj utwierdzić raczył i rozkazał wypełnić, 28 maja 1862 roku.

— *Prawidła czasowe w rzeczach druku.* **CESARZ JEGO MOŚĆ**, po rozpatrzeniu w radzie ministrów, Najwyżéj rozkazać raczył, iżby cenzura trzymała się następujących przepisów czasowych, nim nie zostaną przejrzane wszystkie postanowienia względem druku: I. We wszystkich w ogólności utworach druku nie pozwalać naruszania winnego poważania ku nauczaniu i obrządkom wyznań chrześcijańskich, szanować nietykalność władzy Najwyższéj i jéj attrybucij, cześć osób domu panującego, niezachwialność praw zasadniczych, narodową moralność, honor i domowe pożycie każdego. II. Nie pozwalać drukować pism i artykułów, wykładających szkodliwe nauki socjalizmu i komunizmu, dążące ku zakłóceniu lub obaleniu porządku istniejącego i ku zaszczepieniu anarchji. III. Przy rozpatrywaniu pism i artykułów o niedoskonałości istniejących u nas przepisów prawa, pozwalać drukować jedynie specjalne rozprbwy uczone, napisane w tonie przyzwoitym przedmiotowi i przytém tyczące się takich przepisów, których wady doświadczeniem wykryte już zostały. IV. W rozprawach o wadach i o nadużyciach administracji, nie pozwalać drukowania nazwisk osób i właściwego orzeczenia miejsc i instytucji. V. Rozprawy w dwóch poprzedzających punktach wymienione, pozwalać tylko w książkach, zawierających nie mniéj nad dziesięć arkuszy drukowanych, oraz w tych pismach perjodycznych, których cena prenumeracyjna z przesłaniem wynosi nie mniéj nad siedm rubli na rok. VI. Ministrowie spraw wewnętrznych i oświecenia narodowego upoważnieni są, w skutek zobopólnego ich porozumienia się, w razie szkodliwego kierunku któregokolwiek pisma perjodycznego, zaliczać je do rzędu takich, które nie mogą drukować rozpraw, w punkcie III i IV wymienionych, i zawieszać każde pismo perjodyczne, na termin nie dłuższy nad ośm miesięcy. VII. Nie pozwalać drukować artykułów: a) w których pobudza się wzajemna ku sobie nienawiść stanów i b) w których zawarte są obrażające wyszydzania całych stanów lub urzędów służby krajowéj i społecznéj. VIII. Nie pozwalać obwieszczania, w skutek tylko pogłoski, zamierzanych jakoby przez rząd środków, dopóki te nie są ogłoszone sposobem prawnym. IX. Artykuły przez rządowe osoby podpisane, pozwalać drukować nie inaczéj, jak w skutek dokładnego przekonania, iż te rzeczywiście przez owe osoby są przysłane. X. Względem artykułów i wiadomości politycznych przestrzegać ogólne prawidło o nieobrażaniu w druku czci i życia domowego panujących monarchów cudzoziemskich i członków ich familij, i o zachowywaniu przyzwoitości przy opisywaniu działań rządów zagranicznych. XI. Redakcja każdego pisma perjodycznego, podając do cenzury jakikolwiek artykuł, obowiązana jest wiedzieć, kto mianowicie jest jego autorem, dla zakomunikowania na zapotrzebowanie miejsc sądowych i ministerstw spraw wewnętrznych i oświecenia narodowego. XII. Niezależnie od wyłożonych tu przepisów, cenzorowie winni są trzymać się następujących instrukcyj osóbnych przy cenzurowaniu artykułów, tyczących się części wojennéj, sądowniczéj, skarbowości i przedmiotów zawiadywania ministerstwa spraw wewnętrznych (załączenie 1). XIII. Uważać następnie za zniesione nastałe od 1828 do 1 stycznia 1862 roku postanowienia i rozporządzenia w dziedzinie cenzury, wyłączając w załączającym się przy tém spisie wymienione (załączenie 2 *).

Nowy uniwersytet. **CESARZ JEGO MOŚĆ**, po roztrząśnieniu w radzie ministrów przedstawienia zarządzającego ministerstwem narodowego oświecenia o założeniu uniwersytetu w Odessie lub w Mikołajewie, d. 10 ter. czerwca, Najwyżéj rozkazać raczył:

1) Założyć uniwersytet Noworossyjski w Odessie, zreorganizowawszy w tym celu na uniwersytet tameczne liceum Ryszeljewskie.

2) Zarządzający ministerstwem narodowego oświecenia ma ułożyć szczegółowy w tym przedmiocie projekt, dla otwarcia w Odessie uniwersytetu na zasadzie nowéj ustawy uniwersyteckiéj, po jéj utwierdzeniu porządkiem ogólnym.

Rozkaz dany armji 1-éj. 4-go bataljonu strzelców: porucznik Jan Arnholdt, podporucznik Piotr Sliwicki 2-gi i podoficer Franciszek Rostowski, przeniesiony 8-go maja bież. roku z bataljonu tego do włodzimirskiego pólku pieszego jenerała piechoty księcia Gorczakowa, porucznik Bazyli Kapliński, przeniesiony 27-go kwietnia bież. roku ze sztabu naczelnika artyllerji armji 1-éj do 7-éj brygady artylleryjskiéj, porucznik Stanisław Abramowicz i 4-go też bataljonu strzelców żołnierz Leon Szczur, po osądzeniu ich, na zasadzie polowych praw wojennych, sądem wojennym, okazali się winnymi

1) Porucznik Arnholdt i podporucznik Sliwicki 2-gi: a) obrazy świętéj osoby **JEGO CESARSKIEJ MOŚCI**, przez rozpowszechnienie pomiędzy żołnierzami, którzy byli w zawiadywanéj przez Sliwickiego 2-go komendzie fechtunkowéj, fałszywych i zuchwałych opowiadań o osobie **JEGO CESARSKIEJ MOŚCI** i o domu panującym, poczerpniętych z nieprzyjaznych dla Rossji dzieł; b) naśmiewania się i przewrótnego tłómaczenia rządowych reform w sprawie włościańskiéj i w Królestwie Polskiem; c) podburzania żołnierzy do jawnego nieposłuszeństwa władzy a nawet do buntu; d) że mieli u siebie dzieła treści podburzającéj i rozpowszechniali je pomiędzy żołnierzami i e) w ogóle w rozpowszechnianiu pomiędzy żołnierzami wielce szkodliwych idei, mających na celu zachwiać w nich duch wierności i posłuszeństwa władzom prawnym.

2) Podoficer Rostowski: a) chowania i rozpowszechniania pomiędzy żołnierzami broszur treści podburzającéj; b) czytania i dawania w tymże celu żołnierzowi Szczurowi wielce podburzającéj treści dzieł, które on dostał od porucznika Arnholdta i od porucznika Sliwickiego 2-go; c) uczęstnictwa w występkach porucznika Arnholdta i podporucznika Sliwickiego 2-go w tém, że wiedząc o czynnościach ich w złych zamiarach, nie doniosł o tém władzy i, oprócz tego, przyjął na się obowiązek wypełnić polecenie podpurucznika Sliwickiego 2-go podmówić żołnierzy pólków pieszych Szlisselburskiego i Ołoneckiego nie odpowiadać, podczas przeglądu, na pozdrowienie naczelnika, czego nie dokonał dla tego tylko, że pomienione pólki były już wyprowadzone na przegląd; d) chowania u siebie i nie przedstawienia władzy dwóch pieśni zabronionych i e) samowolnego wydalania się z komendy w ubraniu partykularném do domów zajezdnych i rozpusty.

---

*) Prawidła te umieszczone są w dodatku do N. 40 Sen. Wiad.

*) Załączenia te będą udzielone osóbno.

3) Поручикъ Каплинскій: а) въ храненіи у себя и распространеніи, очевидно съ преступною цѣлію, между другими, крайне возмутительнаго содержанія сочиненій, подъ заглавіемъ: „Великоруссъ" и „Историческій сборникъ", чтеніе которыхъ, по собственному сознанію одного изъ подсудимыхъ, подпоручика Сливицкаго 2-го, имѣло особенно гибельное вліяніе на умъ его, и преимущественно побудило его на преступленіе, и б) въ упорномъ запирательствѣ на первоначальныхъ допросахъ о томъ, что не передавалъ другимъ этихъ сочиненій, и что послѣдняго изъ нихъ вовсе не имѣлъ у себя.

4) Поручикъ Абрамовичъ въ томъ, что, взявъ у поручика Каплинскаго вышесказанное сочиненіе „Великоруссъ", не только не представилъ этого сочиненія начальству: но давалъ, хотя и безъ особой злонамѣренной цѣли, читать его сослуживцамъ своимъ, и

5) Рядовой Щуръ: а) въ участіи въ преступныхъ замыслахъ поручика Аргольдта и подпоручика Сливицкаго 2-го, тѣмъ, что, не донесъ о дѣйствіяхъ ихъ начальству и взялся, вмѣстѣ съ унтеръ-офицеромъ Ростовскимъ, исполнить порученіе подпоручика Сливицкаго 2-го, подговорить нижнихъ чиновъ шлиссельбургскаго и олонецкаго пѣхотныхъ полковъ не отвѣчать, во время смотра, на привѣтствіе начальника, чего не исполнилъ только потому, что означенные полки уже были выведены на смотръ, и б) въ томъ, что, зная о преступныхъ дѣйствіяхъ унтеръ-офицера Ростовскаго и о томъ, что онъ читалъ запрещенныя книги, не только не донесъ о семъ, но и самъ бралъ эти сочиненія для чтенія.

За вышеизложенныя преступленія временно-главнокомандующій арміею, конфирмаціею своею, 14-го сего іюня, опредѣлилъ:

1) *Поручика Аргольдта, подпоручика Сливицкаго 2-го и унтеръ-офицера Ростовскаго*, на основаніи 15, 168, 171, 172, 173, 174, 175, 606 и 614 статей 1-й книги военно-уголовнаго устава (изданія 1859 года) и 275, 276, 283, 287 и 288 статей 1-й книги XV тома свода законовъ (изд. 1857 г.), по лишеніи первыхъ двухъ чиновъ, дворянскаго достоинства и всѣхъ правъ состоянія, а послѣдняго бронзовой медали въ память минувшей войны и воинскаго званія, а также и всѣхъ правъ состоянія, *казнить смертію разстрѣляніемъ*, съ тѣмъ, чтобы смертная казнь надъ этими преступниками была исполнена, по мѣсту содержанія ихъ подъ арестомъ, въ Новогеоргіевской крѣпости.

2) *Поручика Каплинскаго*, на основаніи 286 ст. 1-й книги XV тома свода законовъ (изд. 1857 г.), по лишеніи чиновъ, дворянскаго достоинства и всѣхъ правъ состоянія, сослать въ каторжную работу на заводахъ на шесть лѣтъ.

3) *Поручика Абрамовича*, примѣняясь къ вышеприведенной 286 ст. и по смыслу 409 ст. 2-й книги военно-уголовнаго устава (изданія 1859 года), по отставленіи отъ службы, выдержать въ казематѣ Новогеоргіевской крѣпости подъ арестомъ три мѣсяца, и затѣмъ отдать подъ надзоръ полиціи на три года;

и 4) *Рядоваго Щура*, во вниманіе къ тому, что онъ вовлеченъ въ преступленіе вліяніемъ, какое имѣли на него Сливицкій, Аргольдтъ и въ особенности Ростовскій, вмѣсто смертной казни, лишивъ медали въ память минувшей войны, воинскаго званія и всѣхъ правъ состоянія, наказать шпицрутенами чрезъ сто человѣкъ шесть разъ, и сослать въ картожную работу въ рудникахъ на двѣнадцать лѣтъ.

Конфирмація эта 16-го числа сего іюня приведена въ исполненіе. *(Р. Инв.)*

ВИЛЬНО.

Во время обѣда, 19-го іюня, даннаго въ честь дѣй. ст. сов. П. В. Кукольника, по случаю пятидесятилѣтняго юбилея его служебной дѣятельности, пожертвовали въ пользу пострадавшихъ отъ пожара въ С. Петербургѣ:

Генералъ-адъютантъ ***В. И. Назимовъ*** 25 р.; дѣйств. ст. сов. князь А. П. ***Ширинскій-Шихматовъ*** 25 р.; дѣй. ст. сов. ***А. А. де Роберти*** 10 р.; дѣй. ст. сов. ***И. И. Набоковъ*** 10 р.; генер. штаба генералъ-маіоръ ***Минквицъ*** 10 р.; генералъ маіоръ ***Головачевскій*** 5 р.; дѣй. ст. сов. ***П. В. Кукольникъ*** 10 р.; камеръ-юнкеръ гр. ***Р. Плятеръ*** 10 р.; пред. граж. пал. ***И. Ф. Чеховичъ*** 5 р., генералъ оберъ суперъ-интендентъ ***Липинскій*** 5 р.; губ. прокуроръ ***Синицынъ*** 5 р.; ценсоръ ***Мухинъ*** 5 р.; ценсоръ ***Гольмблядъ*** 3 р.; камеръ-юнкеръ ***Тырковъ*** 3 р.; директоръ губ. гимназіи ***Курнатовскій*** 3 р.; М. М. ***Гусевъ*** 1 р.; отст. поручикъ ***Курклицкій*** 5 р.; надв. сов. ***Романкевичъ*** 3 р., и ***Редакція*** Вил. Вѣс. 25 р.— всего 178 р. с.

Деньги сіи будутъ препровождены по принадлежности.

Пожертвованія въ пользу погорѣвшихъ въ С. Петербургѣ.

Въ канцелярію генералъ-губернатора поступило: отъ господина Густава Адельсона, государственный пятипроцентный банковый билетъ за Н. 47,234 на сумму 500 руб., отъ гг. офицеровъ и нижнихъ чиновъ Донскаго казачьяго Н. 42 полка 200 руб., отъ отставнаго унтеръ-офицера лейбъ гвардіи Преображенскаго полка Александра Вроблевскаго 1 руб., отъ казеннаго деньщика служившаго лейбъ-гвардіи въ Семеновскомъ полку Франца Ефимовича 1 руб.

Пожертвованія эти имѣютъ быть отправлены въ собственную ЕЯ ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА канцелярію.

2) Porucznik Kapliński: a) chowania u siebie i rozpowszechnienia, oczywiście w celu występnym między innemi, treści wielce podburzającéj dzieł, pod napisem: „Wielikoruss" i „Istoryczeskij Sbornik", których czytanie, wedle własnego zeznania jednego z podpadłych sądowi, podporucznika Sliwickiego 2-go, miało szczególnie szkodliwy wpływ na jego rozum i przedewszystkiem pobudziło go do występku, i b) upartego zapierania się na pierwsze pytania o tém, że tych dzieł nie dawał innym i że ostatniego z nich wcale u siebie nie miał.

4) Porucznik Abramowicz winny był tego, że wziąwszy u porucznika Kaplińskiego wyż wspomniane pismo „Wielikoruss", nie tylko że nie przedstawił tego pisma do władzy, lecz dawał, chociaż bez szczególnego w tém złego celu, czytać go swoim wespół służącym—i

5) Żołnierz Szczur: a) uczęstniczenia w występnych zamiarach porucznika Arnholdta i porucznika Sliwickiego 2-go w tém, że nie doniosł o czynnościach ich władzy i zobowiązał się wespół z podoficerem Rostowskim, wypełnić polecenie podporucznika Sliwickiego 2-go podmówić żołnierzy Szlisselburskiego i Ołoneckiego półków piechoty, nie odpowiadać, podczas przeglądu, na powitania naczelnika, czego dla tego tylko nie wypełnił, że pomienione półki już były wyprowadzone na przegląd; i b) w tém, że wiedząc o występnych czynnościach podoficera Rostowskiego i o tém, że on książki zabronione czytał, nie dosyć że o tém nie doniosł, lecz jeszcze sam brał pisma te do czytania.

Za wyżéj poszczególnione występki czasowo-głównodowodzący armją, konfirmacją swoją 14-go tego czerwca postanowił:

1) P o r u c z n i k a A r n h o l d t a, p o d p o r u c z n i k a Ś l i w i c k i e g o 2-go i p o d o f i c e r a R o s t o w s k i e g o, na zasadzie 15, 168, 171, 172, 173, 174, 175, 606 i 614 artykułów 1-éj księgi wojenno-kryminalnéj ustawy (wydania 1859 roku) i 275, 276, 283, 287 i 288 artykułów 1-éj księgi XV tomu zbioru praw (wydania 1857 roku), — po pozbawieniu pierwszych dwóch urzędów, szlacheckiéj godności i wszystkich praw stanu, a ostatniego medalu bronzowego na pamiątkę wojny minionéj i stanu wojennego, a również i wszystkich praw stanu, u k a r a ć ś m i e r c i ą p r z e z r o z s t r z e l a n i e z tém, żeby kara śmierci nad tymi występnymi wykonana była w miejscu gdzie byli aresztowani, w fortecy Nowogeorgjewskiéj.

2) P o r u c z n i k a K a p l i ń s k i e g o, na zasadzie 286 art. 1-éj księgi XV tomu zbioru praw (wydania 1857 roku) po pozbawieniu rang, godności szlacheckiéj i wszystkich praw stanu, zesłać do robot ciężkich na sześć lat.

3) P o r u c z n i k a A b r a m o w i c z a, stosując się do wyżéj pomienionego 286 art. i w myśl 409 art. 2-éj księgi wojenno-kryminalnéj ustawy (wydania 1859 roku) po usunięciu ze służby, przetrzymać w kazematach fortecy Nowogeorgiewskiéj w areszcie trzy miesiące, a potém oddać pod dozor policji na trzy lata;

i 4) Ż o ł n i e r z a S z c z u r a, zważając na to, że on wciągnięty został do występku tego przez wpływ jaki nad nim mieli Sliwicki, Arnholdt a zwłaszcza Rostowski, zamiast kary śmierci, po odebraniu od niego medalu na pamiątkę wojny minionéj, pozbawiwszy go stanu wojskowego i wszystkich praw stanu, ukarać szpicrózgami przez stu ludzi sześć razy i zesłać do ciężkich robot w kopalniach na dwanaście lat.

Konfirmacja ta 16-go tego miesiąca czerwca wykonaną została. (Inw. Rossyjski).

WILNO.

Podczas obiadu d. 19-go czerwca, danego na cześć rzecz. rad. st. p. Kukolnika, z powodu pięćdziesięcio-letniego jubileuszu, służbowéj jego działalności, ofiarowali na korzyść pogorzelców w Petersburgu.

Jenerał-adjutant W. ***Nazimow*** 25 rub.; rzecz. rad. st. książe A. ***Szyryński-Szychmatow*** 25 rub.; rzecz. rad. st. A. de ***Roberti*** 10 rub.; rzecz. rad. st. J. ***Nabokow*** 10 rub.; jenerał-major jeneralnego sztabu ***Minkwic*** 10 rub.; jenerał-major ***Hołowaczewski*** 5 rub.; rzecz. rad. st. P. ***Kukolnik*** 10 rub; Kamer-junkier hr. S. ***Plater*** 10 rub.; prezes izby cyw. I. ***Czechowicz*** 5 rub.; jeneralny ober super-intendent ***Lipiński*** 5 rub.; prokuror gub. ***Sinicyn*** 5 rub. Cenzor ***Muchin*** 5 rub.; Cenzor ***Holmblad*** 3 rub.; Kamerjunkier ***Tyrkow*** 3 rub.; dyrektor gimnazjum Wil. ***Kurnatowski*** 3 rub.; M. ***Gusiew*** 1 rub.; dym. porucznik ***Kurklicki*** 5 rub.; rad. dworu ***Romankiewicz*** 3 rub. i ***Redakcja Kur. Wil.*** 25 rub.—w ogóle 176 rub. sr.

Pieniądze te będą wysłane dokąd należy.

Ofiary na korzyść pogorzelców w S. Petersburgu.

Do kancelarji jenerał-gubernatora wpłynęło: Od p. Gustawa Adelsona pięcioprocentowy bilet banku Państwa pod N. 47,234 na summę 500 rub.; od pp. oficerów i niższych rang półku N. 42 kozaków Dońskich 200 rub.; od dym. podoficera lejbgwardji preobrażeńskiego półku Aleksandra ***Wróblewskiego*** 1 rub.; od skarbowego deńszczyka lejb-gwardji Siemionowskiego półku Franciszka Efimowicza 1 rub.

Ofiary te przesłane będą do własnéj JEJ CESARSKIEJ MOŚCI kancellarji.

FRAGMENT.

Leonarda Sowińskiego.

XV.

Było to w mieście N. — a pełno tam w gruzach pomników
Budzących w oku łzy, a w piórze chęć do wykrzykników...
Olbrzymi, stary wał otaczał je wieńcem grobowym,
Broniąc odwiecznych run i bań o połysku ogniowym.

Sławny ten gród (ach! sława ta już w grobie marmurowym...)
Sto cerkwi miał, jak sto buchających w górę płomyków;
W jednéj z nich mur mozaiką lśnił: na tle szmaragdowém
Cały niebieski dwór, wyrobiony z drogich kamyków.

XVI.

Więc poszli tam we dwojgu: on z panną, — ze starą
Pozostał w domu syn. I weszli tak w cerkiew tę szarą,
Smutną, cichą, jak grób, połamaną w ciężkie arkady,
Na nich Bizancki świat porozrzucał natchnień swych ślady.

Oboje zwolna szli w zamyśleniu tonąc... Mnich blady,
Chwiejący się jak cień w połysku lampy u filaru,
Zdawało się, że drgnął, spotkawszy się wzrokiem z tą parą
I mocniéj ścisnął krzyż, jak gdyby lękając się zdrady.

XVII.

Śnieżny aniołków rój wpatrywał się z dziwném zajęciem
W Królowę czystych serc — Przenajświętszą Matkę z Dziecięciem...
Śliczna, boska Jéj twarz promieniała takim wyrazem,
Że patrząc w nią, i ból się uczuwał i zachwyt razem.

Lecz panny pierś dla wrażeń tych okazała się głazem...
Lekka jéj myśl nie miała nic wspólnego z Wniebowzięciem...
Raz tylko mętny wzrok rozpalonem błysnął żelazem —
Gdy padł na czarta bój z urodziwym nieba książęciem.

XVIII.

Niewiem, czy smok uczucie to wiedźmy pięknéj zrozumiał,
Lecz podziękował wnet, najserdeczniéj, jak tylko umiał;
Z pod czarcich kłów dwa palce z nóg boskiego Archanioła
Spadły na suknią jéj, leciuteńko dotknąwszy czoła.

I odtąd była wciąż serdeczna i dziwnie wesoła...
Raz nawet skroń oparła mu o ramię... On się zdumiał
I zbladł jak trup... Zdawało się, cerkiew drgnęła dokoła,
A potok krwi, jak bór huraganem party, zaszumiał.

XIX.

Wyszli... cerkiewny gmach nie zgruchotał ciał ich — niestety!...
Byłby to grób powieści méj i zarazem poety...
Ale on żył, choć gardził życiem tém, jakie czuł w sobie —
Drobném, strąconem w proch, bez nadziei, z jutrem w żałobie...

Okropny stan!... Gdy wola, greckiéj podobna Niobie,
Pada bez sił, zaklęta w głaz na skinienie kobiety,
Natenczas zimna myśl, urągając serca chorobie,
W bolem rozdartą pierś analizy topi sztylety.

XX.

Ciekawa rzecz, co Mania śliczna myślała w téj chwili —
Najpewniej nic, jeżeli się mądrość moja nie myli;
Bo Ewi ród w podobnych razach duszę swoją całą
Zamyka w úśmiech, w brew', w oczęta jasne, w szyjkę białą,

W powabny ruch, — a zresztą... Nie! to byłoby za śmiało!...
I tak mię gromią już na dobre ci krytycy mili,
Że piękną płeć w poezjach moich cenię za mało, —
Choć, dalibóg, aż nadto kocham ja ród ten motyli.

XXI.

Wieczorem teatr był — nie pamiętam — H a m l e t, podobno...
Los ich zetknął i tam — przeklęty!... Siedzieli osobno —
Lecz on nie słyszał nic, bo uczuciem, myślą i okiem
Wpił się w bladą jéj twarz magnetycznym tchnącą urokiem.

Wieniec z bialutkich róż po nad czołem miała wysokiem;
Cudna jéj pierś, jak śnieg, pod koronką lśniła żałobną;
Wdzięcznie schyloną skroń o rączynę oparła drobną —
I w parter pełen głów morderczym utonęła wzrokiem.

XXII.

Tuż przy nim stał pan X., Towiańskiego uczeń gorliwy:
Wierzył w kolumny dusz, w przeznaczenie i w inne dziwy;
Wszystko co mądry mistrz w natężeniu ducha ogłosił,
On nie rozumiał nic, lecz natychmiast w c r e d o swe wnosił.

Poeta nasz o chwilkę uwagi wybrańca prosił:
„Marceli, patrz!... to ona.. Zdaje się, jestem szczęśliwy...
„Śliczny ten kwiat — czy wiesz? — kropelką nadziei mię zrosił...
„Spójrzyj!.. zimnyś jak lód!.. nie piękna-bo?.. mów!.. czyś nieżywy?

XXIII.

—„Szalony, stój!.. to Lais grecka — płód metampsychozy!..
„Widział ją potém Rzym i Watykan niemy od grozy...
„To Borgia!.. jéj twarz marmurowa! postać złowroga!
„Piekła wcielony zgrzyt na zniewagę ludzi i Boga!..

A on mu na to w żart: „ach, Lais!.. Lukrecja droga!
„Niech żyje szał!.. Wszak to poezja! Nie lubię prozy
„Taktycznych serc... Piękniejszą jest dla mnie Borgia sroga,
„Niż gąski pełne cnót i salonów skromne mimozy!.."

XXIV.

Pamiętna mu ta noc!.. Powracali razem, dłoń w dłoni...
On prawie mdlał, bo włosy mu palił ogień jéj skroni...
Drżąca jak liść, jak ptaszę wyrywające się z ręki,
Dała mu cały świat upojenia, szczęścia i męki.

Idąc, milczeli wciąż, — niewyraźne tylko im jęki
Wyrywały się z ust... Poeto mój! któż cię obroni
Od piekła żądz — tych żmij, co z nalanéj jadem paszczęki
Zioną płomień i śmierć, aż wypalą duch boski w łonie?!

XXV.

Nagle z pod wściekłych fal wybłysło mu cudne widzenie,
Świeże jak raj — dzieweczka zmarła przed laty, marzenie
Dawno minionych dni, aniołeczek jasny i święty,
Z matczynych biednych rąk bezpowrótnie do nieba wzięty.

Jak najsmutniejsza z gwiazd, jak promyczek mgłą owinięty,
Okiem zroszonem łzą ogarnęła duszy téj cienie...
Daremny żal!.. silniejszym był od niéj czar ten przeklęty...
Znikła jak sen... wracała wypłakać mu przebaczenie...

. . . .
. . . .

XXVII.

Czy jest milszego co nad majową podróż z kochanką?...
Słuchajcie: B y s z ó w — noc — pocałunek pierwszy na ganku;
C h o d o r k ó w — kilka słów: „Leosiu mój!" — „Maniu serdeczna!"
B e r d y c z ó w — łzy i gniew, pojednanie i miłość wieczna.

O parę mil — utarczka znów i rospacz ostateczna —
Zgryzota — żal — wieczorny upał i chłód o poranku —
Milutki dąs — westchnienie — śmiech — rozmowa niedorzeczna —
Tupnięcie nóżką — wstyd i łzy i „kocham" bez ustanku.

XXVIII.

A jednak — Boże mój! jak wielką zagadką jest serce!..
On czuł swój stan... on czuł, że tonie w błocie, w poniewierce;
Oburzał się na dłoń, co wlokła go w nicość bydlęcą;
Wiedział, że miałby moc odtrącić wdzięki, co go nęcą...

A jednak brnął i brnął, popychany dumą dziecięcą:
„*Bo ja tak chcę!..*" lecz radby ją widział w ręku mordercy,
Ucałowałby nóż, co-by rozpruł pierś tę zwierzęcą...
Bo gardził nią i kochał — sam z sobą w dziwnéj rozterce...

XXIX.

A ona?.. któż-to wie?.. Prawdę mówiąc, autor nie wierzy
W serca tych czułych pań, co jak muchy lgną do młodzieży —
Szczególnie lwic — bo te nie kochają w celu pobożnym...
Z niemi — to radzę być jak wąż, nieskończenie ostrożnym.

Wiem, że nadobna płeć gorszącym mię nazwie i zdrożnym;
Że półki starych bab i huf gazeciarskich szermierzy
Zdepczą mię w proch; że nigdy nie będę Jaśnie-Wielmożnym
Na cudzéj wsi... Cóż robić?... rym nie odemnie zależy.

XXX.

Zwykle ja nie wiem sam, co w następnym wierszu napiszę:
Bo gdy mi wrzącą pierś poetyczny szał rozkołysze, —
Potężny jakiś duch, nie mój lecz inny, gości we mnie —
Pan moich słów... Probuję walczyć z nim, lecz nadaremnie...

Chcę się czasami śmiać — a on jęknie, jak czart, podziemnie...
Ja mówić nie mam sił — On ogniem i furją dysze
I krwi mi prąd zaburza i w myślach wre potajemnie
„I wieje kędy chce — ja nie wiem — choć głos jego słyszę."

XXXI.

Ha! dziewiętnasty wiek jak w malignie czasami bredzi,
Choć mózg mu ściął się w lód, a czoło ma, zdaje się, z miedzi...
Więc każdy wieku syn, jak i rodzic, czuje się chorym...
A zresztą — co mi tam!.. wszak nie jestem przecie doktorem.

Otóż i dom klombami drzew otoczony... Wieczorem
Zapachniał cały dwór, jak gdyby się kąpał w rezedzie...
Zabijająca woń!.. a szczególnie, gdy w oknie siedzi
Panna dwudziestu lat z pieszczotliwym kotki pozorem.

XXXII.

Aż nagle kicia w krzyk... Na podwórzu, dzika, szalona,
Zwinna jak młody paź, zuchwała, istna dziwożona,
Pędziła się jak wiatr na zbryzganym pianą biegunie
Dianna — sen — księżniczka burz — djabełek na piorunie...

Koń rwie się w lot... Zdawało się, że z panią swoją runie
Na żwir i skręci kark, — lecz ta jak huzar wyćwiczona,
Szarpnie go w tył, osadzi, sama się lekko osunie
I rzuca się jak ryś w niezrównane panny ramiona.

XXXIII.

Była to siostra jéj — separatka wielce ognista...
Głucha latała wieść, że kochanków miała ze trzysta —
Najwierutniejszy fałsz, a przynajmniéj w liczbie przesada...
Każdy wydaje sąd, a gruntownie rzeczy nie zbada.

Wysmukła — jasny włos — twarzyczka okrągła i blada —
Oczy jak dwa szafiry ogromne — brew półkolista —
Zadarty z lekka nos, co rozkosz i złość zapowiada —
Usta świeże jak krew, a płeć — jak puch łabędzi czysta.

(Dokończenie nastąpi).

Dział nieurzędowy

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Pogląd ogolny.

Na wschodzie widnokrąg coraz się bardziéj chmurzy. Omer-pasza i jego dwaj główni pomocnicy, Derwisz i Abdi paszowie, w codziennych utarczkach a nawet walnych bitwach, ścierają się z chrześcijanami; szala zaś zwycięztwa nie może przechylić się ani na jedną ani na drugą stronę. Taki rodzaj toczenia wojny jest najzgubniejszym dla ludzkości; w długich wytężeniach térają się siły narodu, szlachetny zapał, najwznioślejsze uniesienia przechodzą w dzikość przy powodzeniu, a w upadek ducha po klęsce. Dzienniki dużo mówiły o rozejmie między Turcją a Czarnogórzem, wyjednanym przez posłów wielkich mocarstw przy dworze tureckim; o zakazie przesłanym Omerowi-Paszy, aby wojska jego w granice posiadłości książęcia Mikołaja niewkraczały; wszystkie te nadzieje okazały się płonnemi, według najświeższych bowiem wiadomości, otrzymanych przez dziennik Pątnik z dnia 18 czerwca, z widowni czarnogórskiéj wojny, chrześcijanie mieli dniem wprzódy opanować miasteczko Kołowac, leżące między Spużem i Podgoricą, a w którém położyli byli obóz, baszi-buzuki. Napad dokonany został w nocy; Czarnogórzanie wtargnęli do nieprzyjacielskiego obozu, położyli trupem lub ranili do 480 ludzi, zdobyli kilka chorągwi, 150 koni, 30 wozów prochowych, mnóstwo strzelb, pistoletów i wszystkie zapasy żywności. Ta wojenna przewaga odbyła się pod dowództwem wice-prezesa senatu, Kerko-Petrowicza, który stracił w niéj tylko 6 zabitych i 9 ranionych ochotników. Oddziały tureckie rozsypane po kraju poczęły się wszędzie okopywać, lękając się ponowienia tych nocnych, a tak dla nich zgubnych napaści.

Zwracamy uwagę czytelników naszych, na umieszczone w dzisiejszym numerze Kurjera, wyjątki, ze świeżo wydanego dzieła o Czarnogórzu, pana Delarue: dadzą one poznać, jaka żywotność przenika to dzielne serbskie plemię, wyhodowane śród szczęku broni, tchnące uczuciem swobody, zemstą i nienawiścią ku niewiernym; jaka spójność łączy je z Serbami składającymi dziś osóbne księstwo i Kroatami, którzy coraz głębiéj zniechęcają się ku Austrji. Te wszystkie względy razem wzięte, każdeg myślącego uderzyć powinny, i przekonać, że już blizko jest godzina, w któréj rzecz rozległy i samoistny polot wziąć musi. Zapewne usiłowania dyplomacji jeszcze go zwichnąć lub opóźnić mogą, ale muzułmanie wpadli w taką ślepotę, przesądy Anglji są jeszcze tak silne, polityka austryjacka tak samolubna, że cierpienia chrześcijan przeciągnąć się jeszcze mogą, lubo światło sprawedliwości coraz jaśniejsze rzuca promienie, i tajemnice knowań austryjackich niepotrafią wiecznie otaczać się pomroką.

Oczy Europy wytężone są teraz na Belgrad. Wołająca o pomstę zbrodnia Turków, którzy wśród głębokiego w Serbji pokoju, bez żadnéj ze strony chrześcijan zaczepki, bombardować miasto poczęli, powinna ściągnąć na wiarołomnych muzułmanów ciężką karę; powinna stać się hasłem dla Serbji do zupełnego otrząśnienia się z zależności, jaką na kongresie paryzkim 1856 roku, Austrja, pełną jedności i życia Serbję, do obumarłego ottomańskiego cielska przywiązała, nadewszystko zaś wrócić twierdzę belgradzką jéj prawowitym dziedzicom.

Pyszne położenie wojenne, na którém wznosi się dzisiejsza twierdza belgradzka, nie mogło uniknąć bystrego oka Rzymian. Wyobraźmy sobie niepożytą skałę u zbiegu Dunaju i Sawy, panującą nad doliną téj ostatniéj rzeki i nad znaczną częścią kraju stanowiącego dzisiejszą Serbję, zamykającą bieg niższego Dunaju, przed najazdami ludów giermańskich, i pierwotnych mieszkańców teraźniejszych Węgier. Legjony więc Cezarów albo wzniosły albo zdobyły twierdzę na téj skale istniejącą i przekręcając zapewne pierwotną nazwę (Sawa-Dunaj) nadały jéj w mowie rzymskiéj miano Singidudum a w greckiéj Singidu.

Około końca VIII wieku, pod panowaniem Herakliusa, Słowianie Serbowie osiadają w Mezji i Pannonji, pod zwierzchnictwem pretora którego stolicą było Singidu. Musiało to być już wówczas stanowisko wielkiéj wagi, kiedy cesarze rzymscy ustanowili tam urząd tak wysoki jakim była dostojność pretorska.

Powoli utworzyło się carstwo serbskie, którego stolicą była Raguza; późniéj pod dynastją Nemanów siedlisko rządu przeniosło się do Pristyny, leżącéj dziś w paszaliku skutaryjskim, na pograniczu Bośnji z Rumelją. Prawo więc dziejowe przyznaje Serbom granice pięćkroć rozleglejsze, niż te, w jakich traktaty ich zamknęły, a w których tak ciężko bronić im przychodzi, własnéj narodowości.

Bujnie zakwitnęło w wiekach średnich carstwo serbskie. Rozwój społeczny i umysłowy zostawił nieśmiertelne ślady, w mądrych ustawach cara Duszana, którego prawodawcze pomniki, znane być powinny czytelnikom naszym, z uczonych dzieł Wacława Aleksandra Maciejowskiego i w natchnionych pieśniach, na które Herder i Göthe zwrócili uwagę Europy. W roku 1346 ojciec królowéj Jadwigi, Ludwik król węgierski i polski, pragnął zdobyć Sindidu już wówczas Belgradem zwane. W walnéj bitwie nad Sawą zatopił największą część wojska węgierskiego w jéj nurtach; dla odwrócenia zaś późniejszych magiarskich najazdów nowemi warowniami opatrzył Belgrad, i osadził go liczną załogą. Po krwawym pogromie chrześcijan na Kosowém polu, Stefan Łazarowicz jeszcze silniéj uzbroił twierdzę belgradzką.

Jerzy Brankowicz, niemogąc wytrwać natarczywości ottomańskiéj, stał się hołdownikiem korony węgierskiéj, ustąpił więc Zygmuntowi luksemburgskiemu Belgrad i otrzymał w zamian, prawem lenném, trzynaście zamków położonych w Węgrzech. Od owego to czasu Serbowie gromadnie osiadać poczęli w hrabstwie karłowickiém, w królestwie słowackiém i banacie temeswarskim.

Pamiętna jest bohaterska obrona Belgradu Nandor-Alba przez Węgrów a Dandorał przez Polaków zwanego, w któréj nieśmiertelny wódz Jan Huniady i świątobliwy zakonnik Jan Kapistran, cuda potęgi wojennéj duchowéj rozwinęli. Siły ottomańskie ciągle wzrastały, chrześcijańskie coraz słabły, aż nakoniec w roku 1521, za panowania w Węgrzech Władysława Jagielończyka starszego brata Zygmunta 1, Belgrad uległ przemocy i wpadł ostatecznie w ręce Turków.

Z téj twierdzy Ottomanie grozili ciągle Węgrom i Austrji; wiedział to dobrze wiekopomny Eugenjusz Sabaudzki i wytężył wszystkie siły na odzyskanie Belgradu. Wojna się zapaliła dnia 5 sierpnia 1716. Wojska cesarskie pobiły pod Peterwaradynem wielkiego wezyra; w tymże roku zdobyły Temeswar, a w następnym 16 sierpnia 1717, Belgrad poddał się książęciu Eugenjuszowi.

Lecz raz jeszcze szczęście uśmiechnęło się Turkom. Klęski poniesione przez Karola VI spowodowały traktat 18 września 1739, zwany belgradzkim, mocą którego sławna twierdza wróciła pod jarzmo muzułmańskie; i mimo bohaterstwa Jerzego Czarnego i Miłosza Obrenowicza, tylko same miasto Belgrad pozostało przy Serbach, twierdze zaś, nawet traktatem paryzkim, zostawiono w ręku Turków. Jakie skutki ten niesprawiedliwy wyrok dyplomacji sprowadza na Serbję, Europa ze zgrozą widzi, ze świeżego zbombardowania miasta Belgradu.

Czytelnicy ujrzą z dzisiejszego numeru Kurjera, jakie było działanie konsulów wielkich mocarstw w Belgradzie wśród tego okropnego nieszczęścia. Huk dział umilknął natychmiast po przybyciu pełnomocnika tureckiego, Wefik-Effendi, który dnia 23 czerwca w nocy przypłynął parostatkiem do twierdzy austryjackiéj z Semlina i z tamtąd natychmiast przyjechał do Belgradu, w towarzystwie dwóch austryjackich oficerów i jednego inżynjera. Trudno spodziewać się załatwienia sporu drogą polubowną; przeciwnie Porta zamiast przyznania się do winy, chce zwalić na Serbów odpowiedzialność własnéj dzikości. Książe Michał nieodzownie żąda, aby wszystkie twierdze leżące w granicach serbskich, zostały zrównane z ziemią przeważnie. Wspiera to żądanie wzgląd na obyczaj Serbów, w moc którego cała niemal ludność jest uzbrojoną. Inaczéj nawet być niemogło w kraju, w którym duma i okrucieństwo Turków, nakazywało co chwila być gotowym do obrony życia i własności. Rząd serbski zalecił zgromadzić 15 batalionów z samych wysłużonych żołnierzy. Dla odwrócenia nowych od załogi cytadeli napaści, Serbowie sypią szańce i wznoszą barykady. Czy książę Michał wyjedna czego żąda, przewidzieć trudno; ale to pewna, że bez wyrugowania Turków z ziemi serbskiéj, nie spodziewać się pokoju w tym kraju. Doświadczenie nauczyło, że paszowie dowódzcy twierdzy, ciągle zasiewali niezgody między Serbami. Powstania serbskie w 1839 i 1842 roku, były dziełem Izmaela Effendi i Cachir-Paszy, którzy wzburzyli lud przeciw książęciu. Europa cywilizowana rozstrzygnąć musi, czy książe Michał własnemi siłami, ciągle wątlonemi przez zgubne knowania ottomańskie, może oddać stolicę i siedlisko handlu serbskiego na łup zabobonnych Turków. Dziś, zbliża się stanowcza chwila wyzwolenia z pod nieznośnego stambulskiego jarzma; takie jest przynajmniéj jednomyślne mniemanie 28 tysięcy Serbów, zgromadzonych teraz w Belgradzie. Władze wojskowe i obywatelskie oświadczyły, że Serbowie zachowają wszelkie zobowiązania się względem wielkich mocarstw, i dla tego każdą krzywdę wyrządzoną cudzoziemcom poddały pod surowość wojennych sądów. Piszą z Belgradu dnia 25 czerwca do dziennika Lloyd pesztański: że „w obecnéj chwili rokowań o pokój, Turcy skupieni na pograniczu Serbji, przygotowują się do zaczepnych działań. Widać to ze zbliżenia się ich w Uruzie, z ośmiu działami pod samą serbską granicą, tudzież ztąd, że baszi-buzuki gromadzą się nad tąż granicą w Bośnji. Miasto Bielina jest głównem zbiorowiskiem wszystkich sił tureckich. Serbowie ze swéj strony wytężają wszelkie środki do odparcia najazdu. Dziś odbyła się pierwsza konferencja między pełnomocnikiem Porty, konsulami i ministrem spraw zagranicznych serbskich, znanym senatorem Garaczaninem. Według odezw dziennikarstwa austryjackiego Europa przyjąć nie powinna wymagań książęcia Michała; traktat paryzki zastrzegł dla Turków prawo utrzymania załog w twierdzach; a ten traktat bez ogólnego zgodzenia się mocarstw, które go podpisały, zmienionym być nie powinien. Tymczasem gdyby konferencja pełnomocników tych mocarstw okazała się potrzebną, wówczas i królestwo włoskie musiało by do niej być przypuszczone, żaden zaś z austryjackich mężów stanu, nie zasiądzie obok z pełnomocnikiem Wiktora Emmanuela. Publicyści wiedeńscy usłużni hrabiemu Rechberg, jeden tylko widzą sposób, przywrócenia w Serbji spokojności, a mianowicie aby zniewoliwszy Turcję do wyprowadzenia swych załóg oddała w dobréj wierze straż twierdz serbskich austryjackiemu wojsku. Daremne złudzenie! nigdy Serbja nie przystanie na podobny układ, nigdy, Europa do tego stopnia podejść się nie pozwoli; alo i to pewna, że czego dyplomacja nie rozstrzygnie, to siła rozciąć musi.

Tymczasem w Belgradzie, mieszkańcy opuścili wszystkie domy na całéj przestrzeni, jak daleko tylko strzały działowe dosięgnąć mogą; barykady wznoszą się i szańce sypią się bez przestanku. Konsulowie wracają z twierdzy; Wefik-Effendi ręczy, że pokój nie będzie naruszony; na wszystkich konsulatach powiewają narodowe ich flagi, tylko konsulowie turecki i austryjacki odjechali do Semlina. Czyż to nie jest najoczywistszym dowodem, że Austrja idzie ręka w rękę z Turcją!

Wiadomo z depeszy telegraficznéj umieszczonéj w zaprzeszłym numerze Kurjera, że prezes rady ministrów księstw naddunajskich, pan Katardżi dnia 20 czerwca, poległ pod wystrzałem zbójcy, w chwili w któréj wyjeżdżał w Bukareście z metropolji, z posiedzenia sejmowego krajów multańsko-wołoskich. Na tém posiedzeniu roztrząsano ostatnie artykuły prawa urządzającego stosunki wiejskie; pan Katardżi był niż kiedykolwiek wymówniejszym. Odpowiadając na wniesienie jednego z członków strony prawéj, aby na dniu 23 czerwca odbyć na polu filareckiém uroczysty narodowy obchód, rzekł ze wzruszeniem „nigdy nie uznam za święto narodowe rocznicy rewolucji (1848 roku), którą naród ze zgrozą odpycha, i która splamiona była zamachem na życie głowy państwa“.

Następnie zakończył mowę temi pamiętnemi słowami.

„Próżne są wysilenia opozycji; życie raczéj położę na tém miejscu! Dopóki choć jedna kropla krwi pozostanie w mych żyłach; dopóty bronić nieprzestanę społeczeństwa, rodziny, własności i ogólnego porządku.“

Śmierć oczekiwała pana Katardżi przy wyjściu z izby. Obrońca społeczności poświęcił jéj ostatnie swoje słowa. Zaledwie powóz jego, z dziedzińca metropolji wjeżdżał w ulicę, ugodziły go dwie kule w głowę, śmierć natychmiast nastąpiła. Na ulicy było pusto; prefekt policji znajdował się w powozie pana Katardżi, który siedział z lewéj strony; stamtąd też strzał go ugodził. Ani prefekt policji ani woźnica zabójcy nie postrzegli; uciekł on rzuciwszy pistolet i dotąd nie zdołano go odkryć.

Pan Katardżi umarł otoczony najwyższym blaskiem sławy, zostawił po sobie wzór i pamięć wielkiego obywatela. Ale cześć narodu multańsko-wołoskiego, ale dobro porządku i uczciwość powszechna, nakazują rządowi nic nie oszczędzać dla odkrycia zbójcy i jego spólników.

Sejm uchwalił, że wszyscy jego członkowie, przeprowadzą na miejsce wiecznego spoczynku trumnę zabitego i zamknął następném postanowieniem jednomyślnie przyjętém to posiedzenie żałoby:

„Zważywszy, że morderstwo dokonane na osobie ministra Barbo Katardżi pozbawia nasz naród najznakomitszego obrońcy zasad, na których spoczywają jego istnienie, społeczność, rodzina i własność;

„Zważywszy że piérwszy minister księstw zjednoczonych, którego godłem było: Wszystko dla kraju nic dla nas, padł ofiarą swéj politycznéj odwagi.

„Zgromadzenie, przeniknione uczuciem powinności, otwiera kredyt na wzniesienie temu znakomitemu mężowi stanu, na placu teatralnym pomnika, z następnym napisem:

„Obrońcy społeczeństwa, rodziny i własności, wdzięczna Rumanja.

„Niżéj będą wypisane nieśmiertelne słowa, któremi głos swój wyrzeczony na posiedzeniu 20 czerwca, zamknął, opłakiwany przez nas mówca.“

Monitor rumański umieścił list pisany przez książęcia Kuza do pani Katardżi:

„Jeżeli cokolwiek zdolném jest ukoić tę głęboką boleść, którą Bóg was nawiedził, szukajcie ulgi w téj myśli, że ten którego tak kochaliście umarł otoczony powszechném uszanowaniem i żalem.

Co do mnie zespalając się z ogromnym waszym smutkiem, nie śmiałem powiększać go moją obecnością, widząc mię, przypomnielibyście sobie, że w opłakiwanym przez was małżonku, żałuję znakomitego męża stanu, który umarł w usłudze kraju, jak męczennik swych przekonań w obronie zasad porządku.“

Książę Kuza przypisuje więc to zabójstwo wyuzdanym namiętnościom zapędnych wichrzycieli.

W Grecji sprawy krajowe zdają się lepszy przybierać obrót, lubo trwamy w naszém zdaniu że to biedne królestwo, pozbawione warunków bytu pod niedołężnym rządem niemieckiego bawarskiego rodu, nigdy do właściwéj plemieniu helleńskiemu dojrzałości nie dojdzie, w imię ludzkości i cywilizacji z całéj duszy pragniemy, aby choć kilka lat porządku i pokoju, wytchnąć temu znękanemu społeczeństwu dozwoliły.

Według ostatnich wiadomości na 95 dniu od zwołania sejmu, przedstawiony nakoniec został projekt do prawa o urządzeniu gwardji narodowéj, oparty na zasadach wyzwolonych. Będzie on zapewne przedsłańcem innych ulepszeń, i nie zostanie tak jak wiele dotychczasowych projektów głoską martwą.

Ślady świeżego jeszcze wstrząśnienia są widoczne. Dzienniki nie przestają znęcać się nad byłym gabinetem Miaulisa. Wyznać potrzeba, że ministrowie, którzy go składali, pracowali usilnie, by ściągnąć na siebie ohydę narodu. Może to jest błędem, że wszyscy przy złożeniu urzędów ozdobieni zostali orderami Zbawiciela, a większym jeszcze, że p. Miaulis odpłynął do Francji, niezłożywszy izbie najmniejszych wyjaśnień o powstaniu nauplijskiém, że Botzaris podobneż zachował milczenie, chociaż wówczas kiedy żądał od izby miljona drachm, na wydatki nadzwyczajne, przyrzekł był sejmowi, że ze wszystkiego w swoim czasie zda dostateczną sprawę.

Powszechność nie ufa zdolnościom mężów, składających dzisiejszy gabinet, lecz długo jeszcze będzie trudno o ludzi w kraju, w którym każdy poczytuje się za zdolnego do najwyższych dostojeństw, dla tego tylko, że jego stryj lub ojciec wygrał kiedyś bitwę. Ztąd we wszystkich gałęziach służby panuje największy nieład i olbrzymiej potrzeba pracy, aby dójść choć do pozornego porządku. Pan Theocharis zarządzający wydziałem spraw zagranicznych, chciał jéj podołać i padł ofiarą swych wysileń; tknięty apopleksją znajduje się w największym niebezpieczeństwie; trudność zaś w znalezieniu następcy po nim, jest ogromna.

Najgorszą zostawił po sobie pamięć były minister wojny Botzaris, pojąć prawie niepodobna, jak człowiek znający świat, posiadający pewną naukę i wykształcenie, mógł do tego stopnia sponiewierać wrodzone i nabyte przymioty. Długo jeszcze wydział wojny nie dźwignie się ze skutków marnotrawstwa, niepojętéj pobłażliwości w jednych, a dzikiéj niemal surowości w drugich zdarzeniach byłego ministra Botzarisa. Mniemanie powszechne jednomyślnie go potępia i cień niesławy okrył to świetne w dziejach Hellady imię.

W braku zdolności dzisiejszy gabinet odznacza się przynajmniéj dobrą wolą. Dnia 19 czerwca ogłoszono amnestję na wszystkie wykroczenia druku; wkrótce oczekiwane jest przebaczenie dla uwięzionych z powodu ostatnich spisków. Lud przyjął te łaski z wdzięcznością; jakoż to uczucie, odbiło się natychmiast na wyborach gminowych w Nauplji i na wyspie Syra, gdzie wszystko poszło spokojnie i porządnie, i bez żadnego wpływu rządowego. Miłosierdzie miewać zwykło ogromną potęgę; jego skutkiem zabliźni się niejedna rana i położenie kraju jeżeli nie zakwitnie szczęściem, to przynajmniéj może na czas niejaki stać się znośném.

Włochy.

Rzym 25 czerwca. Od chwili w któréj biskupi zgromadzeni w Rzymie jednomyślnie wyrzekli, że władza świecka jest niezbędną dla władzy duchownéj, nie należy oczekiwać żadnych ustępstw. Margrabia de Lavalette mógł się o tém przekonać podczas ostatniéj rozmowy swojéj z ojcem świętym; Pius IX przy wylaniu łez obfitych oświadczył, że w niczém najmniejszéj powolności okazać nie może. Poseł francuzki odpowiedział, że nigdy pomyślić nawet nie mógł o odrzuceniu tak pojednawczych przełożeń; nic więc nie pozostaje jak dać wolny bieg wypadkom. Wyobrazić niepodobna jaką sztuczną siłą sobór biskupów przeniknął rząd papieski, będący bez żadnéj przesady zupełnie martwym. Knowania reakcyjne wznawiają się w najlepsze, zbójcy stają się zuchwalszymi, a lud już głośno szemrze.

Jeżeli pragnienia Włoch nie ziszczą się, i to w czasie niedługim, niebezpieczeństwo spotężnieje. Codzień mniemanie powszechne coraz bardziéj jest jątrzone. Niedawno niedaleko Supino, zbójcy ukryli swe strzelby w rowie; potem udali się do brygadjera żandarmów papieskich, których ich cały dzień w gościnie we własnym domu zatrzymał, a o zmroku opatrzywszy tych złoczyńców pieniędzmi i żywnością, wyprawił w Neapolitańskie.

Rząd rzymski, nie przestając na wspieraniu zbójectwa, urąga się codzień wszystkim zasadom sprawiedliwości wewnętrznéj. Rozgłośny Stoppa zbójca w Maremmach, schwytany został w obrębach ojcowizny ś. Piotra; pewien Liwurneńczyk, którego ojciec był zabity przez tego okrutnika, przyrzekł inspektorowi policji Valentini 2,000 szkudów, jeśli bandytę wyda w ręce władz włoskich. Valentini zbójcę schytał, ale Pasqualoni, asessor policji rzymskiéj, z powodu, że Stoppa ujętym został na ziemi kościelnéj, uparł się odesłać go do Rzymu, a to wszystko dla tego tylko, że Valentini nie zgodził się na podzielenie się z nim przyrzeczonemi 2,000 szkudów.

Legitymiści nie przestają występować z objawami. Hr. Brunet przedstawił Franciszkowi II-mu pielgrzymów francuzkich, którzy chcieli złożyć hołd bohaterowi Gaety; hrabia rzekł do byłego króla neapolitańskiego, że pielgrzymi, których miał zaszczyt przedstawić, ożywieni są najlepszym duchem prawowitym i katolickim, pełni są uwielbienia dla dostojnego syna św. Ludwika. Franciszek II odpowiedział: Uszczęśliwia mię oglądanie tylu walecznych obrońców tronu i ołtarza; walcząc w Gaecie broniłem świętych praw korony moich ojców; dziś przybywając w Rzymie przy ojcu świętym, spełniam powinność króla katolickiego i gotów jestem przelać krew do ostatniéj kropli za prawa kościoła i papieża Piusa IX-go. Włosi znajdują, że w szeregu tych obowiązków Franciszek II zapomniał o obowiązku Włocha, obowiązku którego pogodzić niepodobna, zwłaszcza z godnością potomka św. Ludwika i Henryka IV, z urządzeniem band roznoszących śmierć, pożogi i łupieztwa w krajach włoskich.

Mówią, że minister Franciszka II-go p. Ulloa, ciągle znosi się przez listy z niektórymi Mazzinistami neapolitańskiemi; nie piérwszy to raz stronnictwa skrajne podają sobie ręce. To tylko pewna, że niejaki Andreozzi, dawniejszy urzędnik policji, udał się do Neapolu opatrzony zupełnie prawidłowym pasportem, skradzionym, jak domyślają się, w ambasadzie francuzkiéj, i że komitet burboński wysłał dość znaczną summę do Marsylji dla urządzenia tam objawu politycznego, kiedy królowa neapolitańska wdowa, w podróży swojéj do Niemiec przejeżdżać będzie przez to miasto. Nadużyto nawet u niektórych księży marsylskich imienia ojca św., wmawiając im, że Pius IX życzy, aby przyjęcie było pełne zapału.

— Dziennik Rozpraw podaje następną treść listów otrzymanych z Turynu z d. 25 czerwca:

P. Matteucci, minister oświecenia narodowego, otrzymał wczora prawdziwe powodzenie w izbie poselskiéj, w któréj po raz pierwszy głos zabierał. Sposób prosty,

jasny i niewymuszony przedstawiania wypadków, podobał się wszystkim. Rzecz toczyła się o uniwersytecie pawijskim; wzburzenie uczniów, pochodzące z podwyższenia opłat za kursa, chciano wystawić jak zawichrzenie polityczne. Szczęściem uczniowie upamiętawszy się, przyznali się dobrowolnie do winy i prosili o przebaczenie professorów i ministra, którzy działając z powagą, nie zapomnieli o ojcowskich uczuciach dla młodzieży.

Izba zagłosowała dziś popis 45-ciu tysięcy ludzi do wojska; z tego powodu minister wojny przełożył izbie szczegóły o urządzeniu wojska włoskiego, wyrażające w treści co następuje:

Według obowiązującego prawa, rozciągniętego na całe Włochy, wojsko składa się z kontyngensu 1-éj kategorji, obejmującéj lat 11-cie i corocznie zakreślonéj liczbą 45,000 ludzi. Minister oblicza na 380,000 liczbę żołnierzy, których ten kontygens dostarczy, kiedy prawo wejdzie w zupełną działalność.

2-ga kategorja, 5-cio letnia, obejmuje całą pozostałość ludności, wyjąwszy wyłączenia prawne. Wypadek tego kontyngensu z 5-ciu klass przedstawia 200,000 do 220,000 ludzi. Włochy więc będą miały wojsko prawidłowe wynoszące 600,000 ludzi. Zastosowano systemat francuzki, to jest, że ci żołnierze, którzy najprędzéj wyćwiczą się w obrótach, najprędzéj też jeśli zażądają będą mogli powrócić do domów, z zastrzeżeniem stawienia się pod chorągwiami w razie wojny.

Minister sądzi, że żaden naród nie posiada systematu zdolniejszego dostarczyć krajowi liczniejszego i spójniejszego wojska. Chociaż jen. Petitti nie jest mówcą, izba słuchała jego głosu z największem zajęciem.

Francja.

(Mowa pana Billault, ciąg dalszy).

Można jeszcze było udzielić Meksykowi długą zwłokę do uiszczenia się, pod warunkiem, aby ludność nadała sobie rząd poważny, umiejący szanować i obywateli i ustawy. Nie godzi się przemocą obcego oręża narzucać narodowi rządu, nie mogło też przyjść do głowy trzem mocarstwom narzucenia go Meksykowi. Jeżeli nakoniec ten kraj rzeczywiście był stracony dla życia politycznego i dla cywilizacji, nieby nie pozostawało jak dać mu uczuć ostatni cios przewagi; jeżeli przeciwnie byłby jeszcze zdolny obudzić w sobie uczucie własnéj godności, można mu było dopomódz do nadania sobie sprawiedliwego rządu. Francja nie chciała brać na siebie odpowiedzialności, za żadne z tych dwóch przypuszczeń.

Rząd francuzki nie sam jeden znajdował się w tem położeniu; Hiszpanja i Anglja przyjęły tenże pogląd. Powiedziano, że nasza polityka oziębiła ku nam dwa wielkie mocarstwa. Jeśliby tak było, stałoby się to zaiste bez winy Francji. Lecz dzięki Bogu, nie miało to miejsca; Hiszpanja i Anglja, mimo całą różnicę zdań, usilnie pragną dowieść swéj życzliwości ku Francji; mam na to w ręku dowody urzędowe.

Owóż, jak Hiszpanja i Anglja przyjęły oba wyżéj wspomniane przypuszczenia? (P. Billault czyta dwie depesze z 2-go i 9-go października 1861-go, nadesłane przez pana Barrot, ministra francuzkiego w Madrycie, do ministra spraw zagranicznych francuzkich). Okazuje się z nich, że obie drogi były miane na względzie, tak droga wybierana przez Anglję, jako też inna, którą przyjmowała Hiszpanja. Anglja pragnęła uczynić wyprawę na Meksyk, jedynie w celu dopomnienia się o to co jéj należało: atrzymać się na brzegu morskim i nie wdawać w niczem do kształtu rządu. Hiszpanja przeciwnie twierdziła, że nic dokazać się nie da, dopóki w Meksyku nie ustali się rząd poważny, zdolny spełnić przyjęte zobowiązania.

P. minister podobnież przytacza dwie depesze z dnia 15-go i 17-go października 1861 roku, pisane w odpowiedź na doniesienie pana Barrota przez pana Thouvenel, oraz depeszę posłaną do Londynu 11-go października 1861-go, z których pokazuje się, że z pomiędzy dwóch zdań Anglji i Hiszpanji, Francja pragnęła przyjąć zdanie pośrednie. Poczytywała bowiem za niedostateczne, jak chciała Anglja, trzymać się tylko brzegów morskich, ale również nie sądziła, aby można było, jak żądała Hiszpanja, narzucić Meksykowi kształt rządu. Jeżeli powrót Meksyku do Monarchji był możliwy, wolno było temu krajowi wyrazić swe uczucia, które Francja przyjęłaby z bezstronnością. Co do kształtu rządu, jaki Meksyk chciałby dla siebie obrać, Francja nic w téj mierze nie stanowiła.

W ten sposób zagajono to zadanie. Poczęto rokować, aby zbliżyć te dwa skrajne mniemania. Domniemania Francji i rokowania zakończyły się traktatem dnia 31 października. Winienem zwrócić uwagę na jeden szczegół tego traktatu. W umowach pierwotnych, możliwość wtargnienia wewnątrz kraju nie była wspomnianą; zastrzeżono tylko, że mocarstwa nie powinny były zajmować się innemi przedmiotami, prócz tych, które służyły do wyprawy. Z tych dwóch zasad jedna została przyjętą, druga wymazaną. Przypuszczono więc, że wtargnienie we wnętrze kraju mogło mieć miejsce, a to w celu, aby nie zrażać uciśnionéj ludności.

Mówiono jeszcze o książęciu obcym, na korzyść którego mianoby przedsięwziąć wyprawę na Meksyk; o tronie mającym się dźwignąć krwią i skarbami Francji dla książęcia, który do niéj nie należał. Potrzeba, aby wszystko było na swem miejscu, potrzeba aby wielkie zasady nie znikały w obec domysłów tego rodzaju. Zapewne było rzeczą pożądaną, aby się rząd ustalił w Meksyku. W tem przypuszczeniu zastanawiano się nad jego kształtem. Niektórzy Meksykanie skłaniali się do monarchji; znaleźli się nawet prezydenci, starający się zawiązać rokowania w tym duchu z Europą. Sądzono, że książe obcy lepiéj przypadał do ustalenia poważnego i trwałego rządu.

Francja jedno tylko oświadczyła: że ani dla swego kraju, ani dla rodziny cesarskiéj nie ma żadnéj ambicji, że nie marzy o żadnéj zdobyczy; że chce zadosyć-uczynienia swéj należności i że zapyta inne rządy, czy podzielają podobneż myśli i czy nie zechcą wyciągnąć jakich następstw obcych wspólnym układom.

Wskazano książęcia zajmującego stanowisko bezstronne, którego nic nie wiązało z Francją i który miał tylko prawo do powszechnéj życzliwości. Przyszło do tego z rozmowy tylko mimojazdem i tak też było przyjętem przez dwa drugie państwa.

Instrukcje wydane przez rząd angielski zawierały: że jeżeli lud Meksykański wyniesie dobrowolnie na tron arcyksiążęcia, nie będzie to przeciwnem konwencji londyńskiéj. Też instrukcje dodają: Nie należy do nas wpływać na Meksykanów; niech radzą się własnego swego dobra.

Rząd hiszpański nie tłómaczył się tak wyraźnie; p. Mon, ambasador hiszpański w Paryżu, pisał d. 13 października 1861-go do swojego ministra spraw zagranicznych: „P. Thouvenel chciał mi téż nieco powiedzieć o przyzwoitości, żeby w Meksyku panował porządny król, jeśliby Meksykanie chcieli króla; lecz zgodziliśmy się na to, że nie wiedziałem o innych zamiarach w. d., prócz chęci spólnéj wyprawy do Meksyku, by otrzymać wynagrodzenie naszych krzywd, opiekować się i popierać ustalenie dobrego rządu, nawet pod kształtem monarchicznym, jeśli tego zapragną Meksykanie, do nich bowiem jednych zaprowadzenie go należało."

Powtarzam, że ta depesza jest d. 13 października. Odpowiedziano panu Mon z Madrytu, dopiero 9 grudnia. Wyraziwszy w téj odpowiedzi, iż zostawiono zupełną wolność Meksykanom, do objawu swych pragnień, dodano: „Wszakże rząd nie może zataić, iż wolałby, aby książe rodu Bourbonów był nad innych przeniesiony; lecz nic wprost nie przedsięweźmiemy dla dójścia do tego celu."

(d. c. n.)

Paryż 28 czerwca. Dziś oczekiwany jest w Southampton statek angielski z Meksyku; przyniesie on sprawozdanie jenerała de Lorencez. Ten dokument na który wszyscy, od cesarza do ostatniego chłopa, mającego swojego syna na téj dalekiéj wyprawie, oczekują z niecierpliwością, i nie może być wiadomy w zupełności, jak najprędzéj 1-go lipca. Treść tych depeszy skłoni rząd francuzki albo do najprędszego wysłania od razu, lub tylko zwolna, w małych oddziałach, albo nawet do niewysłania całkowicie sił, będących w gotowości odpłynąć na pierwszy rozkaz. Wszystko zapowiada, że sprawozdanie jenerała Lorencez z ostatnich wypadków, potwierdzi wiadomości uboczne, świeżo otrzymane a zwiastujące, że wojsko francuzkie pokonało opór chwilowy, jaki mu stawiono.

Wice-król egipski powinien był dziś przybyć do Cherbourg i znaleźć znowu we Francji gościnność, jakiéj nie doświadczył w Londynie.

Wczoraj w pałacu Luxemburgskim, miejscu posiedzeń senatu, roztrząsano przedmiot wielkiéj wagi. Ludność Paryża ciągle wzrasta; są obawy, że zabraknie téj ogromnéj stolicy wody; prefekt departamentu Sekwany wyjednał dekret, nakazujący zwrócenie kierunku rzeki Dhuys, dla zasilenia jéj wodami Paryża. Szampanja zlękła się nieobliczonych szkod, jakich by doznać musiała przez pozbawienie jéj dobrodziejstw przyrodzonych, jakiemi ją ta rzeka opatruje. Senator Tourangin w obszernéj, ale treściwéj mowie, bronił Szampanji; i dowodził, że odwrócenie rzeki było by klęską mieszkańców nad brzeżnych, że nie wynagrodziły by jéj wcale bardzo wątpliwe korzyści, mające stąd spłynąć na Paryż; że dokonanie tego zamiaru, nie może być wcale poczytane za potrzebę użytku publicznego, do któréj się dekret odwołuje. Dalszy ciąg rozbioru odłożony został na posiedzenie dzisiejsze, ale bardzo życzliwe przyjęcie mowy pana Tourangin pozwala przewidywać, że projekt prefekta Sekwany znajdzie podobnyż opór w senacie, jaki już znalazł w mniemaniu powszechnem.

Paryż 29 czerwca. Cesarz wyjedzie d. 7-go lipca do starożytnéj Sergowji; wysłał już tam inżynjerów dla należytego zbadania miejscowości; o to bowiem chodzi, aby z pewnością oznaczyć, z któréj strony uderzono na twierdzę. Cesarz usilnie pragnie wyjaśnić wszystkie szczegóły ściągające się do wojen Juljusza Cezara. O ile to być mogło wyjaśnia je w sposób niezbity; z rydlem w ręku śledzi postęp legjonów rzymskich i sąd swój opiera na widzialnych dowodach. Baron Stoffel przyboczny oficer cesarski odbywa stosowne poszukiwania w Anglji.

— Piszą z Fontainebleau d. 28 czerwca: Od pewnego czasu wielka liczba zaproszonych gości odwiedza zamek cesarski; wymieniają między innymi książąt i księżne Metternich, Poniatowskich, Czartoryskich i inne osoby wyższego towarzystwa.

Wczoraj d. 27-go starzec liczący 83 lata, z medalem św. Heleny przyszedł do pałacu i żądał widzieć cesarza. Krzyż legji honorowéj, oddawna jak widać noszony, ułatwił mu wstęp; wprowadzony więc został natychmiast do najjaśniejszego pana, który uprzejmie wyszedłszy na spotkanie dawnego żołnierza, ścisnął serdecznie jego rękę. W żteran zowie się Coluche, ten sam, który w roku 1809 przegrodziwszy drogę karabinem Napoleonowi I-mu powiedział: nie wolno, choćbyś był sam małym kapralem, nie przejdziesz, mam rozkaz nie puszczać nikogo. Coluche należał wówczas do 17-go półku piechoty linjowéj; krzyż który nosi jest ten sam, jaki otrzymał z rąk cesarza. Stary Coluche jest jeszcze krzepki; ma się dość dobrze pod względem majątkowym; nie miał innego zamiaru w przybyciu do Fonatnebleau, prócz odwiedzenia rodziny cesarskiéj. Kiedy już oddalał się, przeprowadzony przez cesarza, rzekł do niego poufale: mój cesarzu, a czyż to ja nie będę mógł powiedzieć dzień dobry pani cesarzowéj? Cesarz uwiadomił o tém naj. panię i rzekł do niéj skoro przyszła: ten poczciwy starzec nie może ztąd wyjść, póki ciebie nie zobaczy i w kilku słowach opowiedział, kto był ten weteran. Cesarzowa przemówiła do starego żołnierza kilka słów bardzo uprzejmych; a kiedy zapytał: gdzież wasz malec? odpowiedziała, że teraz na przechadzce. Coluche kazał mu się pokłonić i wyszedł uszczęśliwiony.

Piszą z Algieru, że powiedział ktoś Turkosom, że Meksykanie wyznają wiarę żydowską, prosili więc jak o największą łaskę, aby im pozwolono należeć do wyprawy i przetrzepać tych niedowiarków. Ponieważ nie można im było wybić z głowy, że Meksykanie nie żydzi, upoważniono więc bataljon Turkosów do odpłynienia do Ameryki.

Paryż 30 czerwca. Nakoniec wiadomo co zaszło w Meksyku; po świetnéj utarczce pod Cumbres, nie powiodło się Francuzom pod Puebla i musieli zabębnić do odwrótu.

Nic dziwnego, po przypatrzeniu się miejscowości bitwy. Nadesłano jéj rysunek wykonany przez jednego z oficerów francuzkich; wśród płaszczyzny na któréj leży Puebla, po prawéj stronie drogi wznosi się góra uwieńczona na szczycie trzema lub czterma kopułami i dzwonnicą. Nie domyślano się nawet, aby te gmachy poświęcone na pozór czci Boskiéj, miały być zamienione w warownie; z ich wysokości spadały kule dział i ręcznéj broni i zmusiły wojsko do odwrótu. Jenerał Lorencez, nie znając dokładnie Meksykanów, musiał zawierzyć ich uręczeniom, że mógł z jednym bataljonem żuawów pójść naprzód i że Puebla otworzy mu bramy.

Tak więc dnia 22 maja wojsko wróciło do Orizaba; odwrót odbył się w najlepszym porządku, nieprzyjaciel Francuzów nie ścigał. Oficer, który przywiózł sprawozdanie jenerała Lorencez, przypłynął w sóbotę dnia 28-go do Calais; oczekiwany jest w Paryżu na dzień 1-szy lipca. Rozkaz wyprawienia zasiłków jeszcze nie jest wydany; rząd na chwilę zalecił wstrzymać przygotowania.

W senacie przedmiot zasilenia Sekwany przez rzekę Dhuys uznany został przez 75 głosów przeciw 10-ciu za niesprzeciwiający się konstytucji. Nie idzie za tém, aby z innych powodów izba prawodawcza nie odmówiła kredytów na to przedsięwzięcie, kiedy sprawa pod jéj rozbiór przyjdzie.

Sąd kassacyjny unieważnił wyrok sądów Douay w sprawie Miresa. Najwyższy trybunał sprawiedliwości kraju potępił obróty Miresa i uznał, że oszustwo miało miejsce. Zamknęło to na zawsze zawód obrotów pieniężnych dla Miresa. Nic mu więc nie pozostaje jak zupełne ustąpienie z widowni.

Wkrótce wystawa londyńska wzbogaci się arcy-dziełem pana Meissonnier, to jest wizerunkiem Napoleona.

Austrja.

Wiedeń, 27-go czerwca. Na wczorajszem posiedzeniu izby poselskiéj zagłosowano budżet ministerstwa narodowego oświecenia i przystąpiono do rozbioru budżetów kanclerstw narodowych węgierskiego, siedmiogrodzkiego, kroackiego i słowackiego.

P. Hein, prezes izby oznajmuje, że poseł Wieser przedstawił wniosek, który naprzód rozstrzygnąć należy, gdyż może wpłynąć na rozbiór owych budżetów.

Rzeczony wniosek brzmi jak następuje:

1) Budżet kanclerstwa nadwornego węgierskiego, wynoszący 13,785,404 zlr., siedmiogrodzkiego 3,229,170 zł., kroackiego i słowackiego 1,909,310 zł, będzie przyjęty ryczałtem, bez żadnego rozbioru.

2) Zważywszy, że ustalenie monarchji i potęgi Austrji łączy się z zadaniem urządzenia stosunków z Węgrami, należy wyrazić oczekiwanie, że rząd jego ces. mości przedsięweźmie co najprędzéj wszelkie możliwe środki, dla dójścia nakoniec do budżetu ogólnego, bez niebezpieczeństwa dla jedności i konstytucyjnéj zasady państwa.

Wniosek poparty został przez pp. Herbst, Haan, Pummerer, Grebiner, Riehl, Hassmann, Kaser, Kinterstein i jeszcze przez kilku innych członków izby.

W wywodzie swoim, któy, podług dziennika Pątnik, zniepokoił największą część posłów, a który w zupełności dosłyszeć było trudno, p. Wieser powiedział:

Zapytują niektórzy siebie przedewszystkiem, czy możemy roztrząsać te budżety; według dyplomatu październikowego i konstytucji lutowéj, nie należą one do rady cesarstwa, ale do sejmów pojedyńczych. Zdawało się, że położenie wyjątkowe usprawiedliwiało komissję z przystąpienia do rozbioru tych budżetów, lecz rozsądek i braterstwo, któremi tak często się chełpimy, wymagają, abyśmy postąpili w sposób wyrażony w piérwszéj części mojego wniosku.

Co się ściąga do drugiéj części wypływa ona tak jak i piérwsza z chęci wsparcia rządu, lecz razem i z chęci okazania ludom Węgier naszéj słuszności i naszego braterstwa.

Nikt twierdzić nie zechce, że Wegry pozostać mogą w obecnych warunkach, bez ściągnienia na obie strony najzgubniejszych następstw; a więc ta sprawa w równym stopniu nas jak Węgrów obchodzi. Z tych powodów doradzam zupełne przyjęcie mojego wniosku przez izbę.

P. Schindler. Chciałem toż samo powiedzieć; uważamy siebie za upoważnionych do działania, dowiedliśmy to zmieniając przełożenie rządowe, lecz nie sądzę, aby było na dobie przystępować do rozbioru.

P. Muhlfeld przemawia w tymże duchu; izba żąda zamknienia; lecz p. Rechbauer powstawszy rzekł: Gdyby nie otworzono rozpraw, gdyby nie wspomniano o służącéj nam władzy, nie zabrałbym głosu; lecz teraz sądzę być moją powinnością wyrazić, że nie służy nam wcale prawo uczęstnictwa w uchwale o budżetach węgierskim, kroackim i t. d., bo komissja skarbowa, nie była naszą mocodawczynią.

Obadwa wnioski pana Wieser przyjęte zostały niemal jednomyślnie.

P. Schmerling rzekł z tego powodu:

Nic tak żywo nie obchodzi rządu, jak widzieć urzeczywistnienie konstytucji we wszystkich jéj kierunkach (oklaski) rząd z radością powita ten dzień, w którym królestwa i ziemie nie przedstawiane jeszcze w téj izbie przyszlą swych umocowanych, aby zasiedli w jéj gronie i należeli do spólnych obrad w przedmiotach dla niego wskazanych (oklaski). Wszystko co duch pojednania i namowy dokazać jest zdolny w doścignieniu tego celu, rząd nie zawaha się go użyć, przedewszystkiem zaś powiem, że rząd dołoży wszelkich sił dla dójścia do polubownego układu i że duch pojednawczy przewodniczyć będzie wszystkim jego czynnościom (oklaski). Lecz winienem otwarcie i jasno w imieniu rządu wyrazić, że dzieło zgody i jednoty może tylko ziścić się na osnowie ustaw konstytucyjnych nadanych przez cesarza i na warunkach przy których rząd silnie obstawać postanowił.

Wiedeń 27 czerwca. Wczoraj wieczorem w salonach ministra stanu odbyła się konferencja najznakomitszych członków izby poselskiéj, która trwała od 7-éj do 10-éj godziny. Rzecz toczyła się o tém, czy należało przedstawić budżet na rok 1863-ci i czy podobna będzie ukończyć jego rozbior przed upływem sierpnia. Zapewniają, że część posłów była tego zdania, iż budżet dałby się się zagłosować we 3 tygodnie po ukończeniu budżetu 1862-go, byleby sekcje składały swe sprawozdania wprost izbie, lub byle izba zamieniwszy się na komitet, natychmiast przystąpiła do rozbioru. Uważano jednak z drugiéj strony, że z powodu przedstawienia budżetu, znowu poruszone będzie pytanie, czy izba jest do tego upoważnioną, co opóźniłoby zagłosowanie budżetu; gdy tymczasem po zwołaniu sejmów oporny odłam izby pokazałby się skłonniejszym przystąpić do jego rozbioru. Niektórzy zwracali i na to uwagę, że w razie zagłosowania budżetu na rok 1863-ci byłoby późniéj trudno pokryć jego niedobór. Zgromadzenie rozeszło się nic nie postanowiwszy.

— Korrespondencja Scharfa pisze pod dniem 27-go czerwca:

Jenerał-major Hiller von Goertringen, jenerał-adjutant króla pruskiego, przybył tu wczoraj ze szczegółowém poruczeniem.

— Wiadomość o otwarciu konferencji ambasadorów w Konstantynopolu, w zamiarze uspokojenia zatargów turecko-serbskich jest przedwczesną. Zdaje się, że Francja uczyniła przełożenie w tym duchu, lecz że inne mocarstwa tego nieprzyjęły, z obawy, aby tego rodzaju konstytucja nie wywołała trudności dyplomatycznych mających bardziéj jeszcze powikłać nierozwiązane pytania. Może nawet rokowania toczone na miejscu przez konsulów wielkich mocarstw lepiéj odpowiedzą obecnym okolicznościom; ale dziś dwa tylko jeneralne konsulaty, to jest austryjacki i piemoncki są zawiadywane przez kanclerza.

Piszą do Dziennika Frankfurckiego z Wiednia: Poseł ottomański, książe Kalimaki, miał poufnie oświadczyć, że może rząd turecki znajdzie się wkrótce w niepodobieństwie własnemi siłami poskromić ruch narodowy i rewolucyjny wrzący tak we własnych jego krajach, jak w krajach ościennych znajdujących się pod zwierzchnictwem Padyszacha. Porta więc „dla dobra ludzkości i cywilizacji" rozumie, że nadeszła chwila wezwania rzeczywistéj interwencji mocarstw, które podpisały traktat paryzki. Wezwanie już zostało uczynione, lub wkrótce uczynioném będzie.

Wiedeń 28 czerwca. Gazeta Dunajska wyraża się następnie o mowie mianéj zawczoraj przez pana Schmerling w izbie poselskiéj:

Rozmaite stronnictwa węgierskie będą mogły z niéj widzieć, że rząd cesarski bynajmniéj nie myśli o poświęceniu konstytucji wydanéj dla całego państwa, lecz że trzymając się granic zakreślonych przez téż konstytucję, gotów jest chętnie i ochoczo do wszystkich możliwych i rozsądnych ustępstw.

Nie zbędzie w Węgrzech na głosach — z których jeden dał się już nawet słyszeć — które dowodzić i utrzywać zechcą, że konstytucja lutowa sprzeczną jest ze wszelkim pomysłem pojednania. Najmocniéj atoli jesteśmy przekonani, że taki zarzut, że takie wątpliwości nie mają źródła w saméj istocie rzeczy, ani w pojęciu rzeczywistego dobra i wymagań kraju, lecz że są jedynie płodem przesadzonych formalistowskich wyobrażeń.

Jeżeli bowiem rzeczywiście istnieje spólność potrzeb Austrji i Węgier, istnieje też i potrzeba spólnego ich obmyślania, a wówczas dałby się łatwo znaleźć kształt obrad. Jeżeli Węgry uznają, że kierunek spraw zagranicznych, wojennych, skarbowych i handlowych, powinien się znajdować w jedném ręku, można znaleźć i sposób załatwiania ich bez krzywdy mniemań politycznych, tak z jednéj jak z drugiéj strony rzeki Lejty. Nic nie staje na zawadzie przyszłemu sejmowi węgierskiemu do wypowiedzenia przełożeń, mogących się przyjąć, ani radzie cesarstwa do przyzwolenia na zmiany, jakieby okazały się niezbędnemi.

Dziennik Pątnik otrzymał z Cieplic wiadomość telegraficzną z dnia 27 czerwca, podług któréj elektor hesski przybył tam o godz. 5-téj po południu pod nazwą hr. Hanau.

Książe Mikołaj Esterhazy odjechał w towarzystwie dwóch wiedeńskich lekarzy do Karlsbad, gdzie brat jego upadłszy we własnym pokoju, złamał nogę. Stan książęcia nabawia blizkich jego wielkim niepokojem.

Prusy.

Berlin, 28 czerwca. Na wczorajszém posiedzeniu, izba poselska roztrząsała traktat handlowy z Japonją; następnie prawo o stemplach ruchomych zostało przyjęte. Poczém minister skarbu p. von der Heydt wystąpił z obszerném oświadczeniem, tyczącém się wysokiéj izby obrachunkowéj, oraz doniósł, że przedstawienie gabinetu, aby poruczyć téj izbie zebranie i złożenie uwag nad budżetem, zostało potwierdzone przez naj. pana; w skutek tego oświadczenia, odesłano znowu do komissji budżetowéj wniosek nad sprawozdaniem za rok 1859 i 1860-ty.

— Przy rozbiorze traktatu handlowego z Siamem, poruszono pytanie ogólnéj niemieckiéj flagi, komisarz rządowy oświadczył, że należałoby je teraz pominąć i naprzód zająć się przyjęciem traktatu handlowego, bo nie istnieje żaden ścisły i istotny związek między temi dwóma przedmiotami. Kapitani okrętów niemieckich, już prawie rozwiązali przedmiot flagi, wywieszając na maszcie chorągiew niemiecką, a w jednym z jéj rogów umieszczając herb państwa, do którego okręt należy.

Rząd uznaje dobry zamiar téj rozprawy i spodziewa się, że rozmaite państwa niemieckie chętnie skorzystają z téj zręczności do rozwiązania ważnych przedmiotów zgody związkowéj, w sprawach zewnętrznego handlu. Komissja przyjęła następne postanowienie do podania izbie:

Prosić rząd o zagajenie rokowań z innemi państwami niemieckiemi, względem zawarcia konwencji, ściągającéj się do „jednostajności chorągwi."

Czytamy w Gazecie Narodowéj:

Rozciągnienie wszystkich praw obywatelskich na żydów, tyle razy już roztrząsane w izbie poselskiéj, wkrótce znowu będzie wytoczone. Doktor Behrend, asesor trybunału i kilku jego towarzyszów, poruczyli radcy tajnemu sprawiedliwości Taddelowi, posłowi z miasta Berlina, złożenie prośby przeciw ogólnemu wyłączeniu assesorów żydowskich z sądów i o zniesienie dekretu ministerjalnego z 1801 r., który to wyłączenie nakazał. Sprawozdawcą komissji w tym przedmiocie jest poseł Immerman, dyrektor trybunału. Rzeczony dekret wyłączał mianowicie asesorów żydowskich ze wszystkich sędziowskich obowiązków, w których powinniby żądać przysięgi; kiedy p. Simons był ministrem sprawiedliwości, bronił on usilnie tego dekretu w izbie. Minister sprawiedliwości, p. v. Bernuth, był innego zdania i oznajmił, że z powodu zaniesionéj prośby przez głównego rabina, pana Sutro, zajmowano się już cofnieniem rzeczonego dekretu. Pogląd dzisiejszege ministra sprawiedliwości nie jest dotąd wiadomy.

Berlin, 29 czerwca. Podług „Nowéj Gazety Pruskiéj" król miał następnie odpowiedzieć deputacji wyborców zachowawczych miast Elbląga i Malborga, na złożony sobie adres:

„Niepomyślny wypadek wyborów uczynił przykre na mnie wrażenie. Serce moje cierpi, że zostałem tak dalece zapoznany. Ale nie obwiniam o to ludu, jest to winą tych co go obłąkali, rozsiawszy umyślnie pogłoski, że nie chciałem szanować konstytucji, nadanéj przez mego brata. Nie było to nigdy moim zamiarem. Przeciwnie wytrwam w ścisłéj wierności dla ogłoszonego przezemnie programatu w 1858 r., spodziewam się, że posłowie doskonale się o tém przeświadczą, bo pozostaną w zupełnéj zgodzie z moim gabinetem. Wierność wasza i przywiązanie do mojego domu, czynią mię szczęśliwym. Ufam, że i na przyszłość je zachowacie."

W następnym tygodniu oczekują tu przybycia posłów japońskich.

Trybunał honorowy skazał na wykreślenie z korpusu oficerów porucznika Mitscher za to, że na zgromadzeniu wyborców, poruszył przedmiot wojennych krajowych instytucji.

Mowa wyrzeczona przez arcy-biskupa poznańskiego po jego powrócie z Rzymu, sprawiła boleśne wrażenie w Berlinie. Zapewniają, że rząd postanowił ze wszelką surowością pociągnąć do odpowiedzialności księdza Przyłuskiego.

Serbja.

Belgrad 22 czerwca. Wiadomo, że Turcy dwukrotnem okrucieństwem poprzedzili bombardowanie Belgradu. Wszyscy oczekiwali straszliwych następstw. Wszakże dotąd przypisywano te zbrodnie uniesieniu muzułmańskiego zabobonu, dziś trudno już być w błędzie. Turcy pragną zagaić krwawą wojnę; przypatrzmy się raczéj szczegółom:

W niedzielę dnia 15 o godzinie pół do ósméj wieczorem gdy mieszkańcy spokojnie wracali z przechadzki, Turcy bez żadnéj zaczepki rozpoczęli strzelać do miasta i nieprzerwali ognia aż o godzinie 8-éj zrana, uczynili nawet wycieczkę, ale lud ją odparł. Wojsko Serbskie niewystrzeliło ani razu nawet z broni ręcznéj i poprzestało na zajęciu głównych stanowisk; tylko lud walczył. Wziął szturmem i zburzył trzy bramy Sawa-Kapu, Waroch-Kapu i Widin-Kapu; co do bramy Stambuł Kapu, strzelcy serbscy odprowadzili do twierdzy Nizamów, którzy w niéj straż trzymali. Domy i budowle, w których Turcy zamknęli się, były również zdobyte szturmem albo zmuszone do poddania się.

Przez całą noc ministrowie serbscy i ciało konsularne najmocniéj nalegali i wymogli na koniec na paszy, że kazał ustąpić policji tureckiéj i pościągać Nizamy z oddalonych stanowisk. Ta wiadomość rozniosła radość między ludnością. Ofiary były liczne, więcéj niż 60 osób między któremi niewiasty i dzieci. Przez cały dzień 16 czerwca Turcy nieprzestawali strzelać na każdego, kto tylko pokazał się w blizkości twierdzy.

Podczas gdy zajmowano się pogrzebem zabitych Pasza wzywał na konferencją do twierdzy ministra spraw zagranicznych pana Garaszanina i wszystkich konsulów. W chwili, w któréj udać się tam mieli, działowy wystrzał dał się szłyszeć z twierdzy a za nim nastąpiło strzelanie ogólne. Sądzono z początku, że Nizamy zbuntowali się przeciw Paszy; dowiedziano się późniéj, że przeciwnie bombardowanie rozpoczęło się i trwało przez 4 godziny na jego rozkaż i sprawiło ogromne zniszczenie w mieście; konsulowie oburzeni tym czynem dzikości przeciw mieszkańcom, którzy niedali najmniejszego nawet do tego pozoru i polegając na wierze rękojmi, zachowali się spokojnie, spisali natychmiast silną prostestację, w któréj wy-

raziwszy dla ministrów Serbskich najżywsze współczucie, objawili zgrozę, jaką ich przenikała zdrada Paszy. Tylko konsul austryjacki niewstydził się usprawiedliwiać tego niegodziwca i chciał namówił swych towarzyszów aby schronili się do Semlina!—Konsul Angielski odpowiedział mu, że nieopuści miasta, że pozostanię w pośród téj przerażonéj ludności i czekać będzie instrukcji swego rządu, którą niezawodnie otrzyma. Biada, zawołał kończąc, Paszy który depce w tak barbarzyński sposób prawo międzynarodowe.

Minister spraw zagranicznych oświadczył ze swéj strony konsulom, że Serbia niemogła mieć nadal żadnych stosunków z twierdzą ani cierpieć aby taż twierdza pozostała pod władzą nadużywającą w tak nieludzki sposób służącego sobie najwyższego zwierzchnictwa.

Skoro książe Michał, podróżujący wówczas wewnątrz kraju dowiedział się przez telegraf o nieszczęściu, wnet co najprędzéj pośpieszył do Belgradu, zwiedził wszystkie stanowiska zajęte przez Serbów, zagrzewał do męztwa żołnierzy w wyrazach szlachetnych i stanowczych i był wszędzie przedmiotem prawdziwego zapału. Senat oddał w ręce książęcia dyktaturę na cały czas trwania walki.

Od pierwszego zaraz dnia poczęli napływać do Belgradu wieśniacy z rozwiniętemi chorągwiami śpiewając hymny narodowe. Wojsko znajduje się pod dowództwem pana Mondaina, który przybrał do pomocy półkownika Alimpika i majora Markowicza. Pan Stuska zbiera milicję.

Ciało konsularne a zwłaszcza konsulowie Rossyjski i Francuzki najmocniéj potępili postępowanie Porty i oświadczyli się za prawami ludu serbskiego. Konsul zaś Austryjacki p. Wasicz dał nowy dowód krzyczącéj niesprawiedliwości. Od pierwszéj chwili gdy Turcy zaczęli mnożyć swawole i zbrodnie, nieprzestawał ich wymawiać, bronić a nawet zwalać całą winę na rząd Serbski. W pośród walki z Nizamami, oświadczył, że rząd Serbski był odpowiedzialny za spokojność miasta. W nocy udał się do twierdzy, za jego radą Pasza sprowadził do wyższego zamku batalion i rozkazał wycelować działa; w ciągu bombardowania odłączył się od swych towarzyszy i pracował osóbno. Gdy za powrótem z twierdzy oznajmił, że Pasza zaprzestanie strzelać do miasta, konsulowie nietylko że mu za to nie podziękowali, ale wyraźnie zarzucali mu zdradę. Podpisał on z innymi konsulami układ zawarty między p. Garaszaninem i Paszą, ale stanowczo odmówił podpisania razem z nimi protestacji przeciw bombardowaniu, która była niegodziwym złamaniem układu. Kiedy Serbowie odcięli miasto od twierdzy przez wykopanie rowu i wzniesienie barykad p. Wasicz postrzegłszy, że w czasie bombardowania źle strzelano, nadesłał z Semlina Turków kanonjerów; co więcéj posłał Paszy piekarzy i maszynistę austryjackiego dla naprawy młyna w twierdzy.

Dziś nawet jenerał Filipowicz posłał 4-ch oficerów artylerji i 15 kanonierów austryjackich z Semlina na pomoc Paszy. Jeżeli więc miasto narażone zostanie na nowy ogień, nie tureccy ale austryjacy kanonierowie strzelać do niego będą. Domyślano się knowań austryjackich z Portą i tajemnéj żądzy opanowania Serbii; dziś wtrącanie się Austrji w zatargi Serbów z Turkami odkryły jak na dłoni jéj politykę. Ile razy pożytek tego wymaga, Austrja depce najwyraźniejsze umowy; da się widzieć, czy Europa ścierpi to zuchwałe pogwałcenie traktatu Paryzkiego.

— Wiadomo, że kommisarz Porty Wefik Effendi przybył do Belgradu i że spokojność przynajmniéj pozorna panuje w tem mieście. Ale książe Michał Serbski domaga się, aby Porta zrzekła się prawa trzymania załogi w Belgradzie i w twierdzach, które zajmuje w moc traktatów. Gazeta Dunajska twierdzi, że w tym względzie wielkie mocarstwa popierać go nie będą, lecz że raczéj wszystkie zgodzą się na utrzymanie warowanego dla Turcji przez traktat Paryzki prawa załogi w Serbji.

— Piszą do Gazety Austryjackiéj z Belgradu. Obustronne rozjątrzenie między Serbami i Turkami jest niewymówne; i jedni i drudzy niecierpliwie czekają hasła do boju. Tymczasem zbrojni wieśniacy napływają z okolic, ich liczba przechodzi 20 tysięcy ludzi.

Wszyscy cudzoziemcy powynosili się ze swą ruchomością do Semlina i Panczowy. Dla odwrócenia złamania rozejmu, konsulowie Francuzki i Angielski w rodzaju zakładników, pierwszy zamieszkał u komendanta twierdzy, drugi u książęcia Michała. Namiot konsula Francuzkiego został rozbity nad głównym przekopem, konsula zaś Angielskiego na Kali-Majdanie, rozdzielają oni niejako od siebie oba nieprzyjacielskie obozy. Konsulowie tak nieufają w utrzymanie pokoju, że rodziny swoje i sprzęty wysłali do Semlina.

Czarnogorze.

Pan Delarue, sekretarz książęcia Daniela od 1856 do 1859 roku, umarł w Paryżu właśnie w chwili gdy miał wrócić na Czarnogórze wezwany przez młodego książęcia Mikołaja. Pozostała po nim znakomita praca o tym kraju, który dziś tak żywo zajmuje uwagę Europy. Podajemy z niéj choć krótkie wyjątki:

„W liczbie zadań poruszonych w skutek wdania się mocarstw europejskich w sprawy Wschodu, znajduje się jedno mało znane, które wszakże zasługuje na głęboką uwagę. Jest to zadanie Czarnogórskie.

Tak nad Adryjatykiem, jak nad brzegami Dunaju, tak w krajach Słowiańskich, jak w greckich i rumańskich, istnieją wszędzie, jednostajne trudności i powikłania. Cesarstwo Ottomańskie nie przestaje być w swem niedołęstwie, jak było w epoce swéj potęgi niebezpieczeństwem dla Europy zagrożonéj niegdyś jego gwałtami a wystawionéj dziś na walki, bądź gdy przyjdzie do podziału, lub do urządzenia jego posiadłości.

Pod tem plemieniem tureckiem równie bezsilnem do odrodzenia się, jak do zachowania swéj władzy wrą ludności, które zachowały nadzieje i pragnienia powrótu do swobody; najazd okrył je jak powódź, ale wody ustępują i dozwalają widzieć ślady dawniejszéj uprawy. Mimo zniszczenia 5-cio wiekowego zalewu, narodowości: słowiańska, grecka i rumańska puszczają silne latorośle i Europa przypatruje się z uwagą odrodzeniu się ogromnéj części swojego lądu.

Zdaje się. że Ottomanie, od pierwszéj chwili zdobyczy, zrozumieli głębokie różnice oddzielające ich od zwyciężonych ludów; zatrzymali się zatem jak w obozie w Europie chrześcijańskiéj i urządzili się w wojenną potęgę.

Najazdami ich nie kierował zapał nawracania religijnego, tak potężnie rozwinięty w Arabach; wzdychali tylko do panowania. Wiara była dla Turków tylko narzędziem; służyła do uprawnienia wszystkich zaborów. Praktyka zabobonu przeniosła się w rząd i politykę i stała się ostatnim celem ich panowania.

Ten brak wszelkiego wyższego zamiaru wycisnął na cesarstwie Ottomańskiem pieczęć nieruchomości. Wszystko podobne jest tam dziś do tego co przed pół tysiącem lat istniało; zgłębianie ludności tureckich jest badaniem niemającem wyraźnego początku; czy zaczniesz od 14 czy od 19-go wieku, zawsze trafisz do jednostajnych wynikłości.“

Daléj p. Delarue przedstawia w kilku rysach obecny stan ludów plemienia serbskiego. Jest to obraz uderzający swą prawdziwością, przyrodzenie jest niemal schwytane na uczynku:

„Różnice plemienie i religijne, tak wybitne na Wschodzie, mają tylko rzeczywistą wartość, skutkiem ich bowiem, mimo wszelkie podziały polityczne, ludności wiebią tylko i uwieczniają pamięć bohaterów złączonych z sobą krwią plemienną. Piotr II jest nieśmiertelnym mężem dla wszystkich Słowian serbskich. Bitwy pod Martiniczem, Kruszą, Kurzolą i Raguzą opiewane są równie w Turcji jak w Austrji.

Plemię Serbskie łączy się w jedną całość przez wielkich plemiennych bohaterów. Spólne uwielbienie i miłość są ogniwami tych rozerwanych gałązek. Iwon bej, Daniel, Piotr I, Kara Georgiewicz, Miłosz, są prawdziwymi synami wspólnéj ojczyzny, która nic nie przejęła z zachodu, mało też troszczącego się o jéj walki. Byli też oni wyłącznie Serbami, ale w całym wielkim narodzie Serbskim są oni pojmowani i dostępni wszystkim sercom. Ukazanie się jednego z takich mężów jest przebudzeniem serbskiéj ludowéj duszy.

Pojęcia wyrozumowane, lub zawiłe są dla ludu zupełnie obce, słucha on religijnie swych wodzów prowadzących go naprzód drogą wszystkim znaną.

Dla każdego zaiste zgłębiającego stan Turcji jest rzeczą widoczną, że zawziętość rozdzielająca muzułmanów z Chrześcjanami, że głuche pojątrzenie wypływające z nietajonéj pogardy Turków dla chrześcijan, że ciemięztwo mimo wszelką usilność Europy, ciężące nad ujarzmionymi, że codzień bystrzejszy upadek Turków, codzień oczywistszy rozwój z woli opatrzności chrześcjan, pędzi do ostatniego przełomu.“

Nakoniec, po opowiedzeniu wszystkich szczegółów zwycięztwa grahowskiego, które ocaliło Czarnogórze od Tureckiego najazdu w 1858-m r., opowiedziawszy warunki pokoju zawartego dzięki wdaniu się Rosji i Francji, p. Delarue następnie pracę swoją zamyka.

„Pokój między Czarnogórzanami i Turkami nie był zachwiany przez ciąg panowania ks. Daniela, zabitego w Katarro w sierpniu 1859 roku. Ta śmierć tragiczna była przypisywaną zemście osobistéj. Synowiec Danjela naznaczony przezeń następcą, objął natychmiast rządy.

W chwili, w któréj młody książe Mikołaj obwołany został w Cetynji, rzekł do zgromadzonych Czarnogórzan i do obok stojącéj przy nim wdowy swego stryja: „Książe Daniel mianował mię swym następcą, bo wiedział, że nikt nie kocha was gorącéj nademnie. Pójdę jego śladami. Kocham co on kochał; pragnę czego on pragnął. Ziszczę sławną przyszłość, którą dla nas przygotował.“

Depesze telegraficzne.

KOPENHAGA, poniedziałek 30 czerwca wieczorem. Dziennik Berlingske Tidende oznajmuje, że król szwedzki przybędzie 17 lipca do Danji i że pobyt jego tymczasowie potrwa do d. 19 lipca.

PARYŻ, wtorek 1 lipca. Monitor powszechny ogłasza dziś sprawozdanie jenerała de Lorencez, nadesłane z Orizaba z dnia 22-go maja, a obejmujące szczegóły uderzenia wojsk francuzkich na twierdzę Guadelupę. Z niego okazuje się, że ogień dział nieprzyjacielskich był dobrze kierowany i że Francuzi omylili się co do ważności Guadelupy; dodaje, że wojsko, mimo dowody cudownego męztwa musiało zabębnić do odwrótu. Straty wynoszą: 15-tu oficerów zabitych, 20-tu ranionych; żołnierzy 162 zabitych, 285 ranionych. Nieprzyjaciel stracił około 1,000 ludzi.

Sprawozdanie potém mówi, że jen. de Lorencez czekał na płaszczyźnie Amozoc aż do d. 11 maja przybycia sprzymierzeńców meksykańskich, mających się z nim połączyć, lecz czekał ich napróżno. „Z rana d. 5 maja, Zuloaga zawarł z prezydentem Juarezem umowę, skutkiem któréj wojsko dowodzone przez Marqueza, powinno być uważane za neutralne przez cały czas naszéj obecności pod Puebla. Wiadomość o tém zdarzeniu, pisze jenerał Lorencez rozproszyła wszystkie nasze ułudy. Odwrót uskutecznił się spokojnie, nikt nas nie ścigał.“ Nakoniec sprawozdanie jenerała de Lorencez potwierdza znaną już wiadomość o chwalebnéj bitwie stoczonéj d. 18 maja, w któréj nieprzyjaciel stracił jednę chorągiew, 1,200 jeńców, tudzież 150 żołnierzy w zabitych i 250 w ranionych.

TURYN, poniedziałek 30 czerwca wieczorem. Senat potwierdził budżet. Garibaldi uda się do Messiny i zwiedzi wszystkie zakłady morskie w Sycylji.

NEAPOL, poniedziałek 30 czerwca. Jenerał de La Marmora przedsięwziął nowe rozporządzenia wojenne, dla uczynienia skuteczniejszemi środków przeciw zbójectwu.

WIEDEŃ, poniedziałek 30 czerwca wieczorem. Zgromadzenie przemysłowców austryjackich, po trzygodzinnych rozprawach, uznało prawie jednomyślnie, że Austrja powinna wejść do związku celnego.

LONDYN, środa 2 lipca. Zakład Reutera udziela następne wiadomości z New-Yorku z d. 21 czerwca:

Oderwańcy znajdujący się w Richmond przybrali groźniejszą postawę. Bitwa oczekiwana jest na dolinie Shenandoah. Rozbiegła się wieść, że związkowi utworzą linję obronną między Koryntem i Memfis i przez lato zaniechają polityki zaczepnéj na Zachodzie. Rząd wniesie na izbę przedstawicieli projekt nowéj uchwały, ściągającéj się do konfiskaty niewolników należących do rokoszanów. Oderwańcy podejmują największe usiłowania pod Mobile, aby przeszkodzić zdobyciu tego miasta.

Dziennik New-York-Herald ogłasza wiadomości z Meksyku z d. 28 maja, podług których cała ludność meksykańska powstała, tak dalece, że Francuzi są zmuszeni albo opuścić Meksyk, albo broń złożyć.

TURYN, środa 2 lipca. Nadzwyczajny poseł najjaś. króla portugalskiego przybył do naszego miasta, z poruczeniem proszenia urzędowie o rękę królewny Pii sabaudzkiéj, córki najjaś. króla Wiktora-Emmanuela, dla swego monarchy.

HANOWER, czwartek 3 lipca. Dekretem królewskim odroczenie izby nakazane zostało na czas nieograniczony. Zwołanie na przyszłą jesień jest jeszcze wątpliwe. Ministrowie nie porozumieli się pod tym względem.

LONDYN, czwartek 3 lipca. Ostatnie wiadomości z New-Yorku są z d. 23 czerwca, oznajmują, że stoczono krwawą bitwę dnia 16, niedaleko Charlestown i że z obu stron straty były wielkie. Jen. Beauregard przybył do Montgomery, ciągnąc do Richmond.

USTAWA

O OCZYNSZOWANIU Z URZĘDU WŁOŚCIAN W KRÓLESTWIE POLSKIEM.

(Dokończenie ob. N. 48.)

TYTUŁ VIII.

O egzekucji należytości z mocy niniejszego prawa.

Art. 124. Właściciel majątku ma prawo za zaległe czynsze rozwinąć egzekucję sądową:

a) Do osadników wieczysto-czynszowych, obowiązanych płacić czynsze z mocy ostatecznéj decyzji delegacji czynszowéj;

b) Do osadników wieczysto-czynszowych lub czasowych, trzymających grunta na podstawie kontraktów urzędowych;

c) Do osadników wieczysto-czynszowych lub czasowych, trzymających grunta na podstawie kontraktów piśmiennych lub ustnych prywatnych, jeżeli należytość czynszowa w tabelach prestacyjnych znajduje się zamieszczoną, lub gdy wyrokami sądów właściwych zasądzoną zostanie.

Z tytułów pod a i b wymienionych, egzekucję wykonywać będą komornicy sądowi, z tytułów zaś pod c wyszczególnionych, wykonywać ją będą podsędkowie lub inni urzędnicy sądów pokoju, przez podsędków na piśmie do tego upoważnieni.

Art. 125. Komornik, podsędek, lub urzędnik przez niego wyznaczony, całą czynność do końca prowadzić będzie, stosownie do przepisów zawartych w art. 12 do 31 włącznie instrukcji przez radę administracyjną pod d. 11 (23) lipca 1861 r. zatwierdzonéj, a sposób postępowania przy egzekucji okupu prawnego oznaczającéj.

Art. 126. Względem sporów wynikłych przy egzekucji czynszów, wyrokować będzie w ostatniéj instancji prezes właściwego trybunału, w drodze szybkiego zadecydowania, z pozwów, w myśl art. 33 tejże instrukcji wydanych i z zachowaniem przepisów art. 29, 34, 35, 36 i 37 instrukcji wskazanych.

Art. 127. O należności przyznane osadnikom w przypadku przewidzianym w art. 34 przez właściciela jednorazowo lub ratami spłacić się winne, służy im na mocy złożonego tytułu, takaż sama jak wyżéj egzekucja sądowa do właściciela majątku.

Art. 128. Jeżeli osadnicy w art. 124 wymienieni, pomimo rozwiniętéj egzekucji o opłatę rat czynszowych, zalegną w opłacie czynszu, wyrównywającego należytości za lat dwa lub więcéj, właściciel majątku może zażądać exmisji ich z osad w drodze sądowéj, oraz sprzedaży budowli, zasobów, inwentarzy, jak i samego prawa własności użytkowéj.

Art. 129. W tym celu właściciel główny, złoży komornikowi albo decyzję Delegacji czynszowéj, albo kontrakt urzędowy, albo nakoniec wyrok sądowy prawomocny, a zarazem dołączy świadectwo wojta gminy lub burmistrza udowadniające:

że do osadników wykazanych z imion i nazwisk wystosowaną była egzekucja o raty czynszowe, i że skutku nieodniosła; oraz,

że osadnicy ci rzeczywiście zalegli w opłacie nalezytości za lat dwa lub więcéj.

Art. 130. Komornik wyda nakaz, obejmujący ostrzeżenie, że jeżeli osadnik lub osadnicy w nakazie wymienieni, w ciągu tygodnia opłaty całéj należności kwitami nie udowodnią, lub o spłatę częściami z właścicielem nie ułożą się, prawo ich do własności użytkowéj osad wraz z budowlami na sprzedaż publiczną wystawione zostanie.

Doręczenie i obwieszczenie nakazu, nastąpi według art. 14 do 17, instrukcji o egzekucji okupu prawnego.

Art. 131. Po upływie oznaczonego powyżéj terminu, na żądanie właściciela majątku i za dostarczeniem przez niego podwody, Komornik zjedzie na grunt i w obec miejscowego wójta gminy lub jego zastępcy, oraz Sołtysa i ławników, przystąpi do opisu nieruchomości na wywłaszczenie zajętych.

Jednocześnie w tym samym protokóle nastąpi wyrachowanie dochodów z osady, oszacowanie budowli, inwentarzy, narzędzi rolniczych, zasobów gospodarskich i innych użytków od zajęcia art. 592 kodeksu post. sądowego wyłączonych.

Art. 132. Oszacowanie to dopełnią biegli, których w liczbie trzech wyznaczą strony interesowane, to jest jednego poda właściciel, a dwóch egzekwowany osadnik.

Gdyby na wybór biegłych strony się nie zgodziły lub ich podać nie chciały, urzędnik egzekwujący po porozumieniu się z wójtem gminy i sołtysem zamianuje ich z urzędu z pomiędzy miejscowych, lub poblizkich mieszkańców.

Art. 133. Następnie urzędnik egzekwujący wraz z biegłymi, w tymże protokóle ustanowi cenę, za którą prawo użytkowéj własności osady, oraz budowli i ruchomości sprzedane być mają, niemniéj wyznaczy dzień i miejsce do odbycia licytacji, która nie prędzéj jak po upływie dni 30 od daty zajęcia nastąpi.

Art. 134. Po dokonaniu w ten sposób zajęcia i ustanowienia dozoru w myśl art. 19 instrukcji, o egzekucji okupu prawnego, komornik przygotuje obwieszczenie, w którém wymieni:

1) czyja nieruchomość wystawia się na sprzedaż i gdzie jest położoną;

2) jaka jest rozległość, jakie w niéj budowle, inwentarz żywy i inne przynależytości wraz z gruntem przedawane;

3) jakie z niéj uiszczane czynsze i na czyją korzyść, oraz wiele z niéj opłaca się podatków i dziesięciny;

4) jaka cena do sprzedaży oznaczona; nakoniec,

5) w jakim terminie, miejscu, oraz przed którym urzędnikiem odbywać się będzie licytacja.

Obwieszczenie to, rozlepione zostanie na budynku zajętym i na drzwiach kancelarji wójta gminy, oraz jedna kopja tegoż, wręczoną zostanie wójtowi, który je zaraz sam lub za pośrednictwem sołtysa mieszkańcom gminy ogłosi, i następnie obwieszczenie to trzykrotnie w przerwach nie dłuższych jak tygodniowych ponowi.

Komornik przygotuje zarazem potrzebną liczbę kopij tego obwieszczenia i rozeszle je ościennym wójtom gmin i burmistrzom przyległych miasteczek dla trzechkrotnego ogłoszenia w przerwach tygodniowych.

Jeżeli cena osady czynszowéj na sprzedaż wystawionéj, podług art. 133-go obliczona, przenosi rs. 150, obwieszczenie zamieszczonem także zostanie w obiegniku powiatowym.

Art. 135. Sprzedaż odbywać się powinna na miejscu zajęcia, za zgodą jednakże stron, licytacja może mieć miejsce w przyległem miasteczku w dniu targowym lub innym.

Art. 136. Przed dniem do sprzedaży oznaczonym, wójci gmin i burmistrze, pod odpowiedzialnością z urzędu, zwrócą komornikowi obwieszczenia, z poświadczeniem, że takowe trzykrotnie ogłaszali.

Nadto właściwy wójt gminy nadeszle dowód, że właściciel majątku i egzekwowany dłużnik, wezwani zostali na termin do atentowania przy sprzedaży.

Art. 137. Licytacja rozpocznie się od głośnego przeczytania obwieszczenia, poczem zgłaszający się konkurenci, jeżeli nie przedstawiają pewności czy są w stanie zaplacić za majątek nabyty, na żądanie właściciela sprzedaż popierającego, wezwani zostaną o złożenie jako vadium 1/4 części ustanowionego szacunku w gotowiźnie lub papierach publicznych.

Art. 138. Najwięcéj postępujący na licytacji, będzie miał w protokóle przyznane prawo do użytkowéj własności osady, oraz przysądzone na własność budowle i ruchomości, jakie zalicytuje. Vadium jeśli je składał, pozostanie w zachowaniu komornika licytację odbywającego aż do dni 15, w którym to terminie nowonabywca resztę szacunku złożyć powinien.

Art. 139. W ciągu dni 8-iu od daty nabycia na licytacji, wolno każdemu przez deklarację złożoną komornikowi sprzedaż prowadzącemu, postąpić o 1/4 część wyżéj nad szacunek, za jaki własność użytkowa osady z budowlami i ruchomościami została nabyta, a w takim razie jeżeli plus-licytant złoży vadium wynoszące 1/4 część ogólnéj wartości, komornik uwiadomi o tém ostatniego nabywcę i wyznaczy termin do nowéj licytacji, do któréj prócz tegoż nabywcy i plus licytanta, nikt inny przypuszczony nie będzie.

Art. 140. Po zapłaceniu ceny szacunkowéj przez nowonabywcę, komornik potrąci z niéj koszta egzekucyjne, stosownie do art. 27 i 28 instrukcji o okupie, obrachowane, oraz wynagrodzenia dla biegłych przy otaksowaniu, które nad kop. sr. 30 dziennie dla każdego z nich wyższe być nie mogą, niemniéj podatki i inne ciężary uprzywilejowane, jeżeli te zalegać będą.

Następnie zapłaci należność przypadającą właścicielowi majątku, a resztę jakaby pozostała, osadnikowi wywłaszczonemu, jeżeli prawne areszta nie zajdą, do rąk za pokwitowaniem wyda, lub w razie aresztów odeszle do depozytu banku polskiego, lub do innego, jaki do składania sum podobnych wskazany być może.

Całéj czynności szczegółowy obrachunek w protokóle będzie zamieszczonym i pokwitowania usprawiedliwiające każdą pozycję do protokółu tego dołączone zostaną, akta zaś egzekucyjne w urzędzie wójta gminy złożonemi będą.

Art. 141. Nowonabywca przez komornika egzekwującego wprowadzony zostanie w posiadanie osady, zabudowań i ruchomości wraz z wszelkiemi z nich użytkami, a poprzedniemu posiadaczowi natychmiastowe usunięcie się nakazanem będzie.

Wójt gminy i sołtys miejscowy, a w razie ważniejszego sporu, naczelnik powiatu i wszelkie władze nad porządkiem w kraju czuwające, na każde wezwanie komornika pomoc egzekucyjną udzielić są obowiązani.

Art. 142. Gdyby licytacja do skutku nie doszła dla braku konkurentów, komornik wyznaczy do nowéj licytacji termin, nie bliższy jednak jak za dni 15 i poleci wójtom gmin, oraz burmistrzom, zawiadomić o tém raz jeden mieszkańców.

Toż samo nastąpi w razie, gdy utrzymujący się przy licytacji nie wypłaci w dniach 15 summy szacunkowéj, lub o jéj wypłatę ze stronami nie ułoży się.

W tym ostatnim wypadku, jeżeli na powtórnéj licytacji nieruchomość sprzedaną będzie za cenę niższą od postąpionéj na pierwszéj licytacji, kaucja przez pierwotnego nabywcę złożona, użytą zostanie na dokompletowanie téj ceny, oraz na pokrycie kosztów powtórnych obwieszczeń i sprzedaży.

W każdym razie nie dopełniający warunków nabywca, z całego swego majątku za szkody będzie odpowiedzialnym.

Art. 143. Jeżeli w terminie powtórnéj licytacji nikt się z chęcią kupna nie zgłosi, wówczas dopiero wolno będzie właścicielowi majątku nabyć sprzedawaną nieruchomość za cenę szacunkową, z obowiązkiem wszakże pomieszczenia na niéj innego osadnika w przeciągu lat trzech.

Komornik po spisaniu protokółu przyznającego nieruchomość na rzecz właściciela majątku, będzie w obowiązku bezzwłocznie uwiadomić o tém naczelnika powiatu, z wymienieniem okoliczności w obwieszczeniu zamieszczonych.

Art. 144. Jeżeli przy powtórnéj licytacji właściciel nie będzie życzył sobie nabyć sprzedawanéj osady i zabudowań, a urzędnik egzekwujący poweźmie przekonanie, że cena szacunkowa zbyt jest wysoką, może po naradzeniu się z biegłymi cenę tę o 1/4 lub o 1/2 obniżyć, i albo, jeżeli zgłoszą się licytanci w tym samym dniu, licytację od obniżonéj ceny odbyć, albo termin nowy za dni 15 oznaczyć.

Gdyby i ta licytacja spełzła bezskutecznie, a właściciel domagał się jéj ponowienia, w takim razie, koszta obwieszczeń i sprzedaży, sam ponosić będzie.

Art. 145. W razie sporów egzekucyjnych, z powodu zajęcia lub sprzedaży, wolno jest stronom odwoływać się do prezesa właściwego trybunału; który w drodze szybkiego zadecydowania, spór ostatecznie rozstrzygnie, w zachowaniu przepisów w instrukcji o egzekucji okupu prawnego w art. 32 do 37 włącznie wskazanych.

Przy téj egzekucji obowiązujące są także przepisy instrukcji wspomnionéj, zawarte w art. 29, 30 i 31.

Art. 146. Sposób egzekucji niniejszym tytułem wskazany, umową stron zmieniany być nie może.

Art. 147. Wszelkie przepisy powyższemu prawu przeciwne, niniejszém uchylają się.

Lit. A.

WYKAZ.

Obejmujący rozróżnienie na klasy gruntów, łąk i pastwisk.

PODZIAŁ GRUNTÓW.

Grunta orne w ogólności dzielą się na dwa oddziały, to jest:

A) na grunta pszenne, i

B) na grunta żytnie.

Ad A) Grunta pszenne mają dwie klassy, to jest:

1-szą klassę pszenną, i

2-gą klassę pszenną.

Ad B) Grunta zaś żytnie cztery klassy, to jest:

1-szą klasę żytnią,

2-gą klasę żytnią,

3-cią klasę żytnią,

4-tą klasę żytnią.

Do pierwszéj klasy gruntu pszennego, należy taki grunt, który obejmuje wszystkie przymioty zupełnie dobréj, pszennéj ziemi, gdzie bez kosztownych środków uprawy, obfity plon wydaje.

Do drugiéj klasy gruntów pszennych należy:

a) Grunt ciężki gliniasty (Thonboden), składający się z części gliniastych i iłowatych, którego uprawa jest mozolna i z większemi kosztami połączona, a rodzajność jego najwięcéj od pomyślnéj lub niepomyślnéj pory roku zawisła, w niektórych latach nadspodziewanie jest płodny, a częstokroć nadzieje rolnika zawodzi, i

b) grunt lepszy aniżeli żytny pierwszéj klasy, zawierający w sobie nieco części piaszczystych, wymagających częstszego i większego pognoju, pospolicie zaś do uprawy pszenicy na pierwszym i trzecim nawozie zdatny.

Do pierwszéj klassy gruntu żytniego, liczy się grunt, składający się z większéj części ziemi czarnéj i gliny niż piasku, który po pierwszym nawozie pszenicę, późniéj zaś bez pognoju dobre żyto wydaje.

Do drugiéj klasy żytniéj należy taki grunt, który pod pszenicę użyty być nie może, a przy pracy i dobrym pognoju obfite wydaje żyto.

Trzecia klasa gruntu żytniego, zawiera grunt żytni lekki, mający więcéj piasku niż żyznéj ziemi, należy tu także grunt zimny, sapowaty, nie łatwo mogący być poprawiony.

Do czwartéj klasy zaliczają się grunta zupełnie piaszczyste, uprawiane co lat 3 lub 6.

PODZIAŁ ŁĄK.

Łąki, równie jak grunta, dzielą się na dwa główne oddziały, to jest:

a) na łąki oddzielne, i

b) na łąki polne.

Ad a) Łąki oddzielne są te, które za obrębem pól leżą i razem z niemi do ugorowania podciągane nie są. Łąki te, dzielą się jeszcze na takie, które nad strumieniem lub rzeką leżą, albo też między polami, jednakże w takiéj obszerności i w takiem miejscu, że ugorowaniu nie podpadają i mogą być używane bez żadnéj przeszkody za okresem roli uprawnéj.

Ad b) Łąki zaś polne są, które otoczone są polami tak, iż razem z temiż ugorowane być muszą.

Łąki tak oddzielne jako też łąki polne, dzielą się na cztery klasy, to jest:

Łąki I klasy,

Łąki II klasy,

Łąki III klasy,

Łąki IV klasy.

Pierwsza klasa zawiera łąki nadrzeczne, naturalnym zalewem użyzniane lub położone wśród gruntów wyborowych, tudzież łąki, które niżéj pól leżą i pewien rodzaj pognojów z powyższych, przez ściek wody otrzymują. Łąki te wydają pożywne i zdrowe siano, do 20 centnarów z morga. Do téj klasy należą także łąki, leżące na pięknych równinach, które, dla swojéj płodności i położenia, koniczynę i trawę z innemi dzikiemi ziołami, dobremi do karmu bydła, pomięszaną, równie obficie, bo do 20 centnarów z morga, siana wydają.

Do drugiéj klasy należą łąki blizko wód położone i częstym wylewom podlegające, albo te, które ze swego położenia nie mogą być zupełnie osuszonemi i z téj przyczyny lubo wiele, bo równie do 20-tu centnarów siana z morga, lecz mniéj pożywnego wydają. Łąki te nie mogą być tak wysoko anszlagowane, jak klasy pierwszéj.

Trzecia klasa obejmuje łąki, które są za suche (locker) i te lubo dobre, jednakże w małéj ilości wydają siano.

Klasa czwarta zawiera albo łąki leśne, albo błotniste, które po części wiele, lecz kwaśnego, grubego i innego dla bydła niepożywnego wydają siana.

Ogrody dzielą się na warzywne i owocowe. Warzywne klassyfikują się podobnie jak grunta. Owocowe zaś różnią się między sobą tylko gatunkiem drzew w nich znajdujących się, to jest: najlepszych, średnich i poślednich.

Zarośla jeśli wykarczowane, będą mogły być użyte do rolnictwa, uważają się za rolę i do téj klassy zamieszczone będą, do któréj podług dobroci należeć mogą. Jeżeli zaś zarośle znajduje się na gruncie niepłodnym, wtedy uważa się za zostawione na las.

Tam gdzie zarośla okrywają grunt na łąki użyć się mogący, ocenić je wypada podług przepisu o łąkach.

Pastwiska dzielą się na trzy klasy, to jest:

a) na leżące w dobrym gruncie.

b) na leżące w gruncie miernym.

(c na leżące w gruncie lichym.

Lit. B.

WYKAZ.

Dochodu normalnego z gruntu po potrąceniu $1/3$ części, jako funduszu na utrzymanie budowli i losowe wypadki, tudzież jako wynagrodzenia za ponoszone przez osadników ciężary gminne.

		Rachuje się z jednego morga miary nowopolskiéj normalna liczba garncy żyta.
	A. GRUNT ORNY.	
	a) *grunt pszenny.*	
1	klasa I	28½
2	klasa II	24
	b) *grunt żytni:*	
3	klasa I	19
4	klasa II	11
5	klasa III	6
6	klasa IV	3
	B. ŁĄKI.	
	a) *łąki oddzielne:*	
7	klasa I	37
8	klasa II	35
9	klasa III	19
10	klasa IV	8½
	b) *łąki polne.*	
11	klasa I	22½
12	klasa II	19
13	klasa III	14
14	klasa IV	7
	C. PASTWISKA.	
15	klasa I	½
16	klasa II	4
17	klasa III	1½

Wypis z protokółu Sekretarjatu Stanu Królestwa Polskiego.

Z BOŻEJ ŁASKI

MY ALEXANDER II.

CESARZ I SAMOWŁADCA WSZECH ROSSJI,

KRÓL POLSKI, WIELKI KSIĄŻĘ FINLANDZKI,

etc., etc., etc.

Biorąc na uwagę, że dekret Króla Saskiego księcia Warszawskiego z d. 19 listopada 1808 r. zawieszający żydów naszego Królestwa Polskiego, aż do dalszéj decyzji rządu, w nabywaniu dóbr nieruchomych, tudzież art. 16 księgi I-éj, kodeksu cywilnego Królestwa Polskiego i inne urządzenia, przez które żydzi poddani Królestwa Polskiego, w używaniu niektórych praw cywilnych są ograniczeni lub wyjątkowym przepisom poddani, zostają w związku z dekretem króla Saskiego z d. 17 października 1808 roku, mocą którego mieszkańcy w teraźniejszem Królestwie Polskiem osiedli, wyznający religię Mojżesza, w używaniu praw politycznych zostali zawieszeni, a wszystkie te rozporządzenia nie odpowiadają ogólnym zasadom obowiązującego w Królestwie Naszem prawodawstwa, oraz duchowi Ukazu Naszego z dnia 24 maja (5 czerwca) 1861 r. w przedmiocie wyborów do rad powiatowych, miejskich i gubernjalnych, który wszystkich poddanych Naszego Królestwa Polskiego bez różnicy stanu i wyznania, pisać i czytać po polsku umiejących, do wyborów na członków rad pomienionych dopuścił; zważywszy daléj, że ze zniesieniem pańszczyzny, ustanie jeden z powodów zakazania żydom nabywania dóbr ziemskich, a którym jest ten: iżby oni zwierzchnictwa dominialnego nad ludem chrześcijańskim, opierającego się na stosunku pańszczyznianym, nie dostępowali; zważywszy, że przepisy ograniczające żydów co do możności zamieszkiwania w niektórych miejscach, zmiany wymagają; zważywszy z drugiéj strony, że żydzi za przypuszczeniem ich do dobrodziejstw powszechnego prawa krajowego, powinni w czynnościach życia cywilnego zaniechać używania języka i pisma osóbnego; zważywszy nakoniec, że inne również urządzenia szczegółowe dotyczące żydów w Królestwie Polskiem, tak pod względem prawa zajmowania się rzemiosłami, przemysłem i handlem, jak i co do podatków oddzielnych, tę część mieszkańców kraju dotykających, potrzebują przejrzenia i zastosowania do obecnego stanu prawodawstwa w Królestwie Polskiem, po wysłuchaniu Rady stanu, na przedstawienie p. o. Namiestnika Naszego w Królestwie Polskiem, postanowiliśmy i stanowimy co następuje:

Art. 1. Zaprowadzone dekretem króla Saskiego księcia Warszawskiego z d. 19 listopada 1808 r. zawieszenie żydów poddanych Naszego Królestwa Polskiego w wolności kupowania i jakiegokolwiek nabywania na własność dóbr ziemskich nieruchomych, uchyla się z następującemi jedynie zastrzeżeniami:

a) Że w nabytych przez siebie dobrach niemogą do lat 10 od ogłoszenia niniejszego ukazu, sprawować urzędu wójta gminy lub zastępcy tegoż, na które to urzędy, wybór i nominację z osób wyznania chrześcijańskiego, na przedstawienie właściciela dóbr, władza rządowa dopełniać będzie, koszta zaś utrzymania wójta gminy, w określonych przepisami granicach, właściciel ponosić winien;

b) Że osady rolne pańszczyzniane, pod ukaz z r. 1846 podpadające, nie mogą być nabywane przez żydów od posiadających je osadników, dopóki robocizna przymusowa z tych osad należna, czynszem wieczystym zastąpiona nie zostanie;

c) Że prawo kollacji i prezentowania beneficjów kościelnych, w dobrach przez żydów nabytych, o ileby prawo to wraz z dobrami na rzecz ich przechodzić miało, do rządu należeć będzie, co wszakże nie uwalnia starozakonnego nabywcę dóbr od obowiązku z tytułu dziedzictwa dóbr, łącznie z współparafjanami, w odpowiednim do ogólnych, obowiązujących w téj mierze przepisów, stosunku, przykładania się do składek na utrzymanie kościoła, zabudowań plebańskich, cmentarzy i t. p.;

d) Że co do wykonywania propinacji i wyszynku trunku w dobrach, żydzi nabywający dobra ziemskie, stosować się mają ściśle do obowiązujących obecnie przepisów.

Art. 2. Ograniczenia i zakazy co do możności zamieszkiwania żydów w miastach lub niektórych ich częściach, oraz wsiach, z jakichbądź tytułów, przywilejów lub urządzeń wypływające, jak niemniéj w pasie granicznym 21 wiorstowym, niniejszem uchylają się.

Art. 3. W miastach wszelkich Królestwa, żydzi nabywać mogą na własność pod jakimbądź prawnym tytułem, domy i wszelkie inne nieruchomości. Przeciwne temu ograniczeniu i zakazy, z postanowienia królewskiego z d. 19 (31) lipca 1821 r. i innych wynikające, uchylają się.

Art. 4. Żydzi, poddani Królestwa Polskiego, na równi z innymi mieszkańcami, mogą być świadkami wiarogodnymi przy wszystkich aktach notarjalnych i aktach stanu cywilnego, o ile znajdują się w warunkach przepisanych ogólnemi prawami.

Art. 5. Nie będzie także odtąd w sprawach kryminalnych czyniona różnica pomiędzy zeznaniami chrześcijan a żydów i dla tego rozporządzenia § 335 w ustępie 7, tudzież § 357 w ustępie 8 obowiązującéj dotąd ordynacji kryminalnéj pruskiéj, niniejszem uchylają się.

Art. 6. W miejsce teraźniejszéj formy przysięgi dla żydów, używanéj przy świadczeniu w sprawach cywilnych i kryminalnych, niemniéj w przysięgach deferowanéj, referowanéj, z urzędu naznaczanéj i przy inwentarzach, ustanawia się forma przysięgi dla żydów, w osnowie, do ukazu niniejszego dołączonéj.

Art. 7. Od ogłoszenia niniejszego ukazu, żadne czynności cywilne lub handlowe piśmienne, jakoto: testamenta, umowy, zobowiązania, obligi, weksle, rachunki, księgi i korespondencje handlowe, oraz inne jakiebądź akta i dokumenta, nie będą mogły być spisywane lub podpisywane w języku hebrajskim lub żydowsko-niemieckim, ani w jakimbądź języku pismem hebrajskiem, a to pod nieważnością aktu samem przez się prawem.

Art. 8. Radzie administracyjnéj Naszego Królestwa Polskiego polecamy zarządzić władzom, do których to należy, przejrzenie przepisów w Królestwie Polskiem dotąd obowiązujących co do żydów, pod względem wolności prowadzenia rzemiósł, handlu i przemysłu, tudzież co się dotyczy podatków szczególnych, na tę część ludności oddzielnie nałożonych. Rada Administracyjna zaprojektuje Nam zmiany, jakieby w téj mierze, ze względem na obecne prawodawstwo w Królestwie, oraz na potrzebę skarbu królestwa, stopniowo zaprowadzić wypadało.

Art. 9. Wykonanie niniejszego ukazu, który w dzienniku Praw zamieszczony być ma, Radzie administracyjnéj Naszego Królestwa Polskiego polecamy.

Dan w Carskiem Siele dnia 24 maja (5 czerwca) 1862 r.

(podpisano) „ALEKSANDER“

przez CESARZA i KRÓLA,

Minister sekretarz stanu, (podp.) J. Tymowski.

do Art. 6.

Forma przysięgi dla żydów. Urzędnik przysięgę odbierający, w obecności duchownego wyznania Mojżeszowego, wyłoży przysięgającemu skutki prawne krzywoprzysięstwa i odpowiednie przepisy kodeksu kar głównych i poprawczych mu odczyta.

Następnie, wykonywający przysięgę trzymać będzie w ręku podczas tejże, rodał, to jest pięć ksiąg Mojżesza na pargaminie.

Przed wykonaniem przysięgi, asystujący duchowny wystawi przysięgającemu, że podług tradycji religijnéj wstrząsła się ziemia cała, kiedy przy ogłoszeniu na górze Synai, słyszeć się dały słowa: „Nie będziesz brał Imienia Boga twego nadaremno“ — że podług pisma Św. wszelkie naruszenie przepisów zakonu, mogą być przed sądem Bożym przebaczone, tylko krzywoprzysięstwo nigdy bez kary pozostać nie może.

Potem przysięgający mówić będzie za urzędnikiem w obec duchownego.

„Przysięgam na Boga Adonaj, na Boga Izraela, z czystem sercem, bez żadnéj innéj ukrytéj myśli i z wiadomością skutków krzywoprzysięstwa w prawie Boskiem i ludzkiem, że“ powtarzając następnie rotę przez sąd ustanowioną.

Po ukończeniu zeznania rotą objętego, przysięgający mówić będzie:

„Jako to wszystko rzetelnie zeznałem, i że przysięga moja jest sprawiedliwa, czysta i prawdziwa, mogę zawsze zdać sprawę przed Bogiem Adonaj, przed Bogiem Izraela, i tak niechaj mi Bóg wszechmogący na duszy i na ciele dopomoże. Amen.“

Pomnik Barbary Radziwiłłówny.

Król Zygmunt August złożył szczątki małżonki swojéj Barbary Radziwiłłówny w Katedrze wileńskiéj. Śród wiekowych przemian, jakich ten pierwszy katolicki kościół w Litwie doznał, wśród wielokrotnych ruin przez jakie przechodził, zniknął grób Barbary, tak, że tylko pamięć miejsca, gdzie jéj popioły spoczęły, przetrwała. Ale obraz téj cudnéj dziejowéj postaci, historycy i wieszczowie podnieśli do potomnego blasku i opromienili natchnionem słowem. Jak Witold był i będzie po wszystkie czasy wzorem dzielności i sławy mezkiéj na Litwie, tak wzorem najwyższych przymiotów niewieściego wdzięku i godności, pozostanie Barbara Radziwiłłówna. Jeżeli skromna pamiątka w roku 1853-m w marmurowéj tablicy, na miejscu gdzie był grób Witolda, zachowa pamięć bohatera Litwy, wymaga tego uczucie wdzięczności dla ostatniego z Jagiellonów, aby najdroższy skarb jego duszy — cześć dla Barbary, do najpóźniejszych pokoleń przechować. Towarzystwo archeologiczne wileńskie, którego zadaniem jest zachować od zagłady i przekazać następnym pokoleniom krajowe pamiątki, postanowiło uczcić pomnikiem miejsce ostatniego spoczynku śmiertelnych szczątków jedynéj z Litwinek, wielkiéj księżny narodu.

Środki towarzystwa nie podołają godnemu wykonaniu, wymagającemu znacznego nakładu. Towarzystwo umyśliło tę pamiątkę powierzyć dłutu litewskiego rzeźbiarza Henryka Dmochowskiego, pewne, że ten mistrz zagrzany uczuciem wysoko bijącego serca i całą miłością Litwy, zimny marmur natchnie i ożywi. Ale wydatki na dzieło odpowiadające wielkości przedmiotu i wspaniałości świątyni, któréj ma zostać ozdobą, będą zapewne znaczne i według wszelkiego podobieństwa do prawdy, około 10-ciu tysięcy rub. srebrem wynieść powinny,

Towarzystwo odwołuje się zatém do szczodrobliwości rodaków i rodaczek, do wrodzonéj im miłości sławy narodowéj, aby dobrowolnemi składkami przyłożyli się do ziszczenia zamiaru, wzniesienia w katedrze wileńskiéj grobowca Barbary.

Niech każdy, który to przedsięwzięcie za dług czci narodowéj uzna, pośpieszy w miarę możności z przesłaniem swego daru na ręce czcigodnego proboszcza katedry wileńskiej, JW. Prałata Józefa Bowkiewicza.

Przegląd

Pism czasowych.

Gazeta Warszawska (do N. 145).

— Piszą z Berlina pod dniem 21 czerwca: Na dzisiejszem posiedzeniu Izby panów przyszła pod obrady znana petycja językowa p. Koczorowskiego z Witosławia. Komissja izby, nieprzychylne zdawszy z petycji sprawozdanie, wnosiła za przejściem do porządku dziennego. W obronie petycji pierwszy zabrał głos hr. J. Bniński i w bardzo dobrze obmyślanéj, wybornie powiedzianéj, długiéj mowie zbijał argumenta komissji, wywodząc słuszność żądania petycji. Minister sprawiedliwości, hr. Lippe, starał się usprawiedliwić nieprzychylną rezolucję swego poprzednika i wniosek komissji, ale mowa jego była słaba, głównie dla tego, że niepodobna mu było usprawiedliwić rezolucji wręcz przeciwnéj wyraźnym przepisom. Po ministrze mówił p. Frankenberg (znany z W. ks. Poznańskiego przeciwnik języka polskiego), popierając wniosek komissji, przeciwko któremu zabrał głos p. Daniels, jeden z syndyków koronnych, reprezentujący mniejszość komissji, któréj zdanie w komissji się nie utrzymało, i postawił wniosek, ażeby petycję p. Koczorowskiego przekazać rządowi do bliższéj rozwagi. W obronie petycji przemawiał jeszcze jeden z koryfeuszów feodalnego stronnictwa, p. Kleist Retzow, z pewnemi jednak zastrzeżeniami. Na zakończenie rozpraw, sprawozdawca komissji, p. Jenninken, zabrał głos, przyczém przytoczył jeden z artykułów końcowego aktu kongresu wiedeńskiego, ale z pewnemi opuszczeniami, i dowodził, że odezwa królewska z 1815 r. mylnie uważaną jest za prawo. Ponieważ głosowi sprawozdawcy nie można już w izbach berlińskich odpowiadać co do treści, ale wolno jeszcze faktyczne robić sprostowania, skorzystał z tego hr. Taczanowski i wytknął miejsca opuszczone przez sprawozdawcę w przytoczonym artykule aktu kongresu wiedeńskiego, oraz dostatecznie dowiódł, że odezwa królewska z 1815 r. jest prawem, ponieważ w tym charakterze w zbiorze praw umieszczoną została. Izba przyjęła wniosek nie większości komissji, ale jéj mniejszości, postawiony przez p. Danielsa. Tak tedy izba panów, w téj drobnéj na pozór sprawie, zawstydziła izbę poselską pod względem uczucia sprawiedliwości w obec wyraźnych przepisów. Uderzało nietylko przytomnych w trybunie Polaków, ale i niemieckich członków izby, że na rozprawy o téj petycji, dotyczącéj praw języka polskiego, tak mało polskich stawiło się członków; bo w istocie z członków koła sejmowego polskiego byli obecni tylko hr. Bniński i hr. Czapski (a zasiada ich w izbie panów 10-ciu czy więcéj); z Polaków zaś do tego koła nie należących, hr. Taczanowski.

— Piszą ze Lwowa pod dniem 19 czerwca: Na wczorajszém posiedzeniu rady miejskiéj, po wyznaczeniu z jéj grona 12-tu członków do atentowania przy egzaminach w szkołach normalnych i ludowych miejskich i załatwieniu innych spraw dotyczących szkół, p. Madejski odczytał prośbę do ministerstwa, o zaprowadzenie języka polskiego w wykładach naukowych w szkołach realnych z rozpoczęciem roku szkolnego. Prośba ta, wybornie ułożona i niezbitemi poparta motywami, jednomyślnie przyjętą została. P. Madejski przedstawił w interesie postępu i ułatwienia nauki konieczną potrzebę wykładów w języku ojczystym, zwłaszcza nauk realnych, pozostających w bezpośrednim związku z życiem praktyczném, z którego téż powodu, jako wpływające najwięcéj na podniesienie materjalnych zasobów kraju, właśnie w obecném niepomyślném położeniu finansowém państwa, z tém większą starannością powinny być pielęgnowane. Opierając prośbę swą na dyplomie październikowym i na instrukcji dla szkół realnych, zastrzegającéj zgodność nauki z praktycznemi wymaganiami życia, wyraził w końcu nadzieję, że zawarte w prośbie żądania, podług słuszności pomyślny skutek odnieść muszą, a natenczas szkoła realna tutejsza, na któréj utrzymanie miasto nie szczędzi kosztów, dopiéro plon należyty przyniesie.

— Na posiedzeniu rady miejskiéj we Lwowie, w dniu 18 czerwca, wniesiono rzecz o potrzebie uporządkowania archiwum miejskiego, którego losy smutny przedstawiają widok, bo większa część najdroższych i najstarożytniejszych dokumentów zaginęła, a ilekroć zabierano się do jego uporządkowania, tylekroć narażone było na nowe straty. Ważność tego archiwum okazuje się z tego, iż znajdowały się tam akta fundacij dobroczynnych, elekcij kościołów, granic miasta i t. p. wielkiéj wagi dokumenta nietylko dla historji, ale jako zabytki starożytności. Są tam lub były oryginalne przywileje, nadane miastu przez Władysława Opolczyka, Władysława Jagiełłę, statut nadany miastu przez Kazimierza W., przywileje dawane kupcom przez hospodarów wołoskich, listy Jana Zamojskiego, Gryzeldy Batorówny, reskrypta późniejszych królów Polskich, listy oryginalne Bohdana Chmielnickiego, Wyhowskiego, wiele dokumentów w języku tureckim, nowo-greckim, ormiańskim i t. d. W r. 1838 polecono panu Djonizemu Zubrzyckiemu uporządkować archiwum; lecz nietylko nie ukończył inwentarza porządkiem abecadłowym, bez wymienienia liczby i treści dokumentów zawartych w każdym pojedyńczym fascykule, ale w tych czasach zaginęło mnóstwo ważnych dokumentów, a nawet i te, z których wyjątki drukowane były w „Kronice miasta Lwowa“ tegoż D. Zubrzyckiego. W 1848 r., w czasie pożaru miasta, jakkolwiek ogień nie doszedł do archiwum, żołnierze wyłamawszy drzwi, zabrali niektóre przedmioty, zwrócone później do jeneralnéj komendy. Dziesięć lat następnych archiwum przeleżało w drewnianym zasieku, w kącie izby pompjerów i przez ten czas, z tysiąca pięćset kilkudziesięciu fascykułów ubyło przeszło tysiąc, pozostało tylko 529, które burmistrz w r. 1858 polecił przenieść do izb górnych zamkniętych. Rada miejska obecnie dopiéro poleciła uporządkować to archiwum i spisać inwentarz i indeks, a kierownictwo téj pracy powierzyła p. Janowi Wagilewiczowi, literatowi oznajomionemu zarówno z starożytnościami i historją, dodając mu w pomoc urzędnika magistratu i djetarjusza. Praca ta będzie dokonana pod kontrollą p. Augusta Bielowskiego, dyrektora zakładu narodowego imienia Ossolińskich i wybranych ku temu dwóch członków rady. Tym sposobem zabezpieczono los choć tych szczątków archiwum.

— Czytamy w artykule od redakcji: Jednym z najwięcéj pocieszających faktów dla ludności żydowskiéj, a zatém i dla kraju naszego, jest bez zaprzeczenia wytwarzanie się w jéj łonie silnego odcienia (stronnictwo, partja, są to wyrazy nie pasujące do naszéj myśli) żydów postępowych, którzy rozumieją, iż zaczynając poprawę społeczności, najpierwiéj reformować trzeba wychowanie publiczne młodzieży. Starsze pokolenie może do pewnego stopnia, pod naciskiem okoliczności, nowych praw, zmienić swój pozór zewnętrzny, wewnątrz zaś musi pozostać tem czem było, to jest co z niego zrobiło wychowanie i życie poprzednie. Młodzież zaś jest jak owa tabula rasa — wszystkie tam strony niedotknięte i wszystkie zapisać można według woli i talentu nauczycieli. Nie dziw więc, że ów odcień postępu za pierwszy swój obowiązek uważa uchwycenie steru oświecenia i że w tém dążeniu znajduje silny opór ze strony tych, których interesa obraża każdy krok postępu. W odegraniu jednak téj swéj konieczněj roli, odcień postępowych żydów, prócz własnych sił, czerpanych z przekonania, ma za sobą całą sympatję chrześcijańskiéj oświeconéj ludności i pomoc, o ile to w możności i interesie ogółu kraju leży. Dla tego też zawsze, bez ślepego jednak i bezwzględnego uwielbiania tego wszystkiego co żydowskie, niesiemy poklask takim usiłowaniom, jakiemi odznacza się postępowa część gminy lubelskiéj izraelskiéj, walcząca w pocie czoła ze swymi zastarzałymi przeciwnikami, a walcząca na każdym kroku postępu. Zamiar téj gminy założenia w Lublinie wyższego pensjonatu dla młodzieży izraelskiéj, pensjonatu, w którym językiem wykładowym będzie polski, a forma nauczania odpowiadać ma dzisiejszemu postępowi nauk i społeczeństwa, uważamy za nader właściwy, bo jakkolwiek pragnęlibyśmy, aby jak najprędzéj znikła potrzeba specjalnych pensjonatów dla żydów, to jednak rozumiemy ich na dziś jeszcze konieczność. W każdym zaś razie wolimy, że wychowanie spocznie w rękach odcienia postępowego, niż ma gnuśnieć w dodotychczasowém zaniedbaniu i wstecznych formach i ideach. Nie wahamy się więc szczerze w tym względzie uznać zasług dla kraju postępowców lubelskich i wskazać ich innym żydom za przykład — dać rozgłos i zachętę moralną, leży to jedynie w naszéj możności jako publicystów.

— Z Brześcia Litewskiego korespondent „Warschauer Zeitung“ donosi pod dniem 20 czerwca, że koło godziny 1-széj z południa niebo zachmurzyło się ciemno, okropną walkę żywiołów zapowiadając. Niebawem też ciężka powstała burza. Szesnastu robotników zajętych przy szańcach twierdzy uciekło przed potopową istnie nawałnicą i schroniło się do jakiejś obórki. W tém piorun wpadł do tego schronienia otworem w dachu i pięciu tych biedaków padło ofiarą elektryczności; pozostali jedenastu leżą w szpitalu i lekarze twierdzą, że co do nich skończy się może na strachu. Tuż obok niedaleko wieprza leżał pies, którego piorun zabił, gdy sąsiad jego w pełni zdrowia i obojętnie się przechadzał. Drugi piorun uderzył w jeden ze stojących tu składów zbożowych i tylko gorliwości urzędników oraz nadzwyczaj w porę przybyłéj straży ogniowéj zawdzięczyć należy, że ogień natychmiast przytłumiono i sam skład prawie zupełnie uratowano.

— P. Anczyc (Kazimierz Góralczyk) ułożył „Mały Zbiorek dla ludu,“ bardzo dobrze mogący służyć do ćwiczeń i wprawy w czytanie dla dzieci. Poezyjki, krótkie kawałki prozą, bardzo dobrze urozmaicają czytanie, a chociaż może wybór nie wszędzie był trafny, to jednak całość dobra i z pożytkiem do wskazanego celu użytą być może.

— Piszą z Poznania d. 21 czerwca: Izba Panów postanowiła, na wniosek professora Danielsa, przekazać do uwzględnienia rządowi petycję p. Koczorowskiego, któremu sąd powiatowy w Łobżenicy zaprzeczył prawa kwitowania po polsku ze znajdującego się dlań tamże depozytu. Wniosek komissji petycyjnéj żądał prostego przejścia do porządku dziennego; izba posunęła się w poszanowania godném uczuciu słuszności do przyjęcia wniosku Danielsa. W dyskussji nad tym przedmiotem odznaczył się podobno nader korzystnie p. Ignacy Bniński, członek izby panów i dyrektor „Tellusa;“ za to nie świecili, jak powiadają, siłą djalektyki i wymowy przeciwnicy wniosku Danielsa, nie wyjmując ministra sprawiedliwości. Otóż i wszystko na ten raz ze sejmu.

Dnia wczorajszego przybył znów do Poznania, po sześciu tygodniach blizko nieobecność, ksiądz arcybiskup Przyłuski, z Rzymu. Przyjęcie było niezmiernie uroczyste i serdeczne. Do granicy księstwa Poznańskiego, to jest aż do stacji w Krzyżu, wyjechała naprzeciw niego deputacja obywalelstwa wiejskiego. Na kolei żelaznéj w Poznaniu czekała go już deputacja miejska i tłumy ludności polskiéj i katolickiéj, które go aż do katedry odprowadziły. Tutaj zaintonowano „Te Deum,“ poczém arcybiskup lud zgromadzony pobłogosławił. Niemiecka poznańska gazeta, która przed kilku dniami ogłosiła się kategorycznie i stanowczo, w artykule wstępnym, organem p. Tempelhofa, Kattnera i ich towarzystwa, zauważała, donosząc o przyjęciu arcybiskupa, iż szlachta polska poszła dziękować arcybiskupowi za wspieranie moralne papieża w jego walce przeciw pretensjom królestwa włoskiego. Niezręczne kłamstwo i licha denuncjacja w obec nibyto liberalnéj opinji niemieckiéj, która nas w skutek tego ma uważać za ultramontanów, za przeciwników swobody i jedności włoskiéj.

Przed kilku dniami wyszedł nowy (III i IV) na drugie półrocze roku 1861 poszyt „Przeglądu.“ Treść wielce uboga, ograniczająca się zupełnie prawie tylko na przedmioty religijne i kościelne. W początku lipca ma wyjść nowy poszyt. Prócz tego, przygotowują księgarnie Zupańskiego i Kamieńskiego liczne i ważne publikacje, głównie treści historycznéj.

— Piszą z Podola: Dnia 8 (20) maja b. r., w Jarmolińcach, na Podolu, odbył się uroczysty obchód poświęcenia pomnika wystawionego ze składek publicznych dla D-ra Tomasza Baranieckiego. Obchód ten, piérwszy w podobnym rodzaju na Podolu a podobno i na całéj Rusi, ściągnął nietylko okolicznych mieszkańców, lecz także i z dalszych stron przybyłych, którzy w dniu tym licznie się zgromadzili, dla oddania czci należnéj zasłużonemu mężowi. Jak Dr. Tomasz Baraniecki był powszechnie szanowanym, możemy brać miarę z tego, że w kilka lat jeszcze po zgonie pamięć jego tak żywo w sercach wszystkich jest przytomną, i że między zgromadzonymi widzieliśmy także duchowieństwo greckiego wyznania, które wspólnie z innymi przeszło do świątyni naszéj oddać cześć należną cnotom obywalelskim i zasłudze; jednocześnie zaś z obchodem kościelnym, starozakonni odprawili nabożeństwo w synagodze za duszę zmarłego. Ten fakt z wielu względów bardzo przemawia i daje na przyszłość niejaką otuchę. Pomnik ze składek publicznych wystawiony przed kościołem, lany jest w jednéj z fabryk szląskich, z biustem bronzowym, modelowanym przez ziomka naszego p. Godebskiego, odlewanym w Paryżu. Na pomniku napis: — „Tomaszowi Baranieckiemu, doktorowi medycyny, wdzięczni rodacy. Umarł powszechnie żałowany d. 8 (20) maja 1859 r.“

Jutrzenka.

— W nrze z d. 27 czerwca czytamy list z Wilna podpisany przez Joska Miednickiego, a zawierający uwagi wystosowane do Izraelitów naszego miasta z powodu uchylenia zakazu mieszkania na niektórych głównych ulicach. Korespondent zachęca ludność naszę izraelską, ażeby otrzymawszy prawo zamieszkiwania w najporządniejszych dotąd częściach miasta, starała się niesprowadzić na nie owego nieładu i nieochędóstwa, jakiemi się odznaczają uliczki Szklana, Jatkowa i inne. Zaleca czystość zewnętrzną kramów i regularność w sprzedaży towarów przez odrzucenie kilkogodzinnego nieraz targowania się, a nadewszystko przykrego dla uszu przechodniów nawoływania do kramu. List ten jest bardzo późno wydrukowany, bo pisany był jeszcze w grudniu. Wyznajemy, żeśmy sami czuli podówczas potrzebę takiego odezwania się do ludności izraelskiéj naszego miasta; sprawiedliwość jednak wyznać dziś każe, iż te przeszłe obawy niekoniecznie uzasadnionemi być się okazują. Ci z pomiędzy Izraelitów, którzy od św. Jerzego już zamieszkali na ulicy Wielkiéj, umieją równie dobrze jak chrześcijanie utrzymywać porządek zewnętrzny i nieuciekać się do krzykaczów, którzy mniéj potrzebnie po małych uliczkach prowadzą swoje rzemiosło. Niewiémy, czy potrącona przez Joska Miednickiego okoliczność nastawania na ubogich lokatorów chrześcijan przez podwyższenie komornego nadarzała się tutaj; skłonni jesteśmy wierzyć, iż nie, a przynajmniéj, że przykłady tego są bardzo rzadkie i że się nadal powtarzać niebędą. Co do targowania się, weszło to w powszechny obyczaj, który czas tylko wykorzeni: nieżądajmy od razu za wiele. Mamy już sporo sklepów zamożniejszych, w których sprzedaż odbywa się bez nieznośnego czas pożerającego targu, po cenach ściśle obrachowanych z góry: przyjdzie koléj i na inne.

— Gazeta ludowa wychodząca w Cincinatti w Stanach Zjednoczonych, pod dniem 20 maja zawiera następujący artykulik: „Ulubieniec żołnierzy Wirginji zachodniéj, jenerał brygady Rozenkranz, przybył zeszłéj soboty ze swoim sztabem do naszego miasta. Przeznaczeniem jego jest wylądowanie w Pittsburgu. Drżyj Beauregardzie!“ Ten waleczny jenerał, według doniesienia Jutrzenki, jest naszym rodakiem Izraelitą z miasta Pilicy, gdzie ma jeszcze dotąd żyjącego brata, którego co tydzień widują w Warszawie.

KORESPONDENCJA KURJERA WILEŃSKEGO.

Warszawa, d. 28 czerwca.

Podróż do Piekła. Cmentarz. Les Miserables. Ludność Warszawy. Drobnostki. Brockhaus. Dziennik Politechniczny. Gawędy Warstatowe. Zadania Ekonomiczne.

Zaczynamy od podróży do Piekła. Pan Dębicki w dwóch numerach już wyszłych swéj arkuszowéj illustrowanéj publikacji udzielił nam tych nowin przez usta dandego warszawskiego, który jak to wielu z naszych papinkowatych paniczów robi, przehulał, przegrał i przepił swój majątek, a potém pożegnawszy niewdzięczne miasto, w nowym jeszcze paltocie od krawca Chabou, w cylindrowym kapeluszu, i z francuzkiemi rękawiczkami, puszcza się na morze okrętem. W drodze wygrywa od dziwacznego kapitana okrętu między innemi rupieciami i balon, który po rozbiciu okrętu przydał mu się niemało, bo ten szybując w powietrzu opuścił się z zaspanym elegantem przed rogatkami jakiegoś miasta zwanego Piekłem. Tam przed szlabanem urzędnik przyjął w miejsce pasportu, którego do piekła niebyło, inny jakiś brzęczący talizman czy papierkowy dokument, którego dostarczył, na szczęście naszego warszawianina, jakiś Anglik gentlman z bakembardami wiszącemi, z szkiełkiem na oku, i z kapeluszem wysokim na głowie, wracający pod tę porę aż na krokodylu, prawdziwie po angielsku do piekła. Takie to i tym podobne rzeczy czytamy w Podróży do Piekła; nie podobna nam tu wszystkich szczegółów wymienić téj podróży i pobytu dandego w piekle nader wysoko uciwilizowanem szczególniéj przemysłowo, z angielska. W drugim numerze podobają się tu naj-

bardziéj ustępy o prefekcie olbrzymiego brzucha z napisem na nim łacinskim: Jeżeli prefekt za nami, któż przeciwko nam? Jego szanowna Grubość ma więcéj podobizn chodzących i po naszéj ziemi; niemniej podoba się nam owa wieszczka czy improwizatorka, otyła Safo, co to śród lampionu w łuk nad nią zgiętego, w ubiorze antycznym, z estrady improwizuje zebranym gapiom wiersze: O Galmanie! Szkoda, że i nie o Homeopatji! Idą tam potém Koncert, zebrania literackie w piekle, w celu— w celu objadania, ukłonów i potakiwań gospodarzowi, o którym pisma codzienne piekielnie potem głosiły szerokobrzmiące peany. Ogół poprowadzony jest z humorem, i w dobrym celu. Ciekawiśmy dalszych numerów, które co dni 15, na naszéj zjawiają się planecie i to z karykaturami zręcznego rysunku.

Według opinji dla wielu cmentarz graniczy z piekłem; nie zawadzi więc zaraz wspomnieć o książeczce, która nam w księgarni wpadła w rękę, a która właśnie ma za tytuł S m ę t a r z, z pisownią według życzenia autora. Wtrącamy tu swoje zdanie co do pisania tego wyrazu: uważamy, że cmentarze przyszły do nas dopiero wraz z wiarą chrześcijańską od zachodu, że wyraz cmentarz w łacińskim języku ma źródłosłów i wiąże się z cementem, którym groby murowane spajano. Słowianie zaś grobów murowanych nieznali, a paląc ciała, albo zakopując prochy z popielnicami, lub grzebiąc zwłoki w mogiłach, zwali swoje cmentarze ż a l a m i, a nie cmentarzami. Bronić się tém jak niektórzy głosili, że od s m ę t a r z a pochodzi s m ę t n y, jest niewłaściwem, gdyż smętek, smutek ma swoje źródło. Chłop nasz zresztą nie mówi nigdy ani smętarz ani cmentarz, tylko znajdując tęn wyraz dla siebie obcym, przeinaczył go po swojemu i mówi ś m i t o r z. Wszystko więc na to się składa, że należy pisać cmentarz, lub wreszcie cmętarz, na zasadzie źródłosłowu łacińskiego. Pominąwszy to, jak nie mniéj rażące nieco powtarzające się sceny owych kilku urodzin... przyznać musimy, że powiastka ta fantastyczna z przyjemnością da się przeczytać; styl opisowy ubarwiony kwiatami, a takie charaktery, jak stoletniego Grabarza, pana Leona i młodziuchnéj róży Anielki, podnoszą uczucia i umysł czytelnika. Adam Pług, który tak żywo, silnie, uczuciowo i piękniéj jeszcze wygłosił w innéj książeczce p. n. P r z e k l ę t e D r z e w o historję spróchniałéj deski trümiennéj, pochodzącéj przed kilku wiekami z sosny nadrzecznéj, na któréj zdrajcę ojczyzny powieszono,— niemniéj i tu poetycznie przedstawia obrazki malujące się w zetknięciu świata umarłych z żywymi. Wybija się tu jeszcze obrazowo myśl, że niebo tych karze, co w zupełném odsunięciu się od świata i ludzi trwają lata choćby na największem martwieniu swego ciała. Rzeczywiście wiara na uczynkach się gruntuje a nie na spełnianiu swych samolubnych myśli, choćby w najciaśniejszym zakątku; człowiek stworzon na to, aby był ogniwem łańcucha społecznego; nie wolno mu się zeń odprzęgać dla egoizmu, który nietylko w chciwości majątku ale i w leniwem, odosobnionem życiu się mieści. Praca jest opromienieniem modlitwy, która według słów Chrystusa krótką, szczerą z ducha, a nie faryzeuszowską, na okaz, być powinna. Czasem faryzeuszostwo wyręczała i moda.

Mamy już 6. tomów w Warszawie N ę d z n i k ó w Wiktora Hugo w oryginale; piąty tom, jest jeszcze w cenzurze, zkąd ma wyjść niedługo. Powieść ta czytaną tu jest ciągle, niektóre tylko z sztywnych figur upatrują w niéj złą stronę zarzucając np. jak mógł Hugo ganić owe ż ó ł t e świadectwa, które wydają puszczonym z galer! a które, mówimy nawiasem, do nowych występków pchają. Im się zdaje, że nic już lepszego na świecie być nie może nad to, co Francja lub Anglja czynią. Bóg z nimi! bo i cóż tu może być niechwalebnego, gdy autor woła, aby w karaniu więcéj miłości bliźniego było?

Spisana w tym roku ludność Warszawy przekonywa, że po jéj bruku nie 150,000, lecz do 230,000, mieszkańców depcze; bruki te w wielu miejscach zastąpione zostaną porfirowym kamieniem rzniętym w kostki. Rada Miejska ciągle pracuje. Gazeta Polska podnosi tu dobitnie kwestję przedruku dzieł Mickiewicza przez Brockhausa w Lipsku; nazywa to słusznie uzurpacją, co tenże bez umowy z sukcessorami śp. wieszcza czynić śmie, tém więcéj gdy wolność drukowania dzieł tych za pieniądze nabyli Wolff w Petersburgu i u nas Merzbach. Wzywa przytém wszystkich gazeta, aby tak nieuczciwie wydawanych książek nikt nienabywał; czemu wszyscy przyklasnąć winniśmy, a to w imię uczuć, słuszności i potępienia samowolności niegodnéj.

W końcu wspomnimy tu o bardzo ważnéj publikacji w arkuszowem wydaniu p. t. D z i e n n i k P o l i t e c h n i c z n y, który u nas 3-ci rok już wychodzi. Wydają go dwaj bracia inżynjerowie Marczewscy w zakres jego wchodzi i architektura obszerniéj według zapowiedzenia na przyszłość mająca się traktować. Plany sytuacyjne i różne ryciny objaśniające mieszczą się w zeszytach, z których dwa w tym roku wyszłe mamy przed sobą. Czytamy tam, między innemi, rzecz obszernie traktowaną o pięknym Z j a ź d z i e W a r s z a w s k i m idącym od Krakowskiego Przedmieścia w dół ku Wiśle dla udogodnienia nagłego spadku drogi. Został on rozpoczęty 1844 roku podług planu i pod nadzorem śp. Inspektora Kommunikacji Feliksa Pancera i w dwa lata się ukończył, upiększając bardzo część miasta w blizkości Zamku Królewskiego. Ze względu na śmiałość projektu należy ta droga do rzędu najznakomitszych budowli w kraju i na pilną uwagę techników zasługiwać powinna. Zjazd ku środkowi stoi wysoko na 8 sklepieniach, w końcu wije się na murze nasyp coraz niżéj ku Wiśle. Wczasie zakładania fundamentów pod mury zjazdu natrafiono na grunt bardzo niejednostajny, i z tego tytułu budowla wymagała nie małéj przezorności i sztuki Koszt zjazdu mynosił bez mała miljon złp.— Czytamy tam niemniéj kronikę o drogach bitych w gubernji Radomskiéj wykonanych szarwarkiem, gdzie rozebrano środki w każdéj gubernji ku temu służące. Dalej jeszcze: o robotach na drodze Żelaznéj Warszawsko-Bydgoskiéj, o cemencie krajowym z fabryk pod Będzinem i Sławkowem, i niektóre jeszcze inne artykuły; a z korrespondencji Londyńskiéj dowiadujemy się o wagonie kolei żelaznéj, przysłanym na wystawę, którego najzupełniejsze ukończenie kosztowało tylko 11 godzin pracy. Kompetentni w tym przedmiocie chwalą bardzo podobną publikację jedyną u nas, która z otwarciem szkoły Głównéj i z rozszerzeniem wrót oświacie może nabrać większéj donośności.

Z innych świeższych książek widzieliśmy G a w ę d y W a r s t a t o w e przez Adama Wiślickiego pisane dla rzemieślników i robotników polskich, który-to stan przeszło 5-tą część narodu naszego stanowi,— a które-to Gawędy dawniéj już drukowane były w Czytelni Niedzielnéj. Świeże także są tegoż autora Z a d a n i a E k o n o m i c z n e, wiejskie kassy oszczędności i pożyczek dla ludu wiejskiego i wyrobników. Kraj powoli w czyn już wprowadza podobne zakłady, a czytamy tam, że już Stanisław Staszyc w roku 1822, nie przepomniał, o Kassie pożyczkowéj dla swych włościan. Zasady tych opierają się głównie na tém, że wypożycza się w okrągłych sumach, a upłata płynie ratami tygodniowemi koniecznie, z procentem 4% rocznie od całkowitéj summy wypożyczonéj. O Poezjach D r a m a t y c z n y c h Karola Pieńkowskiego, napiszemy w następnym liście; a godne są przyjaznéj wzmianki.

SPRAWOZDANIE Z WYSTAWY ROLNICZÉJ KRAJOWÉJ, KTÓRA SIĘ ODBYŁA W TARNOWIE (GALICJI) OD 4—8 CZERWCA B. R.

(Dalszy ciąg ob. N. 48).

Nazajutrz (5 czerwca) zabrali się goście do Gumnisk, własności Księcia Sanguszki. gdzie się odbywała próba pługów, i konkurs o nadgrody dla parobków za wzorową orkę. W pobliżu znajdowało się pole, na którem dr. Pierzchalski swój stuczny nawóz doświadczał. Tu prawdę wyznać trzeba, iż ten dodatek do wystawy najmniéj się udał. Ani pługi ani orka nie zadowolniły: oranie odbywało się niesystematycznie, bez kierującéj myśli. Nawóz sztuczny okazał się niepraktycznym, bo nie dostrzeżono żadnéj różnicy między pszenicą bez nawozu sianą, a na sztucznym nawozie—pozostała komissja rozdawała nadrody pieniężne między konkurujących parobków. Te wynosiły od 4 do 18 guldenów.

Zaniedbano przytém téj potrzebnéj formalności, otoczenia całego obrządku pewną solennością. Rozdanie nagród w miejscu orki, w obecności małéj liczby widzów chybiło celu, bo zdawało się, jakoby to był tylko podarunek możniejszych, rodzaj poczesnego.—Tegoż dnia odbył się wspólny obiad na przeszło 160 osób. Naprzód wniósł toast Prezes Towarzystwa gospodarskiego na cześć kommisji urządzającéj,na któréj czele stał książe Sanguszko,potém książe Sanguszko Władysław wniósł zdrowie prezesa Wodzickiego. Kalikst Horoch z okazji toastu wniesionego na cześć gminy miasta Tarnowa, powiedział słów kilka o solidarności w sprawach wspólnych wszystkim warstwom społeczeństwa. Burmistrz miasta Pędracki odpowiedział: że gmina miasta Tarnowa w pracy na niwie narodowéj na równi z innemi postępować będzie i na niéj wspólnie pracować z obywatelstwem i ludem. Najbardziéj się podobała mowa księdza Franciszka Ząbeckiego z Zalasowéj, jako odpowiedź na toast p. Baszczkiewicza wniesiony na cześć stanu duchownego. Powiedział on między innemi, że położenie duchownego u nas często trudne, ale gdzie przyświecają przykłady Wojciechów, Stanisławów, Jacków, Czesławów, Kantych, Oleśnickich, Czarnkowskich, Hozyuszów, Kordeckich, Skargów, Birkowskich, Załuskich, Woroniczów, Fiałkowskich i wielu innych, tam ma się czém umysł wzmagać, serce czém pocieszać, i wątłe siły mają się czém pokrzepiać.

Zwracając uwagę świeckich braci na trudności obecne, uprasza mówca o pobłażanie, jeśli się nie wszystko da zrobić podług woli,—a potem prosi ich, by dziś w skromnym zawodzie ojczystéj służby, jako starsi bracia, zawsze i wszędzie byli wzorem i przykładem dla młódszéj braci łaknącéj oswiaty, wynikającéj z prawdy, cnoty i poświęcenia. Wypowiedziawszy całą Odę do młodości, kończy wykrzyknikiem: Niech żyją bracia rolnicy! Ostatni toast był jenerała Załuskiego na cześć posłów krajowych.

Przy takich uroczystościach obiady wspólne, wiele czasu zabierające, dadzą się tylko usprawiedliwić zwyczajem wszędzie przyjętym; jednak ja je uważam tylko jako malum necessarium. Daleko lepiéj i że tak się wyrażę najkorzystniéj ze wszystkich dni przez które trwała wystawa, został użyty dzień następny.

Dzień 6 czerwca był to dzień targowy w Tarnowie; dobrze więc Towarzrstwo korzystało z téj sposobności, rozdając w tym dniu nagrody włościanom.

Jeden tylko błąd niepowetowany popełniono, że zaniedbano ogłosić (sposobem zwykłym wybębnienia) iż t e g o d n i a w y s t a w a b y ł a d l a w ł o ś c i a n b e z p ł a t n i e o t w a r t ą—bo chociaż to było powiedziano w programie, ale tego nieczytali właśnie ci, których to mogło obchodzić. Dla tego też udział ze strony włościan był nie wielki. Brak więc przezorności zwichnął najużyteczniejszą stronę wystawy. A jednak wcale niedaremna była praca skierowana w ten sposób, by zainteresować i włościan w tém wspólnem dziele.—Prezes Towarzystwa rolniczego przemówił do przytomnych włościan słów kilka, dziękując im naprzód za ich współudział w wystawie, i dodając: że teraz stoimy jako bracia do siebie i wspierać się wzajemnie, jest naszym obowiązkiem; a na końcu oznajmił przytomnym, iż z polecenia Towarzystwa rolniczego będą rozdawane za nagrodę nie pieniądze, ale obrazy Matki Boskiéj Częstochowskiéj,

Po Prezesie Towarz. gosp. zabrał głos ksiądz Ząbecki, i krótko ale treściwie przemówił wykazując:

„Ze kiedy innym narodom Pan Bóg pracę w przemyśle, handlu, w żegludze, i innych zatrudnieniach przeznaczył, to nas stworzył rolnikami. Naród więc nasz jest od Boga wybranym, bo mu Bóg jak pierwszemu człowiekowi kazał pracować w pocie czoła koło roli—kochajmy się jako dzieci Ojca Niebieskiego wybrani, wspierajmy się wzajemnie jako b r a c i a w p r a c y, około świętéj naszéj ziemi.

Mowa Ks. Ząbeckiego widoczne sprawiła wrażenie na włościanach a jednak wrażenie to nie da się porównać z zapałem, jaki wywołała mowa Adama Władyki, włościanina ze Wzdowa z ziemi Sanockiéj, którą imieniem swych braci wypowiedział. Poważny i skromnéj powierzchowności, rolnik, donośnym głosem w te się odezwał słowa:

„Pozwólcie Panowie, bym wam podziękował, żeście nas z pod słomianéj strzechy przyjęli do swojéj gromady: niech wam Bóg wynagrodzi, że nami niegardzicie. Drukujcie daléj książki dla ludu, ta łaska więcéj od złota warta. Z tych książek dowiedzieliśmy się, że król Piast i wielu jeszcze pierwszych panów polskich z chłopów pochodzą; że kość z kości, krew z krwi zapoznawać się długo nie mogą. Duchowieństwo się teraz więcéj nami zajmuje. Oby duch wstąpił w pozostałych.— My zaś chłopy zatrzymajmy dawną cnotę pracy, i pamiętajmy, że grzechem to naszym, jeśli zboże niezebrane z kłosa spadnie—każde ziarnko stracone obciążać będzie sumienie nasze; bo głód nastąpić musi, a któż słabuje i umiera z głodu, jeśli nie biedniejsi włościanie?

„Kochajmy naszą ziemię—ja mam tylko morgów 4,— a niedałbym ich za 40 morgów ziemi cudzéj.

„Tak i my i wy panowie pracujmy, oszczędzajmy, b y ś m y n a s z ą z i e m i ę ś w i ę t ą zostawili dzieciom naszym; a tak razem łączmy się pod znakiem krzyża i bliźniego, a pełniąc wspólne każdego stanu powinności, liczmy na sprawiedliwość Boską.

Po téj przemowie oklaskom nie było końca. Rozrzewniającém, i psychologicznie wielkiéj wartości było mimowolne uściskanie i dziękczynienia włościan, którzy się do samorodnego oratora tłumnie cisnęli. Jeden z nich jak umiał i czuł, tak powiedział na głos do Władyki te słowa: „Wyście nam świętą prawdę powiedzieli,i my lepiéj to zrozumieli, jak co Panowie mawiali.“

Władyka Adam otrzymał pierwszy z rąk Prezesa Obraz M. Boskiéj Częstochowskiéj.

Uroczystość tę zakończono rozdaniem nagród w obrazach obok małego wynagrodzenia za koszta uczęstnictwa w wystawie. Nagrody otrzymali z a c h ó w k o n i i d o b r ą u p r z ą ż: Wojciech Dulasz z Radłowa obraz i 10 reńskich.— Kuklewicz Józef obraz i tylko 5 reń. Muniga Błażej i Niedojadło Szymon, za wspólną uprząż obadwa 20 r. Wódka Adam z Miechowic obraz i 15 r. Kabat Franciszek z Wietrzykowic obraz i 10 reńskich. Prażnowski Jędrzéj z Wrżaw obraz i 10 reń. Broda z Wrżaw tylko 15 r.—Piwowarski Franciszek z Mędrzychowa obraz i 20 r. Wiszto Tomasz tylko 10 r. Wiszniewski Michał ze Strusiny obraz Wojciechowski Tomasz 10 r.—Władyka Adam (jak wyżéj) obraz:—Za chów bydła Mastalerz Maciej z Lipca, obraz. Chwatek Piotr z Siebodyna obraz Smietana Kazimierz ze Wzdowa obraz. Wybór nagród w obrazach matki Boskiéj Częstochowskiéj był, jak się okazało, bardzo szczęśliwy, bo tak trafił do usposobienia ludu, że ci, którzy tylko pieniężne otrzymali nagrody, oświadczali zwrócić z największą ochotą pieniądze, byle ich obdarzyć choćby najmniejszym obrazkiem Boga Rodzicy.—Szkoda, że Towarzystwo nie zaopatrzyło się w znaczną ilość obrazów Matki Boskiéj Częstochowskiéj wydania Mnichowskiego z książeczką, bajecznéj u nas taniości. Na przyszłość powinno tegoroczne doświadczenie być uwzględnione.

Tego samego dnia po południu o godz. 5 zwiedzano fabrykę wyrobów rolniczych p. Eljasiewicza w Tarnowie. Znawcy pilnie przypatrywali się najmniejszym szczegółom fabryki téj, i wszyscy się w tém zgadzają, że fabryka ta ma wielką przed sobą przyszłość. Potém udało się zgromadzenie na zakończenie czynności dnia tego do Gumnisk, dokąd książe Sanguszko dla widzenia koni zaprosił.

Ostatniego dnia było solenne rozdanie nagród za celniejsze okazy wystawy, poprzedzone sprawozdaniami sędziów wyznaczonych do różnych wydziałów. W myśl odpowiednich sprawozdań przyznano nagrody. W tém miejscu wymienię nazwiska sędziów każdego oddziału. I tak sprawozdanie o b y d l e czytał Horoch Kalikst, (wraz z nim byli sędziami: Aleksander Güuter, i Stanisław Jordan Stojowski).

Sprawozdanie o o d d z i a l e k o n i z b y t k o w y c h i u ż y t k o w y c h czytał Atanazy Benoe (sprawozdawca był z Wiktorem Wojciechowskim i Zygmuntem Żukowskim sędzią koni roboczych, a Ksawery Wykowski i Kazimierz Gorajski koni zbytkowych).

Sprawozdawcą w o d d z i a l e o w i e c i nierogacizny był Misiągiewicz (on, Tabaczyński Ludwik, Wisłocki i Romer Tomasz byli sędziami). Potém czytał sprawozdanie o narzędziach i maszynach rolniczych Antoni Lisowiecki (wraz z nim był sędzią Ignacy Skrzyński). Ostatnim sprawozdawcą z wydziału ziemiopłodów i wyrobów przemysłowych był Aleksander Meszyński (on i Gustaw Piotrowski byli sędziami tego wydziału). *(d. n.)*

RYGA, *d. 20 czerwca.*

Ruch na giełdzie mamy nieco bardziéj ożywiony, niż ostatniemi czasy. Ceny produktów krajowych są następujące: Pieńkę płacono do Anglji po 114 rub.; domy handlowe niemieckie zakupowały po 116, 112 i 109 rub. Len płacono po 40, $37\frac{1}{2}$ i $32\frac{1}{2}$; popyt umiarkowany. Konopi około 4,000 beczek zapłacono po 5 rub. Siemienia lnianego około 9,000 b. kupiono po 7 i $7\frac{1}{2}$ rub. i żądanie trwa ciągle. Za owies 74 f. dają po 76 rub. Za żyto 116,117 f. dają 107 rub. i chętnie danoby więcéj, ale napływu sprzedających widać mało, ci zaś którzy są, żądają po 110 rub.

ODESSA, *d. 17 czerwca.*

Handel nasz wywozowy stoi w zawieszeniu zupełném; wewnętrzny zaś otrzymuje zasiłki w pszenicy głównie z Królestwa Polskiego, w kukurużie zaś z Bessarabji. Ceny na rynku są następujące (za czetwert): pszenica od 5 rub. 75 k. do 8 rub. 60 k.; żyto od 3 rub. 40 k. do 4 r. 40 k.; siemię lniane 11 rub. $12\frac{1}{2}$ k.; wełnę (za pud) płacono stosownie do gatunku od 7 rub. 50 kop. do 8 rub. 50; łój po 4 rub. 35 kop.

KURSA GIEŁDOWE.

PETERSBURG, 22 czerwca (4 lipca).	
Sześcioprocentowe rossyjskie srebrem	109 110%
Pięcio procentowe 1-éj pożyczki	$95\frac{1}{2}$%
,, 2-éj	103%
,, 3-éj ,,	93%
,, 4-éj ,,	95%
,, 5-téj ,,	97%
,, 6-éj ,,	$101\frac{1}{2}$ 108%
Pięcioproc. bilety banku państwa	$97\frac{7}{8}$, 98%
Akcje głównego Tow. kolei żel.	113.
Obligacje $4\frac{1}{2}$ proc. tegoż Tow.	$89\frac{3}{4}$.
Akcje ryzko-dynab. kolei żelaz.	93.
Weksle (na 3 mies.): na Londyn	$34\frac{1}{4}$. $\frac{1}{2}$ p.
— — na Amsterdam	169, $170\frac{1}{4}$ c.
— — na Hamburg	$30\frac{11}{16}$, 31 sz. b.
— — na Paryż	360, $362\frac{1}{2}$ c.
WARSZAWA, 1 lipca (19 czerwca).	
Listy zastawne oprócz kuponu	15 r. 6 k.
Obligi skarbowe, — —	92— 15 —
Akcje drogi żel. warsz.-wiedeńskiéj	70 — 75 —
— — warsz.-bydgoskiéj	81 — 75
Weksle: na Berlin (2 mies.) za 100 tal.	102 r. 60 k.
— na Hamburg (2 mies.) za 300 m.	156 — ,, —
— na Paryż (2 mies.) za 300 fr.	82 — 75 —
— na Wiedeń (2 mies.) za 150 złr.	81 — 15 —
— na Londyn (3 mies.) za 1 fst.	6 — $97\frac{1}{2}$—
— na Petersburg (1 m.) za 100 r.	99 — 25 —
— na Moskwę (1 m.) za 100 r.	99 — ,, —
RYGA, 20 czerwca (2 lipca).	
Pięcioproc. 5-éj pożycz.	$97\frac{1}{4}$%
Pięcioproc. bilety banku państwa	$98\frac{1}{4}$%
Weksle: na Londyn	$34\frac{9}{16}$, $\frac{5}{8}$ p.
— na Amsterdam	$170\frac{3}{4}$ c. b.
— na Hamburg	$30\frac{15}{16}$ sz.
— na Paryż	$363\frac{1}{2}$ c.
ODESSA, 18 (30) czerwca).	
Weksle: na Londyn za 1 fs.	6 r. 92 k.
— na Paryż za 1 r.	$363\frac{1}{2}$ c.
— na Marsylję za 1 r	$364\frac{1}{2}$ c.
— na Genuę za 1 r.	$365\frac{1}{2}$ c.
BERLIN, 3 lipca (21 czerwca).	
Rossyjskie 5-procentowe 5-éj poż.	$86\frac{1}{4}$%
— — 6-éj poż.	99%
Czteroproc. metall. bankowe bil. za 100 r.	$97\frac{5}{8}$ t
Bilety kredytowe ross. za 90 rub.	$87\frac{3}{8}$ tal.
Polskie obligacje skarbowe oprócz kup.	83.
— listy zastawne	$87\frac{1}{4}$
— bilety bankowe.	$87\frac{1}{4}$
Weksle: na Petersburg (3 tyg.) za 100 rub.	96 tal.
— na Warszawę (krótki term.).	$87\frac{5}{8}$ r.
HAMBURG, 3 lipca (21 czerwca).	
Rossyjskie 5-proc. 5-éj pożyczki	$80\frac{3}{4}$%
— — 6-éj pożyczki	$90\frac{1}{3}$%
Weksle na Petersburg (3 mies.) za 1 r.	30 sz. b.
AMSTERDAM, 3 lipca (21 czerwca).	
Rossyjskie pięcioproc. 5-éj pożyczki.	$80\frac{5}{8}$%
— — 6-éj pożyczki.	$89\frac{3}{4}$%.
Weksle na Petersburg (3 mies.) za 1 r.	$164\frac{1}{2}$ c.
LONDYN, 3 lipca (21 czerwca).	
3-procentowe ang. konsolidy.	$91\frac{7}{8}$, 92%
Rossyjskie 5-proc. 2-éj poż.	95%.
Weksle na Petersburg (3 mies.)	33 $\frac{3}{8}$ p.
PARYŻ, 3 lipca (21 czerwca).	
Renta 3-proc.	68 fr. 20 do 40 c.
Akcje kredytu ruchomego.	841 fr.
Akcje głównego Tow. kol. żel. w Rossji	$412\frac{1}{2}$ fr.
Weksle na Petersburg za 1 r.	355 c.

ODPOWIEDZI REDAKCJI.

P a n u P o l. w Z w i n i g r ó d c e. Kwestji przez Pana w liście rozwiniętéj nieraz już dotykaliśmy w piśmie naszem i z materjałów przez Pana dostarczonych niezaniedbamy, w przyszłości skorzystać.

CENY TARGOWE W WILNIE.

od 21 do 25 czerwca

Żyta beczka 12 r., pszenicy beczka 22 r., jęczmienia beczka 9 rub., owsa beczka 5 rub., grochu beczka 12 rub., gryki beczka 9 rub., siana pud 35 k. słomy pud 18 kop., kartofli beczka 8 rub., masła pud 8 rub.

ВИЛЕНСКІЙ ДНЕВНИКЪ.

Пріѣхавшіе въ Вильно, съ 21-го по 25-ое іюня.

ГОСТИННИЦА НИШКОВСКИ. Пом. Брохоцки.—А. Небельски.—Б. Ромеръ.—Люд. Пеньковски.— Ѳеоф. Войцѣховски.— Ром. Квятковски.—Влад. Свіонтецки.—Люц. Коссаковски.—Вит. Тышкевичъ.—Г-жа Софія де Липпе—Липска.—Дѣйств. ст. сов. Галицкій.—Отст. ген. маі. Вержановскій.—Подполк. Егоревъ.—Инж. Малаховски.—Капит. Кубе.—Лек. Хмѣлевски.– Отст. маі. Сѣсицки.—Отст. Ротм. Лобовъ.—Отст. Шт. ротм. Каспржицки.—Гринбаумъ.—Подпоручики: Нѣслуховски.—Лубба.—Гедройць.— Пѣржгальски.—Пржевалиньски.

ГОСТИННИЦА ПОЗНАНЬСКИ. Г-жа: Наталія Штраухъ.— Стут. Ветер: Акад. Алекс. Янучковъ.— Кадеты, Алекс. и Ник. Дмоховскіе.—Полков. Лѣс. Стражи Анд. Орда.—Пом. Глоговскій.- Германъ Арендтъ. — Стар. учит. Трофимовъ. — Инспект. Альб. Адамъ.—Фе. Ивановски.—Пом. Лав. Рядюкиносъ.—Полков. Ѳеоф. Новински.—Пом. П. Гавронскій. — Пом. Ант. Боревичъ. Иванъ Жоховскій.— Док. мед. Болес. Сороко.— Док. мед. Мечиславъ Чашницки.—Докт. медиц. Юліянъ Рогозинскій.— Дѣйств. стат. совѣт. А. Хондзински. Купецъ Гер. Люд. Валляхъ.—Евст. Котарбински.—Коребковъ.—Статс. совѣт. Александръ Короленко.— Щуцкій.

Пом. Ад. Булгакъ.—Ад. Стравиньски.—Полк. Шелькингъ.— Проф. Владим. Универ. Яроцкій.—Мих. Козловски.—Винц. Козеллъ.—Графъ Ад. Чапски.—Пом. Анд. Снядецки.

Выѣхавшіе изъ Вильна, съ 11-го по 25 ое іюня.

Соколовъ.—Зайковски. — Ростовцевъ.— Гринцевичъ.— Розенталь.—Томашевски.—Гейне.—Жоровски.—Онацевичъ.—Комаръ.- Ивашкевичъ.—Жицки.—Гр.Чапски —Сулистровски.—Чеховичъ.- Хмѣлевски.— Олендзки.— Ромеръ.— Кублицки.— Петрозолинъ.— Нѣслуховски.—Лубба.— Гедройць.— Пѣржгальски.— Пржевалиньски.—Брохоцки.—Коморовски.—Свіонтецки —Сухозапетъ.—Леоп. Августинъ.—Подполк. Житковъ.—Полк. Шелькингъ.—Кол. асс. Жебровсци.—Пом. Іос. Больцевичъ.—Ст. сов. Яроцкій.

DZIENNIK WILEŃSKI.

Przyjechali do Wilna od 21-go do 25-go czerwca.

HOTEL NISZKOWSKI. Ob. Brochocki.— A. Niebelski.— B. Romer.— Lud. Pieńkowski.— Teof. Wojciechowski.— Rom. Kwiatkowski.— Wład. Swiątecki.— Luc. Kossakowski.— Wit. Tyszkiewicz.— Pani Zofja de Lippe.— Lipska.— Rzecz. rad. st. Halicki.— Dym. jen. Wierzanowski.— Podpółk. Bielenczenko.— Podpół. Jegorew.— Inż. Małachowski.— Kapit. Kube.— Lek. Chmielewski.— Dym. maj. Siesicki.— Dym. rotm. Łobow.— Dym. szt. rotm. Kasprzycki.— Grunbaum. — Podporucznicy: Niesłuchowski. — Łubba. — Giedrojć.— Pierzgalski.— Przewaliński.

HOTEL POZNAŃSKI. Pani Natalija Sztrauch.— St. wet. Akad. Aleks. Januczkow.— Kad. Aleks. i Mik. Dmochowscy.— Połk. leś. str. And. Orda.— Ob. Płogowski.— Herm. Arendt.— Star. prof. Trofimow.— Inspek. Alb. Adam.— Teof. Iwanowski.— Ob. Waw. Radukinos.— Półk. Teof. Nowiński.— Ob. Tad. Gawroński.— Ob. Ant. Borewicz.— Jan Żechowski.— Dokt. medyc. Boles. Soroko.— Dokt. med. Miecz. Czasznicki.— Dokt. medyc. Jul. Rohoziński.— Rzecz. rad. st. Chądzyński.— Kup. Herm. Lud. Wallach. — Eust. Kotarbiński.— Kup. Korebkow.— Radca st. Aleks. Korolenko. — Ob. Szczucki.

Ob. Ad. Bułhak.— Ad. Strawiński.— Półkow. Szelking.— Prof. uniw. Kijowsk. Jarocki.— Mich. Kozłowski.— Winc. Koziełło.— Ad. hr. Czapski.— Ob. And. Sniadecki.

Wyjechali z Wilna, od 21-go do 25-go czerwca.

Sokołow.— Zajkowski.— Rostowcow.—Hryncewicz.—Rosenthal.— Tomaszewski.— Hejne.— Żorawski.— Onacewicz.— Komar.— Iwaszkiewicz.— Życki.— Hr. Czapski.— Sulistrowski. — Czechowicz. — Chmielewski.— Olendzki.— Romer.— Kublicki. — Petrozolin.— Niesłuchowski.— Łubba.— Giedrojć.— Pierzgalski.— Przewaliński. — Brochocki.— Komarowski.— Swiątecki.— Suchozanet.— Leop. Augustyn.— Podpółk. Żytkow. Półkown. Szelking.— Ass. kol. Żebrowski.— Ob. Józ. Bolcewicz.— Rad. st. Jarocki.

Одобрено Ценсурою. 25 Іюня 1862 г. Вильно. W Drukarni A. H. Kirkora.

NOWO-ODKRYTY MAGAZYN

CHIŃSKIEJ HERBATY

MIENIANEJ W KIACHCIE

POD FIRMĄ

„PRODUKTOR“ (PROIZWODITIEL)

W Moskwie na Twerskiej ul: przy starej Tryumfalnej Bramie w d. Riazanowa.

Odkrywając handel Chińską Herbatą chcę zawiadamić łaskawych kupujących, iż będąc osobiscie w Kiachcie, zawarłem stosunki z pierwszemi handlowemi domami Majmaczynu i russkimi kupcami z Kiachty, wypisując od pierwszych najlepsze gatunki Herbaty, mogę dogodzić najwymyslniejszemu gustowi kupującego.—Z tą mysłą odkrywam mój magazyn ciesząc się nadzieją, iż zyskam ogólną wiarę i zaufanie łaskawej publiczności.

W nniejszym czasie, mając różne gatunki Herbaty mienianej w Kiachcie, i będąc pewnym w jej dobroci, mam honor zaproponować oną wszystkim Panom amatorom i znawcom, i zsyłam się kompletnie na Ich zdanie.—Podchlebiam sobie, iż Szanowna Publiczność nie ominie mój Magazym swemi żądaniami, ja zaś ze swej strony będę się, starać zyskać Iej zaufanie sumiennoscią handlu i akuratnem spełnieniem wszelkich żądań.

Zeby się przekonać o gatunku Herbaty Panowie z prowińcyi mogą ją wypisywać ilością i gatunkiem jaki się komu podoba.—Herbata wysyła się rozważona na funty przy mnie osobiście; dla zachowania aromatu, każdy funt oddzielnie obwija się w ołowiany papier, przytem w winietkę z oznaczeniem ceny, i zaplombowuje się pieczecią mojej firmy.—Obowiazkiem liczę wysyłać Herbatę w mocnych pudłach i z pierwszą, odchodzacą, pocztą.—Panom, którzy życzą handlować Herbatą mej firmy, ustępuję znaczny procent; przesyłka zaś herbaty czyni się przez Kantory Transportów.—Cena i gatunek Herbaty jak w Moskwie przedawanej, tak i wysyłanej przez poczty lub Kantory Transportów, zawsze jest jedna i taż sama.

Panowie z prowincyi, wypisując herbatę mogą, mi poręczać inne komissa do kupienia, i jeżeli rzecz nie większej wagi nad funt jeden, to ją wysyłam wraz z herbatą moim kosztem.

Panowie z prowincyi moga być pewni, iż wszelkie Ich żądania będą uskutecznione najrzetelniej i najakuratniej, ponieważ nic nie minęło i nie minie mego osobistego dozoru.

Herbatę wysyłam moim kosztem; we wszystkie miejsca imperyi, Królestwa, Xięztwa Finlandyi i Kawkaz.

5% z rubla ustępuję: 1) Panom, którzy wypisują herbatę z miejsc, dokąd za przesyłkę przez pocztę płacisię po 10 kop. z funta, jeżeli za raz potrzebują herbaty na 30 rub: sr.

2°)—dokąd za przesyłkę przez pocztę płaci się po 15, 20, i 25 kop: sr. z funta, jeżeli za raz potrzebują herbaty na 50 rub: sr.

Wypisującym zaś na mniej oznaczoną ilość, ustepstwa żadnego nie robię.

Przy każdym Transporcie herbaty wysyła, się gratis ryty na kamieniu litografowany na Chińskim welinowym papierze portret Ukrainskiego Poety T: SZEWCZENKI.

Proszę adresować: въ Москву, въ магазинъ чаевъ фирмы **„ПРОИЗВОДИТЕЛЬ“** Августу Михайловичу Аморетти.

PREJSKURANT CHINSKIEJ HERBATY POD FIRMĄ „PRODUKTOR“.

CZARNA HERBATA.

	R.	K.
Sansińska	1	20
Chunmy Sansińska	1	40
Familna	1	60
Familna Czerwonawa	1	80
Nencheo Chunmy	2	—
Wnòw-odebrana wyzszego gatunku Fuczanskiej plantacyi. Ju-ni-ju	2	30

HERBATA Z KWIATEM.

	R.	K.
Sansinska Ciusin-te	2	—
Familna Sanczu-An	2	30
Wybrana Juczen-ju-An	2	50

LIANSINNA HERBATA.

	R.	K.
Tajlanczo	2	80
Majukon Nadzin	3	—
Pierwszego gatunku aromatyczna	3	25

LIANSINNA BIAŁA AROMATYCZNA HERBATA.

	R.	K.
Sio-fajun	3	50
Szełunga	4	—
Szełucha	5	—
Dzintajun	6	—
Srebrzasta aromatyczna	7	—

HERBATA STARRA.

	R.	K.
Czarna Jutajczen	2	—

STARKA Z KWIATEM.

	R.	K.
Wansunczo	2	80
Synchychyn	3	25

STARKA LANSINNA HERBATA.

	R.	K.
Sion-fajun	3	50
Najlepsza Szityczuan	4	—
Dawniej mieniana w 1853 Szełucha	5	—
Lepszy gatunek Dziufaile (rzadki)	10	—

ZIELONA AROMATYCZNA HERBATA.

	R.	K.
Chanska Lanzowa	3	50
„ lepszy gatunek	4	—
„ najlepszy gatunek	8	—
„ któren rekomenduję jako	—	—
Rzadkość	12	—

SZTUCZNA ZIELONA HERBATA.

	R.	K.
Zielona Lanzowa w bańce wagą 1 funt	3	50
„ lepszy gatunek w bańce wagą 1 funt.	4	—
„ najlepszy gatunek aromatyczna 5 funt:	40	—
„ rekomenduje jako niezwykłą 3¼ funt.	35	—

ŻÒŁTA HERBATA.

	R.	K.
Sian-Pohian 1 funt	3	—
Sian-Pohian Lansin 1 funt	5	—
Chańska z Fuzy Juczefwan aromat. 1 funt.	7	—
„ Sion-Fajan lepszy gatunek	8	—
„ z kwiatem	10	—
„ rzadki gatunek	15	—

SZTUCZNA ŻÒŁTA HERBATA.

	R.	K.
Lansin w drobnych bańkach ¼ funt.	2	—
„ w roskosznej bańce 1 funt	8	—
„ w bańce wagą 1½ funt	10	—
„ w Chińskiej plecionce 1½ funt	5	—
„ lepszy gatunek w bańce 5 funt	35	—
„ najlepszy rzadki gatunek 2¼ funt.	30	—

SZTUCZNA LANSINNA BIAŁA AROMATYCZNA HERBATA.

	R.	K.
Lansinna aromatyczna w bańce 1 funt.	5	—
„ srebrzasta aromat: w bańce 1 funt.	6	—
Lansinna Srebszasta aromatyczna w bankach 1½ „	10	—
„ 2 „	10	—
„ 3 „	12	—
„ 4 „	18	—
„ 5 „	20	—
Najlepszy gatunek w 10 roskosznych bańkach wagą 1 funt.	20	—

НОВА́ КРАМНИ́ЦЯ

КИТА́ЙСЬКИХЪ ЧАЇ́ВЪ МІ́НЯНИХЪ У КЯ́ХТІ

НА ПРИ́ЗЬВІ́СЬКО

„ПРОИЗВОДИТЕЛЬ“

У МОСКВІ́

На Тверській юлиці, биля́ Старо̀і Тріумфа́льноі бра́ми, на госпо̀ді Рязанова.

Починàючи крамарувàти китàйськими чаями бажàю сказàти панàмъ покупцямъ, що я дòбре вѝзнавъ чаёвѐ крамарувàння и бувàючи у Кяхті спизнàвся зъ пѐршими-найзначнійшими Маюмачѐнськими и Кяхтиньськими Московськими крамарàми чаемъ; беручи відъ ніхъ найгарнійши чаі, сподівàюсь удоволнѝти на сàмий примхлѝвий смакъ кòжного покупця; зъ цією дỳмкою починàю крамарувàння у новѝй чаёвѝй крамнѝці и сподівàюсь, що мàтиму прихѝлля и вѝру усіхъ панівъ покупцівъ.—Мàючи въ тепрегòдню добỳ усяки сòрти чàю, вàбранни зъ гарнійшихъ склàдивъ новòго кяхтиньського промѝну фучàньськихъ посàдокъ и дòбре знàючи їхъ добрòту, промую іхъ усімъ панàмъ вживàючимъ на іхне міркувàння. Мàю ласъ сподівàтись, що пàни покупці не занедбàють моèі крамнѝці; а я відъ сѐбе, щобъ не загубѝти вѝри панівъ покупцівъ, пильнувàтиму чѐсно крамарувàти и удовольняти правдѝво кòжне іхъ трібувàння.

Щобъ дàти змòгу панàмъ покупцямъ иншомістнимъ визнати добрòту могò, чàю промую егò выпѝсувати скільки кому забажàетьця (авжѐжъ тільки не мѐньше хỳнта). Кòжне трібувàння панівъ покупцівъ иншомістнихъ я удовольнятиму по пѐршій пòшті.

Чай у моіій крамнѝці розвàжуетьця и засилàетьця підъ моімъ нàзіркомъ, у міцнѝхъ ящикàхъ, розвàжений на хỳнти; а за для тòго щобъ вінъ не вѝдихся, кòжний хỳнтъ загòртуетьця въ òливо и друкòваний мій адрессъ зъ вѝзначьемъ цінѝ и запечàтуетьця печàтью моèі крамнѝці. При зàсильці въ далѐки губѐрниі ящѝки обвязуютьця шкураткàми.

Панàмъ крамарàмъ, бажàючимъ крамарувàти моімъ чàемъ, рòбитьця скѝдка, а зàсилка рòбитьця чѐрезъ транспортòви контòри. Цінà и добрòта чàю, якъ тогò, що въ Мòскві продаèтьця, такъ и зàсланого по пòшті, однількова.

Коли забажàють пани покупці, иншомістни, виписуючи чай, укупі вѝписати зъ Москви ще що нѐбудь такѐ, що не завàже більше хỳнта, мàють змòгу вѝписати чѐрезъ мѐне, поштòви жъ розтрàти за це я приймàю на свій коштъ.

Нехàй будутъ пѐвни пàни покупці иншомістни, що кожне іхъ трібувания удовольнятиметьця правдиво, такъ ненàче-бъ то вонѝ самѝ при цімъ були, бо кòжне іхъ трібувàння удовольнятиметьця підъ моімъ нàзіркомъ.

ЗАСИЛКУ ЧАЇВЪ ПО ПÒШТІ ПРИЙМÀЮ НА СВІЙ КОШТЪ У ВСІ МІ̀СТА РОССІЙСКОІ ИМПЕРИІ, УКРАЇНИ, ЦÀРСТВА ПÒЛЬСКÒГО, В. К. ФИНЛЯДСЬКОГО И ЗАКАВКÀЗЬСЬКОГО КРАЮ.

Окроме усёго рòбитьця скидка 5% панàмъ выпѝсуючимъ зъ губерній и краівъ, у яки плàтитьця за зàсилку вагових за хунтъ 10 коп., при трібуванні на 30 карбов. и більшъ.

Панàмъ випѝсуючимъ зъ губѐрній и краівъ, у яки плàтитьця за зàсилку ваговѝхъ за хунтъ 15, 20, 25 коп., при трібувàнні на 30 карбòв. и більшъ.

Випѝсуючимъ на мѐньши гроши не скѝдуетьця нічòго а тільки приймаетьця зàсилка на мій коштъ.

ПРИ КОЖНІЙ ЗÀСИЛЬЦІ ЧАЮ ПРИКЛÀДУВАТИМЀТЬЦЯ У РАЛЕЦЬ МАЛЀВАНЕ НА КÀМЕНЮ И ВЃДРУКОВАНЕ НА КИТÀЙСЬКОМУ ПАПІРУ ПОЛИЧЧЯ УКРАЇНЬСКОГО ПОЭТА Т. ШЕВЧЕНКО.

Прохàемо адресовàти: въ Москву, въ магазинъ чаевъ фирмы **„Производитель“** Августу Михайловичу Аморетти.

Цінн китàйськихъ чаівъ мінянихъ у кяхьті крамниці „ПРОИЗВОДИТЕЛЬ“.

ЧО́РНИ ЧАЇ́.

	Кар	Коп
Сяньсіньській	1	20
Хуньми Сяньсіньскій	1	40
Хвамільный червòненькій	1	60
Ненхео-хунми	2	—
Нездàвня-залỳчений сàмий гàрний одбірний.	2	30

КВІТЧАСТИ ЧАЇ́.

	Кар	Коп
Сянсіньській Цзюшн-те	2	—
Хвамільний Санчу-анъ	2	30
Одбірний Ючен-го-анъ	2	50

ЛЯНЬСІ́НЬСЬКИ ЧАЇ́.

	Кар	Коп
Тяйлянго	2	80
Маюконъ Наджинъ	3	—
Самий гàрний пахỳчий	3	25

ЛЯНЬСІ́НЬСЬКИ БІ́ЛИ ПАХУ́ЧИ.

	Кар	Коп
Сіо-фагонъ	3	50
Шелунга	4	—
Шелуха	5	—
Дчютаюнъ	6	—
Сриблàстий пàхучій	7	—

ПРИЛЁГЛИ ЧАЇ́.

	Кар	Коп
Чòрний гарнійший Юктайченъ	2	—

ПРИЛЕ́ГЛИ ПАХУ́ЧИ.

	Кар	Коп
Вансунчо	2	80
Спнхитинъ	3	25

ПРИЛЕ́ГЛИЙ ЛЯНСИНЪ.

	Кар	Коп
Сіо-фаюнъ	3	50
Шитпчуанъ	4	—
Промі́ну 1853 р. Швлухи	5	—
И якъ рідкость Дзютаили	10	—

ЗЕЛЀНИ ПАХУ̀ЧИ ЧАЇ.

	Кар	Коп
Хàньський одбірний Лянзовий	3	50
Хàньський одбірний гàрнійшій	4	—
„ „ сам. гàрний	8	—
„ якъ рідкость	12	—

ШТУ́ЧНИ ЗЕЛЕ́НИ ЧАЇ́.

	Кар	Коп
Зелѐний Лянзовий у бàнці 1 х.	3	50
„ гàрнійший у бàнці 1 х.	4	—
„ сàмий гàрний пахỳчий	5	—
„ „ „ якъ рідкость у бàнці 3¼ х.	35	—

ЖО́ВТИ ЧАЇ́.

	Кар	Коп
Сянь-Пхянь 1 х.	3	—
Сянь-Пхянь Лянсинъ 1 х.	5	—
Хàньський изъ Фузи Юченьюанъ пахỳчій 1 хунт.	7	—
Хàньський одбірний зъ квіткàми	10	—
„ „ якъ рідкость	15	—

ШТУ́ЧНИ ЖО́ВТИ ЧАЇ́.

	Кар	Коп
Лянсінъ у дрібнихъ бàнкахъ ½ х.	2	—
„ у роскишний банці	8	—
„ у банці ваги 1½ х.	10	—
„ у китàйському кòшику 1½ х.	5	—
„ сàмий гàрний у бàнці 5 х.	35	—
„ якъ рідкость 2¼ х.	30	—

ШТУ́ЧНИ ЛЯНЬСІ́НЬСЬКИ БІ́ЛИ ПАХУ́ЧИ ЧАЇ́.

	Кар	Коп
Лянсінъ пахỳчий у бàнці 1 х.	5	—
Сріблàстый пàхучий у бàнці 1 х.	6	—
Ляньсіньськи Сріблàсти у банци 1½ хун.	10	—
„ „ 2 хунт.	10	—
„ „ 3 хунт.	12	—
„ „ 4 хунт.	18	—
„ „ 5 хунт.	20	—
Сàмий гàрний у десятѝ бàнкахъ вагѝ 1 х.	20	—

Въ типографіи Лазаревскаго института восточныхъ языковъ.

ВНОВЬ-ОТКРЫТЫЙ МАГАЗИНЪ

КИТАЙСКИХЪ ЧАЕВЪ

КЯХТИНСКАГО РАЗМѢНА,

ПОДЪ ФИРМОЮ

„ПРОИЗВОДИТЕЛЬ“,

На Тверской, у Старыхъ Тріумфальныхъ воротъ, въ домъ Рязанова.

Открывая торговлю китайскими чаями, желаю сказать гг. покупателямъ, что, вполнѣ изучивъ эту торговлю и будучи въ Кяхтѣ, я ознакомился съ первыми изъ лучшихъ фамилій Маюмаченскими торговыми домами и съ русскими кяхтинскими торговцами; выписывая отъ первыхъ фамилій лучшіе сорты чаю, вполнѣ могу угодить самому строгому и разборчивому вкусу покупателя: съ этою мыслію открываю магазинъ, въ надеждѣ на пріобрѣтеніе всеобщаго расположенія и довѣренности гг. покупателей. Имѣя въ настоящее время всякіе сорты чаю, выбранные изъ лучшихъ партій новаго кяхтинскаго вымѣна Фучанскихъ плантацій, и будучи вполнѣ убѣжденъ въ качествѣ и достоинствѣ, предлагаю оные всѣмъ гг. любителямъ и знатокамъ на собственное ихъ сужденіе. Могу льстить себя надеждою, что гг. покупатели не оставятъ мой магазинъ безъ вниманія, а я съ своей стороны буду стараться пріобрѣсть и сохранить ихъ довѣріе вполнѣ добросовѣстностію торговли и точнымъ исполненіемъ требованій покупателей.

ВЪ ДОКАЗАТЕЛЬСТВО ХОРОШАГО ВЫБОРА ЧАЯ.

Гг. иногороднымъ покупателямъ чай высылается неограниченнымъ количествомъ, на сколько кому заблагоразсудится, что даетъ возможность легко удостовѣриться въ добротѣ чая.

Въ обязанность поставляю себѣ немедленно исполнять требованія гг. иногородныхъ покупателей. Чай всегда развѣшивается и отправляется подъ личнымъ моимъ наблюденіемъ съ первою отходящею почтой, въ самыхъ прочныхъ ящикахъ, развѣшенный по фунтамъ и, для сохраненія аромата, каждый фунтъ завертывается въ олово и печатный адресъ, съ назначеніемъ цѣны, и запломбировывается свинцовою печатью моей фирмы. При посылкѣ въ отдаленныя губерніи ящики для большей прочности околачиваются ремнями. Гг. торговцамъ, желающимъ производить торговлю чаемъ моей фирмы, дѣлается уступка болѣе, и пересылка производится чрезъ транспортныя конторы. Цѣна и доброта чая, какъ въ Москвѣ продаваемаго, такъ и отправленнаго съ почтой или транспортами, совершенно качествомъ одинаковы.

Гг. иногороднымъ покупателямъ, имѣющимъ надобность въ исполненіи какихъ либо поручительныхъ коммиссій въ Москвѣ, относящихся до покупки вещей, имѣющихъ вѣсу не болѣе одного фунта, при выпискѣ чая высылаются и почтовый расходъ принимается на свой счетъ.

Гг. иногородные могутъ быть вполнѣ увѣрены, что всѣ требованія ихъ будутъ исполнены съ аккуратностію, точно также, какъ бы они сами при этомъ присутствовали, ибо ни одно требованіе, поступившее въ мой магазинъ, не миновало и не минуетъ моего личнаго наблюденія.

ПЕРЕСЫЛКУ ЧАЕВЪ ЧРЕЗЪ ПОЧТУ

принимаю на свой счетъ во всѣ города Россійской Имперіи, Царства Польскаго, Великаго княжества Финляндскаго и Закавказскій край.

СВЕРХЪ ВСЕГО ДѢЛАЕТСЯ УСТУПКА ПО 5% СЪ РУБЛЯ:

1-е, выписывающимъ изъ губерній и областей, при пересылкѣ въ которыя платится вѣсовыхъ съ фунта 10 коп., при единовременномъ требованіи на 30 рублей и болѣе;

2-е, выписывающимъ изъ губерній и областей, при пересылкѣ въ которыя платится вѣсовыхъ съ фунта 15, 20, 25 и 30 коп., при единовременномъ требованіи на 50 рублей и болѣе.

Выписывающимъ менѣе означенныхъ суммъ, уступки не дѣлается, а только лишь принимается мною одна пересылка чаевъ на свой счетъ.

Требованія прошу адресовать: въ Москву, въ магазинъ чаевъ фирмы **„ПРОИЗВОДИТЕЛЬ“** Августу Михайловичу Аморетти.

При каждой посылкѣ чая прилагается безплатно рисованный на камнѣ и литографированный на китайской бумагѣ, портретъ украинскаго поэта Т. Г. Шевченко.

ПРЕЙСЪ-КУРАНТЪ

Китайскихъ чаевъ кяхтинскаго вымѣна фирмы „ПРОИЗВОДИТЕЛЬ“.

ЧЕРНЫЕ ЧАИ.

	Рубли.	Коп.
Сансинскій	1	20
Хунмы Сансинскій	1	40
Фамильный красненькій	1	60
Ненхео Хунмы отборный	2	—
Высокій сортъ Фучанскій отборный Ю-ні-ю	2	30

ЦВѢТОЧНЫЕ ЧАИ.

	Рубли.	Коп.
Сансинскій квадратный	2	—
Фамильный квадратный	2	30
Отборный Ючен-ю-анъ лучшій	2	50

ЛЯНСИННЫЕ ЧАИ.

	Рубли.	Коп.
Тяйланчо высокій сортъ	2	80
Маюконъ Наджинъ	3	—
Первосортный душистый отборный	3	25

ЛЯНСИНЫ БѢЛЫЕ БУКЕТНЫЕ.

	Рубли.	Коп.
Сіо-фаюнъ	3	50
Шилунга	4	—
Шелуха	5	—
Дзютаюнъ	6	—
Сребровидный букетный самаго высшаго достоинства	7	—

ЗАТХЛЫЕ ЧАИ.

	Рубли.	Коп.
Черный лучшій Юнтайченъ	2	—

ЗАТХЛЫЕ ЦВѢТОЧНЫЕ.

	Рубли.	Коп.
Вансунчо	2	80
Сынхитынъ	3	25

ЗАТХЛЫЙ ЛЯНСИНЪ.

	Рубли.	Коп.
Сіо-фаюнъ	3	50
Высокій Шитычуанъ	4	—
Прежняго вымѣна 1853 г. Шелуха	5	—
И какъ рѣдкость высокій сортъ Дзютайле	10	—

ЗЕЛЕНЫЕ ДУШИСТЫЕ ЧАИ.

			Рубли.	Коп.
Ханскій отборный Лянзовый			3	50
,, тожъ высокій сортъ			4	—
,, отборный самый высокій сортъ			8	—
,, рекомендуемый какъ рѣдкость			12	—

ШТУЧНЫЕ ЗЕЛЕНЫЕ ЧАИ.

			Рубли.	Коп.
Зеленый Лянзовый въ банкѣ	1	фун.	3	50
,, лучшій въ банкѣ	1	фун.	4	—
,, высокій сортъ ароматическій	5	фун.	50	—
,, рекомендуемый какъ рѣдкость	$3\frac{1}{4}$	фун.	35	—

ЖЕЛТЫЕ ЧАИ.

			Рубли.	Коп.
Сянь-Пхянь	1	фун.	3	—
Сянь-Пхянь Лянсинъ	1	фун.	5	—
Ханскій изъ Фузы Ючень-ю-анъ ароматическій	1	фун.	7	—
,, отборный высокій сортъ съ цвѣтами			10	—
,, самый высокій сортъ, рекомендуется			15	—

ШТУЧНЫЕ ЖЕЛТЫЕ ЧАИ.

			Рубли.	Коп.
Лянсинъ въ мелкихъ банкахъ	$\frac{1}{4}$	фун.	2	—
,, въ богатой банкѣ	1	фун.	8	—
,, въ банкѣ, вѣсу	$1\frac{1}{2}$	фун.	10	—
,, въ китайской плетюшкѣ	$1\frac{1}{2}$	фун.	5	—
,, высокаго достоинства въ банкѣ, вѣсу	5	фун.	35	—
,, рекомендуемый какъ рѣдкость	$2\frac{1}{4}$	фун.	30	—

ШТУЧНЫЕ ЛЯНСИННЫЕ БѢЛЫЕ БУКЕТНЫЕ ЧАИ.

			Рубли.	Коп.
Лянсинъ ароматическій въ банкѣ	1	фун.	5	—
,, сребровидный ароматическій въ банкѣ	1	фун.	6	—
Лянсинные сребровид. въ банкахъ	$1\frac{1}{2}$	фун.	10	—
,,	2	фун.	10	—
,,	3	фун.	12	—
,,	4	фун.	18	—
,,	3	фун.	20	—
Отличный сортъ съ десятью фигурными банками вѣсу, во всѣхъ десяти банкахъ	1	фун.	20	—

Печатано съ дозволенія Г. Московск. Оберъ-Полицiйм., СВИТЫ ЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА Генералъ-Майора, *Графа Крейца*.